

CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Vision

Shivaji University is committed to meet the Educational, Social, Cultural & Economic needs of the region and the nation to create a just and Humane Society.

Mission

We are dedicated to promote and foster a culture of high quality teaching and learning and to serve societal needs by encouraging, generating and promoting excellence in research and extension activities

PROGRAMME OBJECTIVE

1. To introduce the students to the Indian economy.
2. To develop an understanding of challenges facing the Indian economy.
3. To acquaint the students with Structure of the Indian economy and Changes Taking Place therein.
4. To acquaint the students with the policies and performance of major sectors in Indian Economy.
5. To explain the economic reforms introduced in India since 1991.
6. To introduce students with various debates in Economics.

PROGRAMME STRUCTURE

B.A. Economics Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 16 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars	B.A				
		Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI		
1	Registration Fee	1340	1340	1340		
2	S.I.M. Fee	1015	1180	1015		
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)	370	370	370		
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)	370	370	370		
5	Cost of Application Form	20	20	20		
6	Study Centre Fee	565	565	565		
7	Prospectus Charges	20	20	20		
8	E-Facility Fee	50	50	50		
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)	0	50	0		
10	DhwajNidhi	10	10	10		
	Total of 1 to 10	3760	3975	3760		
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee	50	50	50
13	Super Late Fee	350	350	350		

Course :

B.A. (Economics)

Course Outcomes

Indian Economy - I

On completion of the course, students are able to

1. To able to understand nature of Indian economy
2. To able to understand population & economic development
3. To able to understand Challenges before Indian Economy
4. To able to understand role of agriculture in Indian economy

Indian Economy - II

On completion of the course, students are able to

1. To able to understand Performance in Industry sector in India.
2. To able to understand Performance in Agriculture sector in economy.
3. To able to understand Performance Service Sector in India.
4. To able to understand recent Economic Reforms in economy.
5. To able to understand recent Economic Reforms in economy.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

*****

Accredited By NAAC with 'A' Grade
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - I

Economics

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

**Course Structure for B.A. Economics
Three Years (6 Semester) Programme**

B.A. I

Sr.No.	Semester	Name of the Course	Discipline Specific Elective
1	I	Indian Economy-I	Economics Course-1
2	II	Indian Economy-II	Economics Course-2

B.A. II

Sr.No.	Semester	Name of the Course	Discipline Specific Elective
1	III	Principles of Macro Economics-I	Economics Course-3
2	III	Money and Banking	Economics Course-4
3	IV	Principles of Macro Economics-II	Economics Course-5
4	IV	Banks and Financial Markets	Economics Course-6

B.A. III

Sr.No.	Semester	Name of the Course	Discipline Specific Elective
1	V	Principles of Micro Economics-I	Economics Course-7
2	V	Economics of Development	Economics Course-8
3	V	International Economics-I	Economics Course-9
4	V	Research Methodology in Economics-I	Economics Course-10
5	V	History of Economic Thoughts-I	Economics Course-11
6	VI	Principles of Micro Economics-II	Economics Course-12
7	VI	Economics of Planning	Economics Course-13
8	VI	International Economics-II	Economics Course-14
9	VI	Research Methodology in Economics-II	Economics Course-15
10	VI	History of Economic Thoughts-II	Economics Course-16

Choice Based Credit System

B.A. Part - I

Economics Course – 1

June 2018 onwards

Indian Economy - I

Preamble : This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the Indian economy. It endeavors to provide useful insights to the students about the present economic standing and composition of the Indian economy, the major sectors and their relative importance in the Indian economy and the major challenges faced by it.

Objectives : 1.To introduce the students to the Indian economy.
2.To develop an understanding of challenges facing the Indian economy.
3.To acquaint the students with Structure of the Indian economy and Changes Taking Place therein.

Semester - I

	Teaching Hours	Credits
Module – I Economic Development Since Independence	15	01
1.1 Major Features of the Indian Economy at Independence		
1.2 Structural Changes in Indian Economy		
1.3 Indian Economy and Inclusive growth		
1.4 Sustainable Development		
Module – II Challenges before Indian Economy - I	15	01
2.1 Poverty - Meaning and concept		
2.2 Poverty - Causes and measures		
2.3 Unemployment - Meaning and Types		
2.4 Unemployment - Causes and Measures		
Module – III Challenges before Indian Economy - II	15	01
3.1 Problem of rising economic and social inequality		
3.2 Measures to correct economic and social inequality		
3.3 Problems and Remedies of regional imbalances in India.		
3.4 International Comparison : National Income, Per Capita Income, Human Development Index.		
Module – IV Population in India	15	01
4.1 Size and Causes of growth of population India		
4.2 Broad features of Indian Population		
4.3 Impact of population growth on Economic development		
4.4 Population Policy 2000		

REFERENCE BOOKS

1. Puri V.K., Misra S.K.(Latest Edition) Indian Economy, Himalaya Publishing House, Mumbai.
  2. Agrawal A.N. (Latest Edition) Indian Economy, New Age International Publishers, New Delhi.
  3. Datt and K.P.M.Sundharam, (Latest Edition) Indian Economy, S.Chand and Company Ltd., New Delhi.
  4. Chatterjee and Mani N. (2012-13), Economic Survey of India its states, New Century Publications, New Delhi.
  5. Desai Mutalik and Bhalerao Nirmal (Latest Edition) *Bharatiya Arthvyavasta*, Nirali Prakashan, Pune.(In Marathi Language)
  6. Dr.Wavare and Dr. Ghatage (2010), *Bharatiya Arthvyavasta*, Nirali Prakashan, Pune.(In Marathi Language)
  7. India 2014-15.
  8. Handbook of Indian Statistics - 2015.
  9. Economic Survey of India - Various issues
  10. World Development Report - Various issues
-

B.A.-I
Economics Course – 2

June 2018 onwards

Indian Economy - II

Preamble : This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the Indian economy. It endeavors to provide useful insights to the students about the present economic standing and composition of the Indian economy, the major sectors and their relative importance in the Indian economy and the major challenges faced by it

Objectives : 1.To acquaint the students with the policies and performance of major sectors in Indian Economy.
2.To explain the economic reforms introduced in India since 1991.

Semester – II

	Teaching Hours	Credits
Module – I Policies and Performance in Agriculture	15	01
1.1 Changing role of agriculture in Indian Economy		
1.2 Agricultural productivity : concepts, causes of low agricultural productivity and its measures.		
1.3 Green Revolution : Causes, Success and failure, Need of 2nd Green Revolution.		
1.4 Agricultural Pricing and Procurement		
Module - II Policies and Performance in Industry	15	01
2.1 Need of Industrialization		
2.2 Industrial Policy since 1991		
2.3 Problems and prospects of Cottage and Small scale Industries		
2.4 Foreign Investment Policies since 1991		
Module – III Service Sector in India	15	
3.1 Growing importance of service sector		
3.2 Significance of Banks, financial Institutions and Insurance		
3.3 Importance of IT, Transport, Communication.		
3.4 Importance of Tourism.		
Module – IV Economic Reforms	15	01
4.1 Liberalization : Concept, Implementation and Impact on Indian Economy.		
4.2 Privatization : Concept, Implementation and Impact on Indian Economy.		
4.3 Globalization : Concept, Implementation and Impact on Indian Economy.		
4.4 Recent export promotion policy.		

REFERENCE BOOKS

1. Puri V.K., Misra S.K.(Latest Edition) Indian Economy, Himalaya Publishing House, Mumbai.
2. Agrawal A.N. (Latest Edition) Indian Economy, New Age International Publishers, New Delhi.
3. Datt and K.P.M.Sundharam, (Latest Edition) Indian Economy, S.Chand and Company Ltd., New Delhi.
4. Chatterjee and Mani N. (2012-13), Economic Survey of India its states, New Century Publications, New Delhi.
5. Desai Mutalik and Bhalerao Nirmal (Latest Edition) *Bharatiya Arthvyavasta*, Nirali Prakashan, Pune.(In Marathi Language)
6. Dr.Wavare and Dr. Ghatage (2010), *Bharatiya Arthvyavasta*, Nirali Prakashan, Pune.(In Marathi Language)
7. India 2014-15.
8. Handbook of Indian Statistics - 2015.
9. Economic Survey of India - Various issues
10. World Development Report - Various issues

EQUIVALENCE

Sr.No.	Semester	Old Name	New Name
1.	I	Indian Economy Part – I	Indian Economy - I Economics Course 1
2.	II	Indian Economy Part – II	Indian Economy - II Economics Course 2

**Course Structure for B.A Economics
Three Years (6 Semester) Program
B.A. Part - I : ECONOMICS**

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Disipline	Distribution of Credit	Workload	Total Credit	Theory Marks
1.	I	Indian Economy – I	Economics Course-1	4	4 Lectures/ week	08	50
2.	II	Indian Economy – II	Economics Course-1	4	4 Lectures/ week		50

B.A. Part - II : ECONOMICS

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Disipline	Distribution of Credit	Workload	Total Credit	Theory Marks
1.	III	Principles of Macro Economics- I	Economics Course-3	4	4 Lectures/ week	16	50
2.	III	Money and Banking	Economics Course-4	4	4 Lectures/ week		50
3.	IV	Principles of Macro Economics- II	Economics Course-5	4	4 Lectures/ week		50
4.	IV	Banks and Financial Markets	Economics Course-6	4	4 Lectures/ week		50

B.A. Part - II : GENERIC ELECTIVE

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Category	Course	Distribution of Credit	Workload	Total Credit	Theory Marks
1.	III	Principles of Co-operation	Generic Elective	I	4	4 Lectures/ week	8	50
2.	IV	Co-operatives in India	Generic Elective	II	4	4 Lectures/ week		50

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Category	Course	Distribution of Credit	Workload	Total Credit	Theory Marks
1.	III	Labour Welfare Course I	Generic Elective	I	4	4 Lectures/ week	8	50
2.	IV	Labour Welfare Course II	Generic Elective	II	4	4 Lectures/ week		50

B.A. Part - III : ECONOMICS

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Discipline	Distribution of Credit	Workload	Total Credit	Theory Marks	Term work seminar
1.	V	Principles of Micro Economics –I	Economics Course-7	4	4 Lectures/ week	20	40	10
2.	V	Economics of Development-I	Economics Course-8	4	4 Lectures/ week		40	10
3.	V	International Economics-I	Economics Course-9	4	4 Lectures/ week		40	10
4.	V	Research Methodology in Economics-I	Economics Course-10	4	4 Lectures/ week		40	10
5.	V	History of Economic Thoughts-I	Economics Course-11	4	4 Lectures/ week		40	10
Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Discipline	Distribution of Credit	Workload	Total Credit	Theory marks	Term work Group project
6.	VI	Principles of Micro Economics-II	Economics Course-12	4	4 Lectures/ week	20	40	10
7.	VI	Economics of Planning	Economics Course13	4	4 Lectures/ week		40	10
8.	VI	International in Economics-II	Economics Course14	4	4 Lectures/ week		40	10
9.	VI	Research Methodology in Economics-II	Economics Course15	4	4 Lectures/ week		40	10
10.	VI	History of Economic Thoughts-II	Economics Course16	4	4 Lectures/ week		40	10

**B.A. ECONOMICS
EQUIVALENCE**

Sr. No.	Class	Semester	Title of the Paper Old	Paper No. Old	Title of the Course (New)
1.	B.A. I	I	Indian Economy Part-I	I	Indian Economy-I Economics course-1
2.	B.A. I	II	Indian Economy Part-II	II	Indian Economy-II Economics course-2
3.	B.A. II	III	Macro Economics Part-I	III	Principles of Macro Economics-I Economics course-3
4.	B.A. II	III	Banks and Financial Institutions Part-I	IV	Money and Banking. Economics course-4
5.	B.A. II	IV	Macro Economics Part-II	V	Principles of Macro Economics-II Economics course-5
6.	B.A. II	IV	Banks and Financial Institutions Part-II	VI	Banks and Financial Markets Economics course-6
7.	B.A. III	V	Micro Economics	VII	Principles of Micro Economics-I Economics course-7
8.	B.A. III	V	Economics of Development	X	Economics of Development-I Economics course-8
9.	B.A. III	V	International Economics-Part-I	XI	International Economics-I Economics course-9
10.	B.A. III	V	Research Methodology in Economics Part-I	VIII	Research Methodology in Economics-I. Economics course-10
11.	B.A. III	V	History of Economic Thoughts Part-I	IX	History of Economic Thoughts Economics course-11
12.	B.A. III	VI	Market and Pricing	XII	Principles of Micro Economics-II Economics course-12
13.	B.A. III	VI	Economics of Planning	XV	Economics of Planning Economics course-13
14.	B.A. III	VI	International Economics-Part-II	XVI	International Economics-II Economics course-14
15.	B.A. III	VI	Research Methodology in Economics Part-II	XIII	Research Methodology in Economics Economics course-15
16.	B.A. III	VI	History of Economic Thoughts Part-II	XIV	History of Economic Thoughts Economics course-16

B.A.II ECONOMICS

GENERIC ELECTIVE

Sr. No.	Class	Semester	Title of the Paper Old	Title of the Course New
1.	B.A. II	III	Principles of Co-operation(IDS) Paper-I	Principles of co-operation Course-I GE
2.	B.A. II	IV	Co-operatives in India (IDS) Paper-II	Co-operatives in India Course-II GE
3.	B.A. II	III	Labour Welfare Part-I (IDS)	Labour Welfare Course-I GE
4.	B.A. II	IV	Labour Welfare Part-II (IDS)	Labour Welfare Course-II GE

Abrivasion: G.E.-Generic Elective

**SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION**

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Course :

B.A. (Education)

COURSE STRUCTURE

B.A. Education Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars		B.A			
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI	
1	Registration Fee		1340	1340	1340	
2	S.I.M. Fee		1015	1180	1015	
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370	
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370	
5	Cost of Application Form		20	20	20	
6	Study Centre Fee		565	565	565	
7	Prospectus Charges		20	20	20	
8	E-Facility Fee		50	50	50	
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)		0	50	0	
10	Dhwaj Nidhi		10	10	10	
	Total of 1 to 10		3760	3975	3760	
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
			Late Fee	50	50	50
12	Late Fee		50	50	50	
13	Super Late Fee		350	350	350	

WEIGHTAGE ACCORDING TO COURSES

- Working days: 240 Per Year
- Actual Teaching learning days - 180
- Daily working hours : 5 hours
- Total Working Hours in One Semester=600
- 01 credit =15 hours for theory
- Credit Structure: 4 Credits per semester per Paper(60 hours' work)
- Number of lectures per week of each semester: 4 lectures / week

CBCS Pattern for Discipline Specific Elective(DSE) Course - **Education**

Number of lectures per unit: Varies from 12 to 18 lectures (tabled below)

Sem.	B.A. Part I Courses (Subject Studies) and Units	Contact Hours	Credits	Marks	Exam Hours	Total Marks
I	CORE COURSE 1 :- Philosophical Foundation of Education					
	Unit I : Role of Philosophy in Education	12	0.8	10	2	50
	Unit II : Functions of Education	18	1.2	15		
	Unit III : Freedom and Discipline	18	1.2	15		
	Unit IV : Educational Thinkers and their Philosophy of Education	12	0.8	10		
	Total	60	04	50		
II	CORE COURSE 2 :- Sociological Foundation of Education					
	Unit I : Sociology and Education	12	0.8	10	2	50
	Unit II : Education and Social Change	18	1.2	15		
	Unit III : Social Groups and Culture	18	1.2	15		
	Unit IV : Current Social problems relating to Education in India	12	0.8	10		
	Total	60	04	50		
Grand Total		120	08	100		

**B.A. Part-I:-(DSE)Course- Education
Semester-I**

CORECOURSE 1

Philosophical Foundation of Education

Contact Hours: 04 Hours Per week	Total Marks: 50
Credit: 04	External Assessment:50
Total Contact Hours : 60	Internal Assessment: 00

Course objectives- To enable the student

- 1) to understand the role of philosophy in education.
- 2) to develop an understanding of functions of education.
- 3) to understand the concept of freedom and discipline in education.
- 4) to develop an understanding the work and Philosophy of educational thinkers.

Course Outline and Contents

Unit-I : Role of Philosophy in Education:(10marks,12 hrs)

- a) Concept of Education and Philosophy
- b) Relation between Education and Philosophy with reference to aims, curriculum teaching methods, discipline, students and teacher.
- c) Major schools of Philosophy-
Idealism, Naturalism (Concept, aims &system of education)

Unit-II : Functions of Education: (15marks, 18 hrs)

- a) Individual and social aims of Education
- b) Individual development-(Development of skills, basic knowledge, Interest and Appreciation)
- c) Development of Human Values(Social, Moral, Aesthetic)

Unit-III : Freedom and Discipline: (15marks, 18 hrs)

- a) Concept of Freedom and Discipline, Types of discipline
- b) Importance of discipline in social life
- c) Causes of indiscipline at school and college level and remedies for discipline.

Unit-IV : Educational Thinkers and their Philosophy of Education:(10 marks,12 hrs)

- a) Dr. Karmveer Bhaurao Patil
- b) Mahatma Phule

Reference Books:

1. Biswal U.N.(2005)Philosophy of Education, New Delhi: Dominant publisher and Distributors
2. Purkait B.R.(1995) Great Educators and their Philosophies, Kolkata: New Central Book Agency(p)Ltd.
3. कुंडलेम.बा.(2003)शैक्षणिक तत्त्वज्ञान व शैक्षणिक समाजशास्त्र,पुणे,श्रीविद्याप्रकाशन
4. घोरपडेके.यु.(2006)शैक्षणिक विचारवंत- भारतीय व पाश्चात्य, नागपूर : विद्या प्रकाशन
5. देशमुख एल.जी.(2001)शिक्षण प्रक्रिया व थोर शिक्षणतज्ज्ञ,कोल्हापूर :फडके प्रकाशन
6. दुनाखे अरविंद (2007)प्रगत शैक्षणिक तत्त्वज्ञान,पुणे : नित्यनूतन प्रकाशन
7. देशमुख एल.जी.(2003)शिक्षणाच तत्त्वज्ञानात्मक व समाजशास्त्रीय अधिष्ठान कोल्हापूर : फडके प्रकाशन
8. धारूरकर,य.ज.(1970)शैक्षणिक तत्त्वज्ञान,पुणे : व्हीनस प्रकाशन
9. धनवडे नंदकुमार आणि धनवडे सुरेखा (2011) शिक्षणशास्त्र, कोल्हापूर : फडके प्रकाशन.
10. पारसनीस,न.स.(1987)शिक्षणाची तात्त्विक व समाजशास्त्रीय भूमिका,पुणे :नूतनप्रकाशन

B.A. Part-I :- (DSE) Course- Education Semester-II**Core Course -****2Sociological Foundation of Education**

Contact Hours: 04 Hours Per week	Total Marks: 50
Credit: 04	External Assessment: 50
Total Instructional Hours : 60	Internal Assessment: 00

Course Objectives– To enable the student

- 1) to understand the meaning, nature and scope of educational sociology
- 2) to understand the role of education and mass media in social change.
- 3) to understand the meaning, nature and importance of social group and culture.
- 4) to develop understanding of the current social problems in education.

Course Outline and Contents

Unit I: Sociology and Education :(10 marks, 12hrs)

- Meaning, nature and scope of Educational sociology
- Need for sociological approach in Education

Unit II : Education and Social Change: (15marks,18 hrs)

- Education as an instrument of Social Change
- Education as reflection of social change
- Agencies of Social Change: School and Mass media (Newspaper, T.V.)

Unit III : Social Groups and Culture: (15marks, 18 hrs)

- Meaning and characteristics of social groups
- Classification of Social groups-Primary and secondary
- Social Interactions- meaning, nature, importance and types
- Education and Culture -meaning, characteristics and education for culture

Unit IV: Current Social problems relating to Education in India:(10 marks,12 hrs)

- Social Problems: meaning and characteristics
- Equalization of educational opportunities
- Specific problems of Education in Urban and Rural areas
- Role of community in solving social problems in the field of education

Reference books-

- Bhatia K.V. and Narang C.L.(1978)A first course on Philosophical and Sociological Bases of Education, Ludhiana: Prakash Brothers.
- Samatullah,(1979)Education in the social context, New Delhi : NCERT
- Yeole C.M. (2005)Mass communication Media and their contribution to Education Kolhapur : Shivaji University, Kolhapur
- करंदीकर सुरेश, मंगरुळक रमीना (2005) उदयोन्मुख भारतीय समाजातील शिक्षण, कोल्हापूर : फडके प्रकाशन
- कोंडेकर,ए.वाय.(1998)भारतातील आजच्या समस्या,कोल्हापूर : फडके प्रकाशन
- कुलकर्णी,शालिनी (2008), उदयोन्मुख भारतीय समाजातील शिक्षण, पुणे: नित्यनूतन प्रकाशन
- पाटील लीला, कुलकर्णी विश्वंभर (1990): आजचे शिक्षण आजच्या समस्या, नाशिक : नाशिकप्रकाशन
- पारसनीसन.रा.(1987) शिक्षणाची तात्त्विक व समाजशास्त्रीय भूमिका,पुणे: नूतन प्रकाशन
- जगताप ह. ना. (2008) प्रगत शैक्षणिक तंत्रविज्ञान आणि माहिती तंत्रविज्ञान, पुणे: नित्यनूतन प्रकाशन
- देशमुख,एल.जी.(2003) शिक्षणाचे तत्त्वज्ञानात्मक व समाजशास्त्रीय अधिष्ठान : कोल्हापूर : फडके

प्रकाशन

11. धनवडे नंदकुमार आणि धनवडे सुरेखा (2011) शिक्षणशास्त्र, कोल्हापूर : फडके प्रकाशन.
12. कुंडलेम.बा.(2003)शैक्षणिक तत्त्वज्ञान व शैक्षणिक समाजशास्त्र,पुणे : श्रीविद्या प्रकाशन

सेमिस्टरपद्धतीनुसारप्रश्नपत्रिकेचेस्वरूपखालीलप्रमाणेराहील

सेमिस्टर- 1 वसेमिस्टर-2

एकूणगुण:50

प्रश्न क.	स्वरूप	गुण
1 अ	बहुपर्यायी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नास चार अ,ब,क,ड असे पर्याय देण्यात यावेत.) एकूण 5 प्रश्न अनिवार्य	05
1 ब	एका शब्दात किंवा एका वाक्यात उत्तरे लिहा. किंवा जोड्या लावा. (एकूण 5 प्रश्न अथवा मुद्दे अनिवार्य)	05
2अ	दीर्घोत्तरी प्रश्न किंवा दीर्घोत्तरी प्रश्न	10
2ब	दीर्घोत्तरी प्रश्न किंवा दीर्घोत्तरी प्रश्न	10
3	टिपा लिहा (सहा पैकी कोणत्याही चार)	20

EQUIVALENCE

Sr. No.	Title of Old Paper	Title of Newspaper
1	Semester -I Paper -I Philosophical Foundation of Education	Semester -I Core Course- 1PhilosophicalFoundation of Education
2	Semester -II Paper -II Sociological Foundation of Education	Semester -II Core Course- 2SociologicalFoundationof Education

CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Bachelor of Arts (English)

VISION : Developing human resource required for the Knowledge Society.

MISSION: Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

PROGRAMME OBJECTIVE

1. To introduce core language concepts and to provide an introduction to the basic concepts of linguistic.
2. To introduce elective courses to acquaint the students with minor developments in translation and short story.
3. To introduce 'LSRW' skills of students' and competence in English, Soft Skills.etc

PROGRAMME OUTCOMES

1. The students will develop acumen to appreciate literary works and arts.
2. The students will become sensitive and sensible human beings.
3. The students will develop human outlook.
4. The students will be responsible citizen in the global scenario in terms of English language.

PROGRAMME STRUCTURE

B.A.English Programme is 3 years Programme with total 6 semesters.B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester.B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV.B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.

- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility :

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21				
S.N.	Particulars	B.A		
		Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI
1	Registration Fee	1340	1340	1340
2	S.I.M. Fee	1015	1180	1015
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)	370	370	370
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)	370	370	370
5	Cost of Application Form	20	20	20
6	Study Centre Fee	565	565	565
7	Prospectus Charges	20	20	20
8	E-Facility Fee	50	50	50
9	Environment Studies ExamFee(Mar/Apr 2019)	0	50	0
10	DhwajNidhi	10	10	10
	Total of 1 to 10	3760	3975	3760

11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed /D.Ed.	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee		50	50
13	Super Late Fee		350	350	350	

B.A. Part I
Ability Enhancement Compulsory Course (AECC 1)
(Compulsory English) (CBCS)
English for Communication

Course Objectives:

1. To acquaint students with communication skills.
2. To inculcate human values among the students through poems and Prose.
3. To improve the language competence of the students

Module I

- A) Developing Vocabulary
- B) On Saying Please - A. G. Gardiner

Module II

- A) Narration
- B) In Passion's Shadow - Mohan Rakesh

Module III

- A. English for General Purposes
- B. The Solitary Reaper -William Wordsworth

Module IV

- A. My School, by Rabindranath Tagore
- B. All the World is a Stage - William Shakespeare
- C. The Street – Kusumagraj

Reference

Gleason, H.A. An Introduction to Descriptive Linguistics. Amerind Publishing Co. (Chapter 1). 1961. Langacker, R.W. Language and its Structure. New York: Harcourt Brace Jovanovich. Inc. 1973. Hockett, C.F. A Course in Modern Linguistics. Oxford & IBH Publishing Company (chapter 64). 1958. Robins, R.H. General Linguistics: An Introductory Survey. Longman. 1964. Verma, S.K. and Krishnaswamy, N.

B.A. Part I – Ability Enhancement Compulsory Course(AECC 2)
(Compulsory English) (CBCS)
English for Communication
Semester –II (AECC 2) (Paper – B)

Course Objectives

1. To acquaint students with telephonic communication skills.
2. To inculcate human values among the students through Prose.
3. To improve the communicative and language competence of the students.

Module V

- A. Making Inquiries

B. The Lost Child - Mulk Raj Anand

Module VI

A. Telephonic Communication

B. To My Countrymen - APJ Abdul Kalam

Module VII

A. Description

B. A Village Girl - Mohan Singh

Module VIII

A. My Elder Brother - Premchand

B. The Tiger- William Blake

C. A Poet -Chandrakant Patil

Reference

Modern Linguistics: An Introduction to Modern Linguistics. Oxford University Press. 1989. Velayudhan, S. & Mohanan, K.P. An Introduction to the Phonetics and Structure of English. Somaiya Publications Pvt. Ltd. New Delhi. 1977. Bansal, R.K. & Harrison, J.B.

Spoken English for India. Orient Longman. 1972. Sethi. J. & Dhamija, P.V. A Course in Phonetics and Spoken English. Prentice Hall of India, New Delhi. 1989.

B.A. Part I (Discipline Specific Core) (DSC- A3)

(English Paper –I) (Semester – I)

Modern Indian Writing in English Translation

Course Objectives:

1. To acquaint the students with translated Modern Indian literature in English.
2. To introduce the students to short story as a form of literature with reference to the texts prescribed.
3. To develop literary competence among students.

Short Stories -

Unit 1. Short Story as a Minor Form of Literature: Characteristic Features

Unit 2. Short Story as a Minor Form of Literature: Types

Unit 3. A) Premchand ‘The Shroud’

B) Saratchandra Chatterji ‘Laloo’

Unit 4. A) Gurdial Singh ‘A Season of No Return’

B) Fakir Mohan Senapati ‘Rebati’

References:

Venugopal, C. V. The Indian Short Story in English: A Survey. Bareilly: Prakash Book Depot. 1976.

Prasad, B. A. A Background to the Study of English Literature. Madras:

MacMillan India, 1965.

Mehta, Kamal. The Twentieth Century Indian Short Story in English. New Delhi: Creative Books, 1997.

Hunter, Adrian. The Cambridge Introduction to the Short Story in English. New Delhi: Cambridge University Press, 2007.

Shaw, Valerie. The Short Story: A Critical Introduction, New York: Longman Group Limited.1983.

Warren, Robert Penn, Erskine, Albert. (Ed.). Short Story Masterpieces, New York: Dell Publishing Co., 1954.

**B.A. Part I (Discipline Specific Core) (DSC –A15)
(English Paper –II) (Semester – II)
Modern Indian Writing in English Translation
(CBCS)**

Course Objectives:

1. To acquaint the students with translated Modern Indian literature in English.
2. To introduce the students to poetry and play as forms of literature with reference to the texts prescribed.
3. To develop literary competence among students.

Poems –

Unit 1.

Rabindra Nath Tagore:

i) Light, Oh Where is the Light?

ii) When My Play Was With Thee Amrita Pritam: i) I Say Unto Waris Shah

Unit 2. G. M. Muktibodh:

i) The Void

ii) So Very Far

Play -

Unit 3. Satish Alekar– The Dread Departure (Mahanirvan).

Unit 4. Satish Alekar– The Dread Departure (Mahanirvan).

References:

Prasad, B. A. A Background to the Study of English Literature. Madras: MacMillan India, 1965.

Ramamurti K. S. (Editor). Twenty Five Indian Poets in English (Edited with Introduction and notes), Macmillan Publishers Pvt. India Ltd. New Delhi. 2012.

Mehrotra, Arvind Krishna (Editor). The Oxford India Anthology of Twelve Modern Indian Poets, Oxford University Press New Delhi. 2004.

Alekar, Satish. The Dread Departure (Mahanirvan). Kolkata: Seagull Books. 2007.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Course :

B.A. (Geography)

COURSE STRUCTURE

B.A. Geography Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21				
S.N.	Particulars	B.A		
		Sem I& II	Sem III& IV	Sem V &VI
1	Registration Fee	1340	1340	1340
2	S.I.M. Fee	1015	1180	1015
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)	370	370	370
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)	370	370	370
5	Cost of Application Form	20	20	20
6	Study Centre Fee	565	565	565
7	Prospectus Charges	20	20	20
8	E-Facility Fee	50	50	50
9	Environment Studies ExamFee(Mar/Apr 2019)	0	50	0
10	DhwajNidhi	10	10	10
	Total of 1 to 10	3760	3975	3760

11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed /D.Ed.	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee	50	50	50
13	Super Late Fee	350	350	350		

**Course Structure for B.A. Geography
Three Years (6 Semester) Programme**

B.A. I

Sr. No.	Semester	Name of the Course	Category
1	Semester I	Physical Geography	Geography DSE - 1
2	Semester – II	Human Geography	Geography DSE - 2

B.A. II

Sr. No.	Semester	Name of the Course	Category
1	Semester III	Soil Geography	Geography DSE - 3
2	Semester – III	Environmental Geography	Geography DSE - 4
3	Semester- IV	Oceanography	Geography DSE - 5
4	Semester- IV	Geography of Maharashtra	Geography DSE - 6

B.A. III

Sr. No.	Semester	Name of the Course	Category
1	Semester V	Geography of India	Geography DSE - 7
2	Semester – V	Economic Geography	Geography DSE - 8
3	Semester- V	Research Methodology in Geography	Geography DSE - 9
4	Semester- VI	Disaster Management	Geography DSE - 10
5	Semester- VI	Regional Planning and Development	Geography DSE - 11
6	Semester- VI	Geography of Tourism	Geography DSE - 12
7	Semester- V & VI Practical	Map Work & Map Interpretation	Geography DSE - 13 (Practical Paper No. – I)
8	Semester- V & VI Practical	Advanced Tools and Techniques & Fieldwork	Geography DSE - 14 (Practical Paper No. – II)

**B.A. Geography
EQUIVALENCE**

Sr. No.	Class	Semester	Old Title	P. No.	New Title
1	B.A. I	I	Geomorphology	I	Physical Geography Geography DSE-1
2	B.A. I	II	Climatology	II	Human Geography Geography DSE-2
3	B.A.II	III	Soil Geography	III	Soil Geography Geography DSE-3
4	B.A.II	III	Human Geography	IV	Environmental Geography Geography DSE-4
5	B.A.II	IV	Oceanography	V	Oceanography Geography DSE-5
6	B.A.II	IV	Agricultural Geography	VI	Geography of Maharashtra Geography DSE-6
7	B.A.III	V	Physical Geography of India	VII	Geography of India Geography DSE-7
8	B.A.III	V	Economic Geography	VIII	Economic Geography Geography DSE-8
9	B.A.III	V	Research Methodology	IX	Research Methodology in Geography Geography DSE-9
10	B.A.III	VI	Economic Geography of India	X	Disaster Management Geography DSE-10
11	B.A.III	VI	Urban Geography	XI	Regional Planning and Development Geography DSE-11
12	B.A.III	VI	Political Geography	XII	Geography of Tourism Geography DSE-12
13	B.A.III	V & VI	Map Work & Map Interpretation	XIII	Geography DSE-13
14	B.A.III	V & VI	Advanced Tools and Techniques & Fieldwork	XIV	Geography DSE-14

B.A.II Geography
GENERIC ELECTIVE

Sr. No.	Class	Semester	Old Title	Title of the Course New
1	B.A. II	III	Tourism Geography-I (IDS)	Disaster Risk Reduction / Resource Geography of Maharashtra Course-I GE
2	B.A. II	IV	Tourism Geography-II (IDS)	Disaster Risk Reduction / Resource Geography of Maharashtra Course – II GE
3	B.A. II	III	Cartography –I (IDS)	Sustainability and Development/ Cartography Course –I GE
4	B.A. II	IV	Cartography- II (IDS)	Sustainability and Development / Cartography Course –II GE

Abbreviation: G.E. – Generic Elective

B. A. Part - I
DSE (Discipline Specific Elective) - I Geography
June 2018 onwards

Physical Geography

Preamble: This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the physical geography. The Geography students of B. A. Part-I can betterly understand all latest concepts in Physical Geography and Human Geography in brief but in adequate manner.

The objective of this course is to introduce the latest concepts in Physical Geography and Human Geography, Specifically in Atmosphere, Lithosphere, Fluvial Cycle, Hydrosphere, Human races, Population growth, Characteristics of Population and Settlements.

Semester - I

	Teaching Hours	Credits
Module – I Introduction to Physical Geography	15	01
1.1 Meaning and Definitions		
1.2 Scope of Physical Geography		
1.3 Branches of Physical Geography		
1.4 Importance of Physical Geography		
Module- II Atmosphere	15	01
2.1 Composition and Structure of Atmosphere		
2.2 Insolation: Factors affecting on Insolation		
2.3 Temperature: Distribution of temperature (Vertical and Horizontal)		
2.4 Atmospheric Pressure: Belts and Planetary Winds.		
Module – III Lithosphere	15	01
3.1 Interior of the earth		
3.2 Wagner’s Continental Drift Theory		
3.3 Earthquakes – Causes and Effects		
3.4 Volcano – Causes and Effects		
Module – IV Denudation	15	01
4.1 Weathering: Concept and Types		

4.2 Davis Concept of Cycle of erosion

4.3 Erosional Landforms of river.

4.4 Depositional Landforms of river.

Reference Books

- 1) Clyton K., (1986), Earth Crust, AdusBook , London.
- 2) Davis W. M., (1909), Geographical Essay, Ginnia Co.
- 3) Dayal P., (1996), Text Book of Geomorphology, Shukla Book Depot, Patna.
- 4) Kale V.S. and Gupta A., (2001), Elements of Geomorphology, Oxford University Press, Kolkata.
- 5) Kale V.S. and Gupta A., (2001), Elements of Geomorphology, Oxford Univ. Press. Monkhouse, (1951), Principle of Physical Geography, McGraw Hill Pub – New York.
- 6) Pitty A. F., (1974), Introduction to Geomorphology, Methuen London.
- 7) Singh Savindra, (2000), Physical Geography, PrayagPustakBhavan, 20-A, University Road, Allahabad – 211002.
- 8) Steers J. A., (1964), The Unstable Earth Some Recent Views in Geography, Kalyani Publishers, New Delhi.
- 9) Swaroop Shanti, (2006), Physical Geography, King Books, NaiSarak, Delhi – 110006.
- 10) Wooldridge S. W. and Morgan R. S., (1959), The Physical Basis of Geography and Outline of Geomorphology, Longman Green and Co. London.

B. A. Part - I
DSE (Discipline Specific Elective) - II Geography
Semester-II

Human Geography

Preamble : This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the Indian economy. It endeavors to provide useful insights to the students about the present economic standing and composition of the Indian economy, the major sectors and their relative importance in the Indian economy and the major challenges faced by it.

Semester – II

	Teaching Hours	Credits
Module- I Human Geography	15	01
1.1 Definitions of Human Geography		
1.2 Scope of Human Geography		
1.3 Branches of Human Geography		
1.4 Importance of Human Geography		
Module –II Population	15	01
2.1 Factors affecting on distribution of population		
2.2 Malthus’ theory of Population Growth		
2.3 Demographic Transition Theory		
2.4 Migration: Types and Effects		
Module –III Settlement	15	01
3.1 Types and patterns of rural settlements		
3.2 Functions of Rural Settlements		
3.3 Factors affecting on urbanization		
3.4 Functions of Urban Centers		
Module – IV Agriculture	15	01
4.1 Origin and History of Agriculture		
4.2 Types of Agriculture		
4.3 Factors affecting on agriculture		
4.4 Problems of Agriculture		

Reference Books

1. Chandna, R.C. (2010) Population Geography, Kalyani Publisher.
2. Hassan, M.I. (2005) Population Geography, Rawat Publications, Jaipur

3. Daniel, P.A. and Hopkinson, M.F. (1989) The Geography of Settlement, Oliver & Boyd, London.
  4. Johnston R; Gregory D, Pratt G. et al. (2008) The Dictionary of Human Geography, Blackwell Publication.
  5. Jordan-Bychkov et al. (2006) The Human Mosaic: A Thematic Introduction to Cultural Geography. W. H. Freeman and Company, New York.
  6. Kaushik, S.D. (2010) ManavBhugol, Rastogi Publication, Meerut.
  7. Maurya, S.D. (2012) ManavBhugol, ShardaPustakBhawan. Allahabad.
  8. Hussain, Majid (2012) ManavBhugol. Rawat Publications, Jaipur
  9. BeaujeuGamier : Geography of Population, Longman, Lindon-1978
  10. Clarke J.I. : Population Geography, Pergamon Press Oxford – 1972
  12. HaggetPetter : Human Geography
  13. Ghosh B.N. : Fundamentals of Population Geography
  14. Hussin M. : Human Geography 1994
  15. Money D.S. : Human Geography
  16. Perpillou A.V. : Human Geography, Longman, London- 1986
  17. Robinson H. : Human Geography, 1976
  18. Mishra &Puri : Indian Economy 2004
  19. India- 2008 : Govt. of India
  20. Hassan Mohammed I. : Population Geography, 2005
  21. BhendeAsha&KanitkarTara :Principals of Population studies
  22. Perillouav : Human Geography, 1986
  23. Singh, R. Y. : Geography of Settlement, 1998
  24. Singh, Gopal :Mapwork& Practical Geography, 1999
  25. Sawant S.B. &Athavale A.S. Population Geography, Mehata publishing house, Pune
  26. Chandana R.C. : Geography of Population, Kalyani Pub. Ludhayana 1988
  27. सवदी.ए.बी. आणि कोळेकर .पी.एस.व लोक संख्या भूगोल निराली प्रकाशन पुणे.
  28. ताचोळे द.धो.—लोकसंख्याशास्त्र.
  29. पवार, अडसुळ, फुले ,पाटील—मानवी भूगोल सप्रेम प्रकाशन कोल्हापूर.
  30. प्रकाश सावंत—भूरूपशास्त्र व हवामानशास्त्र, फडके प्रकाशन
-

EQUIVALENCE

Sr. No.	Semester	Old Name	New Name
1	I	Geomorphology	Physical Geography Geography DSE1
2	II	Climatology	Human Geography Geography DSE2

**Course Structure for B.A Geography
Three Years (6 Semester) Program**

B.A. Part - I : Geography

Sr. No	Semester	Title of the Paper	Category	Distribution of Credit	Workload	Total Credits	Total Marks
1	I	Physical Geography	Geography DSE1	4	4 Hours /Week	08	50
2	II	Human Geography	Geography DSE1	4	4 Hours /Week		50

B.A. II Geography

Sr. No	Semester	Title of the Paper	Category	Distribution of Credit	Workload	Total Credits	Total Marks
1	III	Soil Geography	Geography DSE3	4	4 Hours /Week	16	50

2	III	Environmental Geography	Geography DSE4	4	4 Hours /Week		50
3	IV	Oceanography	Geography DSE5	4	4 Hours /Week		50
4	IV	Geography of Maharashtra	Geography DSE6	4	4 Hours /Week		50

B.A. Part - II : GENERIC ELECTIVE

Sr. No	Semester	Title of the Paper	Category	Distribution of Credit	Workload	Total Credits	Total Marks
1	III	Disaster Risk Reduction / Resource Geography of Maharashtra Course-I GE Sustainability and Development/ Cartography Course –I GE	Generic Elective	4	4 Hours /Week	16	50
2	IV	and Disaster Risk Reduction / Resource Geography of Maharashtra Course –II GE Sustainability and Development / Cartography Course –II GE	Generic Elective	4	4 Hours /Week		50

B.A. III Geography

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Category	Distribution of Credit	Workload	Total Credits	Theory Marks	Term Work Seminar
1	V	Geography of India	Geography DSE	4	4 Hours /Week	44	40	10
2	V	Economic Geography	Geography DSE	4	4 Hours /Week		40	10

3	V	Research Methodology in Geography	Geography DSE	4	4 Hours /Week		40	10
Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Category	Distribution of Credit	Workload		Theory Marks	Term Work Group Project
4	VI	Disaster Management	Geography DSE	4	4 Hours /Week		40	10
5	VI	Regional Planning and Development	Geography DSE	4	4 Hours /Week		40	10
6	VI	Geography of Tourism	Geography DSE	4	4 Hours /Week		40	10
7	V & VI	Map Work & Map Interpretation	Geography DSE	10	10 Hours /Week		100	Nil
8	V & VI	Advanced Tools and Techniques & Fieldwork	Geography DSE	10	10 Hours /Week		100	Nil

---

**SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION**

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Programme Objectives

छात्रों को हिंदी साहित्य के प्रति रूचि बढ़ाना तथा छात्रों को साहित्य कि विविध विधाओं से परिचित कराना ।
छात्रों को हिंदी के प्रतिनिधी गद्यकारों का एक कवियों का परिचित कराना ।
निबंध, कहानी, रेखाचित्र, एकांकी, व्यंग आदि विधाओ के माध्यम से छात्रों का भावात्मक विकास कराना ।
छात्रों को नैतिक मूल्य, राष्ट्रीय मूल्य एवं उत्तरदायित्व के प्रति आस्था निर्माण करना ।
छात्रों की विचार क्षमता तथा कल्पनाशीलता को बढ़ावा देना ।

COURSE STRUCTURE

B.A. History Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars	B.A				
		Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI		
1	Registration Fee	1340	1340	1340		
2	S.I.M. Fee	1015	1180	1015		
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)	370	370	370		
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)	370	370	370		
5	Cost of Application Form	20	20	20		
6	Study Centre Fee	565	565	565		
7	Prospectus Charges	20	20	20		
8	E-Facility Fee	50	50	50		
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)	0	50	0		
10	Dhwaj Nidhi	10	10	10		
	Total of 1 to 10	3760	3975	3760		
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee	50	50	50
13	Super Late Fee	350	350	350		

Course :

B.A. (Hindi)

Course Outcomes

हिंदी (ऐच्छिक)

विशेष ऐच्छिक

छात्रों को हिंदी साहित्य के प्रति रूचि बढ़ाना तथा छात्रों को साहित्य कि विविध विधाओं से परिचित कराना ।
छात्रों को हिंदी के प्रतिनिधी गद्यकारों का एक कवियों का परिचित कराना ।
निबंध, कहाणी, रेखाचित्र, एकांकी, व्यंग आदि विधाओ के माध्यम से छात्रों का भावात्मक विकास कराना ।
छात्रों को नैतिक मूल्य, राष्ट्रीय मूल्य एवं उत्तरदायित्व के प्रति आस्था निर्माण करना ।
छात्रों की विचार क्षमता तथा कल्पनाशीलता को बढ़ावा देना।

हिंदी (अनिवार्य)

सृजनात्मक लेखन

हिंदी भाषा तथा व्याकरण का अध्ययन कराना।

सृजनात्मक लेखन की विविध विधाओं (कविता, कहानी, यात्रावृत्त,

रिपोर्ताज, साक्षात्कार, दृश्य—साहित्य, पत्रकारिता) से परिचित कराना। सृजनात्मक लेखन के विविध क्षेत्रों का परिचय कराना।

सृजनात्मक लेखन के विविध क्षेत्रों के महत्त्व तथा उपयोगिता से परिचित कराना।

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

*****

Accredited By NAAC with 'A' Grade

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - I

Hindi

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)

हिंदी अध्ययन मंडल

प्रथम वर्ष (कला, वाणिज्य एवं अन्य विद्या शाखा)

GENERIC ELECTIVE COURSE (GEC)

हिंदी (अनिवार्य)

(शैक्षिक वर्ष : 2018–19, 2019–20 तथा 2020–21)

(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

प्रथम सत्र

प्रश्नपत्र – A : सृजनात्मक लेखन

उद्देश्य :

- हिंदी भाषा तथा व्याकरण का अध्ययन कराना।
- सृजनात्मक लेखन की विविध विधाओं (कविता, कहानी, यात्रावृत्त, रिपोर्ताज, साक्षात्कार, दृश्य-साहित्य, पत्रकारिता) से परिचित कराना।
- सृजनात्मक लेखन के विविध क्षेत्रों का परिचय कराना।
- सृजनात्मक लेखन के विविध क्षेत्रों के महत्त्व तथा उपयोगिता से परिचित कराना।

अध्यापन पद्धति :-

- व्याख्यान विश्लेषण।
- चर्चा-संगोष्ठी।
- संपादकों, उपसंपादकों तथा विद्वानों से साक्षात्कार।
- आई.सी.टी. का प्रयोग।

अध्ययनार्थ विषय :

इकाई –I हिंदी भाषा तथा व्याकरण : सामान्य परिचय

व्याकरण : लिंग, वचन, कारक, विराम चिह्न, वाक्य के प्रकार,
मानक वर्तनी

इकाई –II कविता, कहानी तथा यात्रावृत्त लेखन: स्वरूप, महत्त्व तथा
उपयोगिता ।

कविता, कहानी तथा यात्रावृत्त के क्षेत्र— सामाजिक, राजनीतिक,
सांस्कृतिक ।

इकाई –III रिपोर्ताज और साक्षात्कार लेखन: स्वरूप, महत्त्व तथा उपयोगिता ।

रिपोर्ताज के क्षेत्र— वाणिज्य, विज्ञान, तकनीकी ।

रिपोर्ताज के क्षेत्र— साहित्य तथा सामाजिक ।

इकाई –IV दृश्य साहित्य लेखन तथा पत्रकारिता : स्वरूप, महत्त्व तथा
उपयोगिता ।

दृश्य साहित्य लेखन के क्षेत्र— छायाचित्र, कार्टून (प्रश्नपत्र में
संबंधित मद्दों पर चित्र दिया जाएगा) ।

पत्रकारिता के प्रकार : खेल पत्रकारिता, सिनेमा पत्रकारिता,
ग्रामीण पत्रकारिता ।

प्रश्नपत्र का स्वरूप तथा अंक विभाजन –	अंक
प्रश्न 1 – समग्र पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	10
प्रश्न 2 – समग्र पाठ्यक्रम पर टिप्पणियाँ (तीन में से दो)	10
प्रश्न 3 – समग्र पाठ्यक्रम पर लघुत्तरी प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न 4 – समग्र पाठ्यक्रम पर दीर्घोत्तरी प्रश्न: अ तथा ब – दोनों अनिवार्य (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

संदर्भ ग्रंथ :

- हिंदी भाषा – महावीर प्रसाद द्विवेदी
- हिंदी भाषा – इतिहास और स्वरूप– राजमाठी शर्मा
- मानक हिंदी – ब्रजमोहन
- संक्षिप्त हिंदी व्याकरण – कामता प्रसाद गुरु
- व्यावहारिक हिंदी व्याकरण– डॉ.हरदेव बाहरी
- आधुनिक हिंदी साहित्य का इतिहास– बच्चनसिंह
- साहित्यिक विधाएँ : पुनर्विचार – डॉ.हरिमोहन
- साहित्यिक विधाएँ : सैद्धांतिक पक्ष – डॉ.मधु धवन
- सुगम हिंदी व्याकरण – धर्मपाल शास्त्री
- हिंदी पत्रकारिता : स्वरूप एवं संदर्भ– डॉ.विनोद गोदरे
- व्यावहारिक हिंदी शुद्ध प्रयोग– डॉ.ओमप्रकाश
- व्यावहारिक हिंदी – रवींद्रनाथ श्रीवास्तव, भोलानाथ तिवारी
- खेल पत्रकारिता – सुशील दोशी, सुरेश कौशिक

द्वितीय सत्र

प्रश्नपत्र – B : व्यावहारिक लेखन

उद्देश्य :

- हिंदी के विविध रूपों का परिचय कराना।
  - प्रयोजनमूलक हिंदी का परिचय कराना।
  - पत्राचार का स्वरूप तथा प्रकारों का परिचय कराना।
  - अनुवाद, विज्ञापन और समाचार लेखन से परिचित कराना।
  - व्यावहारिक लेखन का महत्त्व तथा उपयोगिता से परिचित कराना।
-

अध्ययनार्थ विषय :

इकाई –I हिंदी के विविध रूप तथा प्रयोजनमूलक हिंदी : मातृभाषा, संपर्क भाषा, राजभाषा, सर्जनात्मक भाषा।

कार्यालयीन हिंदी, वाणिज्यिक हिंदी, विज्ञापन की हिंदी, वैज्ञानिक तथा तकनीकी साहित्य की हिंदी।

इकाई –II पत्राचार : सामान्य परिचय

रोजगार प्राप्ति हेतु आवेदन पत्र (सरकारी, अर्ध सरकारी तथा गैर सरकारी)।

इकाई –III अनुवाद और विज्ञापन : स्वरूप, प्रकार, महत्त्व, उपयोगिता।

अनुवाद कार्य तथा विज्ञापन लेखन (विज्ञापन से संबंधित)

इकाई –IV समाचार लेखन तथा पत्रकारिता: स्वरूप, उद्देश्य तथा तत्त्व।

समाचार लेखन और पत्रकारिता : संपादन तथा साजसज्जा।

प्रश्नपत्र का स्वरूप तथा अंक विभाजन –	अंक
प्रश्न 1 – समग्र पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	10
प्रश्न 2 – समग्र पाठ्यक्रम पर टिप्पणियाँ (तीन में से दो)	10
प्रश्न 3 – समग्र पाठ्यक्रम पर लघुत्तरी प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न 4 – समग्र पाठ्यक्रम पर दीर्घोत्तरी प्रश्न अ तथा ब – दोनों अनिवार्य	15
– संदर्भ ग्रंथ	

- समाचार एवं प्रारूप लेखन – डॉ.रामप्रकाश, डॉ.दिनेश गुप्त
- प्रशासनिक एवं कार्यालयीन हिंदी – डॉ.रामप्रकाश, डॉ.दिनेश गुप्त
- समाचार संपादन – कमल दीक्षित, महेश दर्पण
- अनुवाद एवं संचार – डॉ. पूरनचंद टंडन
- विज्ञापन कला– डॉ.मधु धवन
- आधुनिक विज्ञापन – प्रेमचंद पातंजलि
- आधुनिक विज्ञापन और जन संपर्क – डॉ.तारेश भाटिया

- व्यावहारिक हिंदी और रचना – डॉ.कृष्णकुमार गोस्वामी
- प्रयोजनमूलक हिंदी विविध आयाम– डॉ.मनोज पांडेय
- व्यावसायिक संप्रेषण – डॉ.अनुपचंद्र पु. भयाणी
- प्रयोजनमूलक हिंदी – डॉ.नरेश मिश्र
- भाषा विज्ञान एवं हिंदी – डॉ.नरेश मिश्र
- प्रामाणिक आलेखन और टिप्पण – प्रो.एम. ए. विराज

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)

हिंदी अध्ययन मंडल

प्रथम वर्ष कला- हिंदी (विशेष ऐच्छिक)

DISIPLINE SPECIFIC ELECTIVE COURSE (DSEC)

(शैक्षिक वर्ष : 2018-19, 2019-20 तथा 2020-21)

(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

उद्देश्य :

1. छात्रों की हिंदी साहित्य के प्रति रुचि बढ़ाना तथा छात्रों को साहित्य की विविध विधाओं से परिचित कराना।
2. छात्रों को हिंदी के प्रतिनिधि गद्यकारों एवं कवियों से परिचित कराना।
3. छात्रों में हिंदी भाषा के श्रवण, पठन एवं लेखन की क्षमताओं को विकसित कराना।
4. निबंध, कहानी, रेखाचित्र, एकांकी, रिपोर्ताज, संस्मरण, व्यंग्य आदि विधाओं के माध्यम से छात्रों का भावात्मक विकास कराना।
5. छात्रों में नैतिक मूल्य, राष्ट्रीय मूल्य एवं उत्तरदायित्व के प्रति आस्था निर्माण करना।
6. छात्रों में राष्ट्र के प्रति प्रेम, राष्ट्रीय ऐक्य स्थापना एवं सामाजिक प्रतिबद्धता हेतु राष्ट्रभाषा हिंदी का प्रचार-प्रसार करना।
7. छात्रों की विचार क्षमता तथा कल्पनाशीलता को बढ़ावा देना।

अध्यापन पद्धति :

1. व्याख्यान तथा विश्लेषण।
  2. सस्वर काव्य पाठ, प्रकट वाचन, संवाद।
  3. ग्रंथालयों के माध्यम से संबंधित लेखकों, कवियों की मौलिक कृतियों से छात्रों का परिचय।
  4. दृक-श्राव्य साधनों/माध्यमों का प्रयोग।
  5. संगोष्ठी, स्वाध्याय तथा गुटचर्चा।
  6. पी.पी.टी./भाषा प्रयोगशाला का प्रयोग।
  7. विशेषज्ञों के व्याख्यान, साक्षात्कार तथा प्रश्नावली।
-

पाठ्यपुस्तक – साहित्य जगत्

संपादक एवं प्रकाशक,

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर।

प्रथम सत्र : विशेष ऐच्छिक प्रश्नपत्र—I

हिंदी कविता

अध्ययनार्थ पद्यपाठ :

- इकाई –I
1. भिक्षुक – निराला
  2. बालिका का परिचय— सुभद्राकुमारी चौहान
  3. तेरी खोपड़ी के अंदर – नागार्जुन
  4. वसंत आ गया— अज्ञेय

इकाई –II 5. अजीब–सी मुश्किल – कुंवर नारायण

6. पैदल आदमी– रघुवीर सहाय

7. बीस साल बाद – धूमिल

8. घर की याद – राजेश जोशी

इकाई –III 9. हो गई है पीर – दुष्यंतकुमार

10. माँ जब खाना परोसती थी – चंद्रकांत देवताले

11. एकलव्य – किर्ति चौधरी

12. बेजगह – अनामिका

इकाई –IV 13. नया बैंक – मंगलेश डबराल

14. सत्ता – उदय प्रकाश

15. स्त्री मुक्ति की मशाल – रजनी तिलक

16. बाजार – जया जादवानी

प्रश्नपत्र का स्वरूप तथा अंक विभाजन :	अंक
प्रश्न 1 – समग्र पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	10
प्रश्न 2 – समग्र पाठ्यक्रम पर ससंदर्भ स्पष्टीकरण (तीन में से दो)	10
प्रश्न 3 – समग्र पाठ्यक्रम पर लघुत्तरी प्रश्न (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न 4 – समग्र पाठ्यक्रम पर दीर्घोत्तरी प्रश्न अ तथा ब – दोनों अनिवार्य (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

द्वितीय सत्र : विशेष ऐच्छिक प्रश्नपत्र –II

हिंदी गद्य साहित्य

अध्ययनार्थ गद्य पाठ :

- इकाई –I
1. जीवन और शिक्षण (निबंध) – विनोबा भावे
  2. सूरदास (निबंध) – बाबू श्यामसुंदर दास
  3. विज्ञापन युग (निबंध) – मोहन राकेश
- इकाई –II
4. भगत की गत (व्यंग्य) – हरिशंकर परसाई
  5. फुटपाथ के कलाकार (व्यंग्य) – शरद जोशी
  6. गोशाला चारा और सरपंच (व्यंग्य) – शंकर पुणतांबेकर
- इकाई –III
7. पंचलाईट (कहानी) – फणीश्वरनाथ 'रेणु'
  8. चीफ की दावत (कहानी) – भीष्म सहानी
  9. अकेली (कहानी) – मन्नू भंडारी
- इकाई –IV
10. संस्कार और भावना (एकांकी) – विष्णु प्रभाकर
  11. रजिया (रेखाचित्र) – रामवृक्ष बेनीपुरी
  12. किसान के घर से (यात्रा संवाद) – मधु कांकरिया

प्रश्नपत्र का स्वरूप तथा अंक विभाजन :	अंक
प्रश्न 1 – समग्र पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न	10
प्रश्न 2 – समग्र पाठ्यक्रम पर ससंदर्भ स्पष्टीकरण (तीन में से दो)	10
प्रश्न 3 – समग्र पाठ्यक्रम पर टिप्पणियाँ (पाँच में से तीन)	15
प्रश्न 4 – समग्र पाठ्यक्रम पर प्रश्न अ तथा ब – दोनों अनिवार्य (अंतर्गत विकल्प के साथ)	15

संदर्भ ग्रंथ—

1. हिंदी निबंधों का शैलीगत अध्ययन – डॉ.मु.ब.शहा
2. कहानी स्वरूप और संवेदना – राजेंद्र यादव
3. शरद जोशी का व्यंग्य साहित्य – डॉ.सूर्यकांत शिंदे
4. रेणु का कथा साहित्य – सुरेश चंद्र मेहरोत्रा
5. कथाकार भीष्म सहानी – डॉ.कृष्णा पटेल
6. मोहन राकेश और उनका साहित्य – डॉ.कविता शनवारे
7. एकांकीकार विष्णु प्रभाकर – डॉ.संजय चोपडे
8. हिंदी व्यंग्य परंपरा में शंकर पुणतांबेकर का योगदान – डॉ.अनुपमा प्रभुणे
9. रामवृक्ष बेनीपुरी और उनका साहित्य – डॉ.गजानन चव्हाण
10. हिंदी के आधुनिक प्रतिनिधि कवि – द्वारिकाप्रसाद सक्सेना
11. नागार्जुन की कविता – अजय तिवारी
12. क्रांतिकारी कवि निराला – डॉ.बच्चनसिंह
13. धूमिल की काव्य यात्रा – मंजू अग्रवाल
14. नई कविता के प्रमुख हस्ताक्षर – डॉ.संतोषकुमार तिवारी
15. अज्ञेय की कविता : एक मूल्यांकन – डॉ.चंद्रकांत बांदिवडेकर

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)

हिंदी अध्ययन मंडल

जून, 2018 से पुनर्रचित पाठ्यक्रम की समकक्षता			
प्रथम वर्ष (कला, वाणिज्य, विज्ञान एवं अन्य विद्याशाखा)			
	हिंदी (आवश्यक)		हिंदी (अनिवार्य) (GEC)
अ.क्र.	पुराना पाठ्यक्रम	अ.क्र.	नया पाठ्यक्रम
1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. A प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य	1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. A सर्जनात्मक लेखन
2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. B प्रयोजनमूलक हिंदी और कहानी साहित्य	2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. B व्यावहारिक लेखन
बी.ए. भाग - 1			
	हिंदी (ऐच्छिक)		हिंदी (विशेष ऐच्छिक) (DSEC)
1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. 1 आधुनिक हिंदी साहित्य	1	सत्र - 1 अभ्यासपत्रिका क्र. 1 हिंदी कविता
2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. 2 आधुनिक हिंदी साहित्य	2	सत्र - 2 अभ्यासपत्रिका क्र. 2 हिंदी गद्य साहित्य

CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

VISION:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

MISSION:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

BACHELOR OF ARTS (BA)

HISTORY

PROGRAMME OBJECTIVE

1. To made students acquainted about process of Evolution of Humanity.
2. To understand the changes taken place during process of evolution in the context of time and space.
3. To encourage students and help them to understand the reasons behind historical events and processes.
4. To introduce students with various debates in history.
5. To encourage critical analysis of historical and contemporary events

PROGRAMME OUTCOME

1. To outline phases of human evolutions
2. To explain debates related to the Indian history.
3. To equipped with reasoning skills to understand events and processes in historical period
4. To compare between the events and processes in historical and contemporary period.
5. To critically analyze evolutions of Civilizations, Cultures, Region and Nations

PROGRAMME STRUCTURE

B.A. History Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fresh Students Fee Structure for the Year 2021-22				
S.N.	Particulars	B.A		
		Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI
1	Registration Fee	1340	1340	1340
2	S.I.M. Fee	1015	1180	1015
3	Exam Fee (Oct/Nov 2021 Exam)	370	370	370
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2022Exam)	370	370	370
5	Cost of Application Form	20	20	20
6	Study Centre Fee	565	565	565
7	Prospectus Charges	20	20	20
8	E-Facility Fee	50	50	50
9	Environment Studies ExamFee(Mar/Apr 2022)	0	50	0
10	DhwajNidhi	10	10	10
	Total of 1 to 10	3760	3975	3760

11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed /D.Ed.	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee	50	50	50
13	Super Late Fee	350	350	350		

BACHELOR OF ARTS - I (BA I)

HISTORY

SEMESTER –I

CBCS Syllabus for B.A.I HISTORY (from June 2018) Semester I

Paper I: Rise of the Maratha Power (1600-1707)

- **Course Outcomes**

To enable the Student to

1. outline epoch in the history of Marathas (1600 to 1707)
2. explain process of rise and of Marathas State
3. examine the struggle and course of consolidation of Maratha Power
4. interpret relationship between the process of rise of Maratha and fall of Mughal Empire
5. formulate Maratha power in the wider context of 17th century India

Module 1: Chhatrapati Shivaji Maharaja's achievement till 1664

- a. Background of the Rise of Maratha Power
- b. Early activities up to 1659; Afzalkhan Episode and Siege of Panhala
- c. Shahistekhan Episode and Attack on Surat

Module 2: Chhatrapati Shivaji Maharaja's achievement till 1680

- a. Treaty of Purandar and Visit to Agra
- b. Coronation
- c. Expedition to Karnataka

Module 3: Maratha War of Independence (1681-1707)

- a. Chhatrapati Sambhaji Maharaj
- b. Chhatrapati Rajaram Maharaj
- c. Maharani Tarabai

Module 4: Importance of Sources for understanding Maratha history

- a. Sources (Sanskrit and Marathi): *Shivbharat, Adnyapatra*
- b. Persian sources: *Tarikh-i-Dilkusha, Muntakhab-ul-Lubab*
- c. Foreign records and accounts: English and Portuguese

List of References:

Khafi Khan Muhammad Hashim, Muntakhab-ul-lubab in The History of India as Told by Its Own Historians , Vol. 7 , Elliot and Dowson (eds.), Second Edition, Calcutta, 1952.

English Records on Shivaji (1559-1682), Shiva Charatira Karyalaya, Poona, 1931.

Patwardhan R. P., and H.G. Rawlinson, Source Book of Maratha History- to the Death of Shivaji, Vol.1, Bombay, 1929 Gordon, Stewart, The Marathas 1600-1818, Cambridge University Press, 1993.

Kulkarni, A. R. Medieval Maratha Country, Diamond Publications, 2008.

Kulakarni, A. R., The Marathas, Diamond Publications, 2008.

Pagdi, Setumadhava Rao, Shivaji, National Book Trust, India, 1993.

Ranade, M. G. Rise of the Maratha Power (Classic Reprint), Publications Division Ministry of Information & Broadcasting (ebook), 2017

Sarkar, Jadunath, Shivaji and His Times, Orient Blackswan, 1992

मराठी संदर्भग्रंथ

सरदेसाई, गो. स., मराठी रियासत, खंड १ ते ८, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८८ ते १९९२

कुलकर्णी , अ. रा., खरे ग. ह., मराठ्यांचा इतिहास , खंड १ ते ३, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९८४, १९८५, १९९३

काळे द. वि., छत्रपती शिवाजी महाराज, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९५९

दिवेकर स. म., (संपा.), कर्वींद्र परमानंदकृत श्री शिवभारत , भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे, १९२७

आठवले सदाशिव, शिवाजी आणि शिवयुग, मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे, १९९२

जोशी प्र. न., (संपा) आज्ञापत्र, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, १९९७

बेंद्रे वा. सी., श्री छत्रपती शिवाजी महाराज यांचे चिकित्सक चरित्र, साहित्य सहकार मुद्रणालय, कुलाबा,
१९७२

कुलकर्णी अ. रा., (संपा) आज्ञापत्र, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे, २००७

पवार जयसिंगराव, शिवाजी आणि शिवकाळ, फडके प्रकाशन, १९९३

पवार जयसिंगराव, मराठेशाहीचा उदय आणि अस्त, मंजुश्री प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९३

पवार जयसिंगराव, मराठेशाहीचा उदय, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २००५

पगडी, सेतू माधवराव, मराठ्यांचे स्वातंत्र्ययुद्ध (खाफीखानाचा साधनग्रंथ), पुणे, १९६२

पगडी, सेतू माधवराव, मोगल आणि मराठे(तारीके दिलकुशा), पहिली आवृत्ती, पुणे, १९६२

पगडी सेतू माधवराव, शिवचरित्र – एक अभ्यास, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१२

पगडी सेतू माधवराव, छत्रपती शिवाजी, नॅशनल बुक ट्रस्ट इंडिया, नवी दिल्ली, २००४

पवार जयसिंगराव (प्रमुख संपादक), छत्रपती शिवाजीमहाराज स्मृतिग्रंथ, महाराष्ट्र राज्य पाठ्युस्तक निर्मिती
आणि अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे, २०११.

पवार जयसिंगराव, छत्रपती संभाजी स्मारक ग्रंथ, रिया पब्लिकेशन्स, कोल्हापूर, १९९०

पवार जयसिंगराव, शिवपुत्र छत्रपती राजाराम, महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधनी, कोल्हापूर, २०१७

पवार जयसिंगराव, शिवछत्रपती एक मागोवा, सुमेरू प्रकाशन, डोंबिवली, २००५

खोबरेकर वि.गो., मराठा अंमलाचे स्वरूप, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८८

पित्रे का.ग., मराठ्यांचा युद्धेइतिहास १६०० – १८१८, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, २००४

कुलकर्णी, अ. रा, अशी होती शिवशाही, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००७

SEMESTER –II

CBCS Syllabus for B.A.I HISTORY (from June 2018) Semester II

Paper II: Polity, Society and Economy under the Marathas (1600-1707)

• Course Outcomes

To enable the Student to

1. outline rapid fundamental changes occurred due to establishment of Maratha state under Chhatrapati Shivaji Maharaj.
2. Examine political, socio-economic and religious life of the people during the 1600-1707 period.
3. explain policy and contribution of Chhatrapati Shivaji Maharaj
4. discuss various aspects and institutions of society
5. theorize the relationship between internal dynamics of Maratha society and rise of Maratha Power

Module 1: Polity

- a. Civil administration: administrative structure, *Ashtapradhan*
- b. Judicial administration: judicial structure, *gotsabha, divya*
- c. Military administration: forts and navy

Module 2: Economy

- a. Agriculture: types of land and crops, revenue settlement, irrigation
- b. Industry: local craftsmen and major Industries
- c. Trade: trade centers, trade routes, transport and communications

Module 3: Society and Religion

- a. Village communities: *Vatandar, Mirasdar, Balutedar-Alutedar* and *Upare*
- b. Pandharpur movement
- c. Pilgrimage Centers: Kolhapur, Shikhar Shinganapur, Tuljapur

Module 4: Chhatrapati Shivaji Maharaj: Policy and Contribution

- a. Administration and Management
- b. Trade and Agriculture
- c. Religion

List of References:

- Apte, Bhalchandra Krishna., *A History of the Maratha Navy and Merchantships*, State Board for Literature and Culture, 1973.
- Gordon, Stewart, *The Marathas 1600-1818*, Cambridge University Press, 1993.
- Gune, Vithal Trimbak, *The Judicial System of the Marathas: A Detailed Study of the Judicial Institutions in Maharashtra, from 1600-1818 A.D.* Deccan College Postgraduate and Research Institute, 1953.
- Kulkarni A. R., *Maharashtra in the Age of Shivaji*, R.J. Deshmukh, 1969.
- Kulkarni A. R., *Maharashtra: Society and Culture*, Books & Books, 2000.
- Kulkarni A. R. *Medieval Maratha Country*, Diamond Publications, 2008.
- Kulkarni A. R., *The Marathas*, Diamond Publications, 2008.
- Mahajan, T. T., *Aspects Of Agrarian And Urban History Of The Marathas*, Commonwealth Publishers, 1991.
- Mahajan, T. T., *Courts and Administration of Justice Under Chhatrapati Shivaji*, Commonwealth Publishers, 1992.
- Pagdi, Setumadhava Rao, *Shivaji*, National Book Trust, New Delhi, 1993.
- Ranade, M. G. *Rise of the Maratha Power* (Classic Reprint), Publications Division

Ministry of Information & Broadcasting (ebook), 2017
Sarkar, Jadunath, *Shivaji and His Times*, Orient Blackswan, 1992.

Sen S.N. *Military System of the Marathas with a Brief Account of Their Maritime Activities*, Calcutta, 1928.

मराठी संदर्भग्रंथ

- सरदेसाई, गो. स., मराठी रियासत, खंड १ ते ८, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८८ ते १९९२
- कुलकर्णी, अ. रा., खरे ग. ह., मराठ्यांचा इतिहास, खंड १ ते ३, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९८४, १९८५, १९९३
- काळे द. वि., छत्रपती शिवाजी महाराज, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९५९
- आठवले सदाशिव, शिवाजी आणि शिवयुग, मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे, १९९२
- कुलकर्णी अ. रा., शिवकालीन महाराष्ट्र, राजहंस प्रकाशन, पुणे, १९९७
- सरदेसाई बी. एन., मराठ्यांचा सामाजिक, आर्थिक व सांस्कृतिक इतिहास, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २००१
- चिटणीस के. एन., मध्ययुगीन भारतीय संकल्पना व संस्था, पुणे २००३
- बेंद्रे वा. सी., श्री छत्रपती शिवाजी महाराज यांचे चिकित्सक चरित्र, साहित्य सहकार मुद्रणालय, कुलाबा, १९७२
- कुलकर्णी श्री. र., शिवकालीन राजनीती आणि रणनीती, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९९४
- मेहेंदळे ग. भा. व शिंगे संतोष, शिवछत्रपतींचे आरमार, परममित्र पब्लिकेशन, पुणे, २०११
- पवार जयसिंगराव, शिवाजी आणि शिवकाळ, फडके प्रकाशन, १९९३
- पगडी सेतू माधवराव, शिवचरित्र – एक अभ्यास, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१२
- पगडी सेतू माधवराव, छत्रपती शिवाजी, नॅशनल बुक ट्रस्ट इंडिया, नवी दिल्ली, २००४
- पवार जयसिंगराव (प्रमुख संपादक), छत्रपती शिवाजीमहाराज स्मृतिग्रंथ, महाराष्ट्र राज्य पाठ्युस्तक निर्मिती आणि अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे, २०११.
- पवार जयसिंगराव, छत्रपती संभाजी स्मारक ग्रंथ, रिया पब्लिकेशन्स, कोल्हापूर, १९९०
- पवार जयसिंगराव, शिवपुत्र छत्रपती राजाराम, महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधनी, कोल्हापूर, २०१७
- पवार जयसिंगराव, शिवछत्रपती एक मागोवा, सुमेरू प्रकाशन, डोंबिवली, २००५
- लोहार एम. ए., मराठाकालीन समाजजीवन, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, २००७
- लोहार एम. ए., मराठ्यांच्या इतिहासाचे पैलू, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, २००१२
- खोबरेकर वि.गो., मराठा अंमलाचे स्वरूप, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८८

पित्रे का.ग., मराठ्यांचा युद्धेइतिहास १६०० – १८१८, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, २००४

कुलकर्णी, अ. रा, अशी होती शिवशाही, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००७

कदम विकास, वारकरी संप्रदायाचा इतिहास आणि पंढरपुरातील सांप्रदायिक फड व मठांचे कार्य, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०१४

महाजन टी. टी., शिवछत्रपतींची न्यायनीती, सुभदा – सारस्वता प्रकाशन, १९९९

**SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION**

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Course :

B.A. (Home Science)

COURSE STRUCTURE

B.A. Home Science Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21							
S.N.	Particulars		B.A				
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI		
1	Registration Fee		1340	1340	1340		
2	S.I.M. Fee		-	-	-		
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370		
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370		
5	Cost of Application Form		20	20	20		
6	Study Centre Fee		565	565	565		
7	Prospectus Charges		20	20	20		
8	E-Facility Fee		50	50	50		
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr2019)		0	50	0		
10	Dhwaj Nidhi		10	10	10		
	Total of 1 to 10		2745	2795	2745		
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0	
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0	
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0	
		d	NRI / Foreign	500	0	0	
		12	Late Fee		50	50	50
		13	Super Late Fee		350	350	350

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
2018
Choice Based Credit System
Proposed Course Structure for B.A. Home Science
Three Years (6 Semester) Programme

B.A. I

Sr.No.	Semester	Name of the Course	Disipline
1	I	Fundamentals of Nutrition and Food Science	Home Science-1
2	II	Resource Management	Home Science-2

B.A. II

Sr.No.	Semester	Name of the Course	Disipline
1	III	Basics of Interior Design	Home Science-3
2	III	Introduction to Food Safety and Preservation	Home Science-4
3	IV	Fundamentals of Textile Science and Apparel Construction - I	Home Science-5
4	IV	Introduction to Human Development	Home Science-6

B.A. III

Sr.No.	Semester	Name of the Course	Disipline
1	V	Nutrition for the Family	Home Science -7
2	V	Space Planning and Design	Home Science-8
3	V	Fundamentals of Textile Science and Apparel Construction - II	Home Science-9
4	V	Life Span Development	Home Science-10
5	V	Research Methodology in Home Science	Home Science-11
6	VI	Therapeutic Nutrition	Home Science-12
7	VI	Traditional Indian Textiles	Home Science-13
8	VI	Entrepreneurship Development	Home Science-14
9	VI	Introduction to Guidance and Counseling	Home Science-15
10	VI	Extension for Development	Home Science-16

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
SYLLABUS
Choice Based Credit System
B.A. Part - I
Home Science Course – 1

June 2018 onwards

Fundamentals of Nutrition and Food Science

Preamble: Nutrition has been recognized and given a special role in national development. Nutrition is the key to facilitate the study and enhance the quality of human life. This paper covers basic aspects of nutrients, food science, as well as open a vast understanding of the current spectrum of malnutrition,. This course equips the students for skill development, academic understanding, entrepreneurship, community role and employment in various fields of food industry, health clinics, NGOs, etc.

- Objectives:**
1. To familiarize students with fundamentals of food, nutrients and their relationship to Health
  2. To create awareness with respect to deriving maximum benefit from available food resources

Total Credits: 4

Theory: 3Credits

Practical: 1Credit

Workload:

Theory: 2 Lectures per week

Practical: 2 Lectures per week per batch

(Each batch consisting of 15 to 20 students)

Semester – I

Theory

Module 1 : Basic concepts in food and nutrition

5

- 1.1 Basic concepts used in study of food and nutrition: Food, Nutrients, Nutrition, Health, Malnutrition and Balanced Diet
- 1.2 Understanding relationship between food, nutrition and health
- 1.3 Functions of food – Physiological, psychological, social and cultural.

Module 2: Food Groups

10

Selection and nutritional contribution of the following food groups:

- 2.1 Cereals
- 2.2 Pulses
- 2.3 Fruits and vegetables
- 2.4 Milk & milk products
- 2.5 Eggs
- 2.6 Meat, poultry and fish
- 2.7 Fats and Oils

Module 3: Methods of Cooking with advantages and disadvantages

10

3.1 Moist heat : Boiling, Steaming, Pressure cooking

3.2 Dry heat : Roasting, baking

3.3 Frying : Deep and Shallow frying

3.4 Microwave cooking

Module 4: Nutrients

20

Functions, dietary sources and clinical manifestations of deficiency of the following nutrients:

4.1 Carbohydrates, lipids and proteins

4.2 Fat soluble vitamins-A, D, E and K

4.3 Water soluble vitamins – Thiamine, Riboflavin, and vitamin C

4.4 Minerals – Calcium and Iron

Practical

Credit: 1

1. Weights and measures of food stuff.
2. Food preparation, understanding the principles involved, nutritional quality and portion size
  - Beverages: Hot tea/coffee/ Milk shake/ lassi / fruit based beverages (Any One)
  - Cereals: Boiled rice / pulao/ chapatti / paratha / puri / pastas (Any One)
  - Pulses: Whole / dehusked (Any One)
  - Vegetables: curries / dry preparations
  - Milk and milk products : Kheer / custard or Meat, Fish and poultry preparations / Egg preparations: Boiled / poached / fried / scrambled / omelettes / egg pudding
3. Plan and prepare nutrient rich recipe of the following with nutritive value calculation.
  - Calorie / Protein (Any One)
  - Vitamin A / Vitamin C (Any One)
  - Vitamin B₁ / Vitamin B₂ (Any One)
  - Iron / Calcium

Method of Evaluation : Internal Evaluation of Practical

- Q. 1 Submission of Journal - 5 Marks
- Q. 2 Viva - 5 Marks

RECOMMENDED READINGS

- Mudambi, SR and Rajagopal, MV. Fundamentals of Foods, Nutrition and Diet• Therapy; Fifth Ed; 2012; New Age International Publishers
- Mudambi, SR, Rao SM and Rajagopal, MV. Food Science; Second Ed; 2006; New• Age International Publishers
- Srilakshmi B. Nutrition Science; 2012; New Age International (P) Ltd.
- Srilakshmi B. Food Science; Fourth Ed; 2010; New Age International (P) Ltd.
- Swaminathan M. Handbook of Foods and Nutrition; Fifth Ed; 1986; BAPPCO
- Bamji MS, Rao NP, and Reddy V. Text Book of Human Nutrition; 2009; Oxford• & IBH Publishing Co. Pvt Ltd.
- Wardlaw GM, Hampl JS. Perspectives in Nutrition; Seventh Ed; 2007; McGraw• Hill.
- Lakra P, Singh MD. Textbook of Nutrition and Health; First Ed; 2008; Academic• Excellence.
- Manay MS, Shadaksharaswamy. Food-Facts and Principles; 2004; New Age• International (P) Ltd.
- Potter NN, Hotchkiss JH. Food Science; Fifth Ed; 2006; CBS Publishers and• Distributors.
- Sethi P and Lakra P Aahaar Vigyaan,Poshan Evam Suruksha, Elite Publishing• House, 2015
- Jain P et al. Poshan va swasthya ke mool siddhant (Hindi); First Ed; 2007;• Academic
- Pratibha. Vrinda S. Aahar Vigyan (Hindi); 2003; Shyam Prakashan
- Suri S. and Malhotra A. Food Science, Nutrition & Food Safety Pearson India Ltd. 2014.
- Raina U, Kashyap S, Narula V, Thomas S, Suvira, Vir S, Chopra S. Basic Food Preparation – A Complete Manual. Orient Longman, 2005.
- Khanna K, Gupta S, Seth R, Mahana R, Rekhi T. The Art and Science of Cooking. • Phoenix Publishing House Private Limited, Delhi 1998. DSC-NHE IB: NUTRITION FOR THE FAMI

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
SYLLABUS
Choice Based Credit System
B.A.-I
Home Science Course – 2

June 2018 onwards

RESOURCE MANAGEMENT

Preamble: We are living in a world of scarce and finite resources and hence, management of resources becomes imperative for the society as a whole. The stream of Resource Management focuses on optimization of resource utilization in life. This paper intends to acquaint students about managerial process and resource management.

Objectives : 1. To acquaint the students about process of management

2. To know about resources and its availability and management.

Semester – II

Total Credits : 4

Theory : 3Credits

Practical : 1Credit

Workload :

Theory : 2 Lectures per week

Practical : 2 Lectures per week per
batch

(Each batch consisting of 15 to 20 students)

THEORY

Module I: Introduction to Resource Management

10

1.1 Concept, Meaning and Scope of Management

1.2 Need of Management in day-to-day life

1.3 Management in changing world

Module II: Resources

10

2.1 Understanding meaning and concept of resources

2.2 Classification of resources

2.3 Characteristics of resources

2.4 Factors affecting utilization of resources

Module III: Availability and Management of Specific resources by an individual / family **10**

- 3.1 Money - Meaning, sources, ways of improving money income
- 3.1 Time : Concept, classification, importance and characteristic
- 3.2 Energy : Concept, classification and importance

Module IV: Functions of Management: An overview **15**

- 4.1 Decision Making – Meaning, steps and importance
- 4.2 Planning – Meaning, steps, Characteristics and advantages
- 4.3 Controlling – Meaning, steps and importance
- 4.4 Evaluation – Meaning, types and advantages

Practical

1. Observation, listing and classification of resources available to family.
2. Identification and development of self of as a resource.
  - SWOC analysis
  - Building Decision making abilities through management game / role play
3. Preparation of time plan for self and family
4. Event planning, management and evaluation with reference to Managerial process

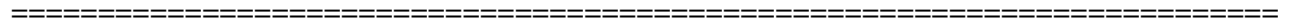
Method of Evaluation: internal Evaluation **Marks: 10**

Q.1 Submission of journal – 5 Marks

Q. 2 Viva – 5 Marks

RECOMMENDED READINGS

- Koontz.H. and O’Donnel C., 2005, Management – A systems and contingency analysis of managerial functions. New York: McGraw-Hill Book Company
- Kreitner. 2009, Management Theory and Applications, Cengage Learning: India
- Rao V.S. and Narayana P.S., Principles and Practices of Management, 2007, Konark Publishers Pvt. Ltd.

NATURE OF THE QUESTION PAPER

Theory

Total Marks 40

Q.1	Long answer type question with internal choice	10
Q.2	Long answer type question with internal choice	10
Q.3	Short Note (any 4 out of 6)	20

Practical

The evaluation of the performance of the students in practical shall be on the basis of internal evaluation at the end of each semester.

=====

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Choice Based Credit System
Proposed Course Structure for B.A Home Science
Three Years (6 Semester) Program
B.A. Part - I : HOME SCIENCE

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Disipline	Distribution of Credit			Workload			Total Credit	Marks	
				Theory	Practical	Total	Theory	Practical	Total		Theory	Practical
1.	I	Fundamentals of Nutrition and Food Science	Home Science Course-1	3	1	4	2	2	4	4	40	10
2.	II	Resource Management	Home Science Course-2	3	1	4	2	2	4		40	10

B.A. Part - II : HOME SCIENCE

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Discipline	Distribution of Credit			Workload			Total Credit	Marks	
				Theory	Practical	Total	Theory lectures/week	Practical lectures/week	Total lectures/week		Theory	Practical
1.	III	Basics of Interior Design	Home Science Course-3	3	1	4	2	2	4	8	40	10
2.	III	Introduction to Food Safety and Preservation	Home Science Course-4	3	1	4	2	2	4		40	10
3.	IV	Fundamentals of Textile Science and Apparel Construction	Home Science Course-5	3	1	4	2	2	4		40	10
4.	IV	Introduction to Human Development	Home Science Course-6	3	1	4	2	2	4		40	10

B.A. Part - III : HOME SCIENCE

Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Discipline	Distribution of Credit			Workload			Total Credit	Theory Marks	Practical/Sessional work
				Theory	Practical	Total	Theory (Lectures/week)	Practical Lectures/week	Total (Lectures/week)			
1.	V	Nutrition for the Family	Home Science Course-7	2	2	4	3	4	7	30	40	10
2.	V	Space Planning and Design	Home Science Course-8	2	2	4	3	4	7		40	10
3.	V	Fundamental Textile Science and	Home Science	2	2	4	4	4	8		40	10

		Apparel Construction - II	Course-9									
4.	V	Life Span Development	Home Science Course-10	4	--	4	4	-	4		40	10
	V	Research Methodology in Home Science	Home Science Course-11	4	--	4	4	--	4		40	10
Sr. No.	Semester	Title of the Paper	Discipline	Distribution of Credits			Workload			Total Credit	Marks	
				Theory	Practical	Total	Theory Lectures/week	Practical Lectures/week	Total		Theory	Practical/Sessional work
5.	VI	Therapeutic Nutrition	Home Science Course-12	2	2	4	3	4	7	30	40	10
6.	VI	Entrepreneurship Development	Home Science Course13	2	2	4	3	4	7		40	10
7.	VI	Traditional Indian Textiles	Home Science Course14	2	2	4	4	4	8		40	10
8.	VI	Introduction to Guidance and Counseling	Home Science Course15	4	--	4	4	--	4		40	10
9.	VI	Extension for Development	Home Science Course16	4	--	4	4	--	4		40	10

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

**Choice Based Credit System
B.A. HOME SCIENCE
EQUIVALENCE**

Sr. No.	Class	Semester	Title of the Paper(Old)	Paper No. Old	Title of the Course (New)
1.	B.A. I	I	Introduction to Home Science	I	Introduction to Nutrition and Food Science
2.	B.A. I	II	Fundamentals of Food and Nutrition	II	Resource Management
3.	B.A. II	III	Applied Arts and Housing	III	Basics of Interior Design
4.	B.A. II	III	Food Preservation, Bakery and Confectionary	IV	Introduction to Food Safety and Preservation
5.	B.A. II	IV	Textile Science and Clothing	V	Fundamentals of Textile Science and Apparel Construction
6.	B.A. II	IV	Prenatal Period To Early Childhood	VI	Introduction to Human Development
7.	B.A. III	V	Advanced Food Science	VII	Nutrition for the Family
8.	B.A. III	V	Entrepreneurship Development	VII	Space Planning and Design
9.	B.A. III	V	Fabric Ornamentation and Accessory Designing	IX	Fundamental Textile Science and Apparel Construction - II
10.	B.A. III	V	Late Childhood to Adolescence	X	Life Span Development
11.	B.A. III	V	Research Methodology	XI	Research Methodology in Home Science
12.	B.A. III	VI	Meal Management and Diet Therapy	XII	Therapeutic Nutrition
13.	B.A. III	VI	Interior Decoration	XIII	Entrepreneurship Development
14.	B.A. III	VI	Fashion and Apparel Designing	XIV	Traditional Indian Textiles
15.	B.A. III	VI	Dynamics of Marriage and Family	XV	Introduction to Guidance and Counseling
16.	B.A. III	VI	Home Science Extension Education	XVI	Extension for Development

CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Bachelor of Arts (Marathi)

VISION : Developing human resource required for the Knowledge Society.

MISSION: Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

PROGRAMME OBJECTIVE

1. To introduce core language concepts and to provide an introduction to the basic concepts of linguistic.
2. To introduce elective courses to acquaint the students with minor developments in translation and short story.
3. To introduce 'LSRW' skills of students' and competence in English, Soft Skills.etc

PROGRAMME OUTCOMES

1. The students will develop acumen to appreciate literary works and arts.
2. The students will become sensitive and sensible human beings.
3. The students will develop human outlook.
4. The students will be responsible citizen in the global scenario in terms of English language.

PROGRAMME STRUCTURE

B.A.English Programme is 3 years Programme with total 6 semesters.B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester.B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV.B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment.
- There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility :

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21				
S.N.	Particulars	B.A		
		Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI
1	Registration Fee	1340	1340	1340
2	S.I.M. Fee	1015	1180	1015
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)	370	370	370
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)	370	370	370
5	Cost of Application Form	20	20	20
6	Study Centre Fee	565	565	565
7	Prospectus Charges	20	20	20
8	E-Facility Fee	50	50	50
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2020)	0	50	0
10	DhwajNidhi	10	10	10
	Total of 1 to 10	3760	3975	3760

11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed /D.Ed.	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee	50	50	50
13	Super Late Fee	350	350	350		

बी. ए. मराठी कार्यक्रमाची फलनिष्पत्ती

बी. ए. मराठी हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर बहिःस्थ विद्यार्थ्यांना खालील क्षमता आणि कौशल्ये प्राप्त होतात.

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्य विषयी अभिरूची विकसित होते.
२. विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक बांधिलकीची जाण अधिक दृढ होते. व साहित्यातील जीवनदर्शन, समकाल, व्यवहार यांची जाणीव निर्माण होते.
३. उपयोजित भाषिक कौशल्ये प्राप्त झाल्यामुळे विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होतो.
४. भाषेच्या अभ्यासाने विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडून येतो.
५. वृत्तपत्रे, सभासंमेलने, व्याख्याने, आकाशवाणी, पत्रव्यवहार, दूरदर्शन, सूत्रसंचालन इत्यादी क्षेत्रात विद्यार्थ्यांना आपले करियर करता येते.

विषयाची अभ्यासक्रम निहाय फलनिष्पत्ती :

बी. ए. मराठी हा अभ्यासक्रमामधील घटकांचा अभ्यास पूर्ण केल्यानंतर बहिःस्थ विद्यार्थ्यांना खालील क्षमता आणि कौशल्ये प्राप्त होतात.

दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर. बी.ए.कार्यक्रमाची फलनिष्पत्ती मराठी		
बी. ए. भाग १ सत्र १		
अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासक्रम शीर्षक	फलनिष्पत्ती
आवश्यक अभ्यासक्रम		
पेपर १	अभिव्यक्ती	<ol style="list-style-type: none"> १. साहित्यातील समाजाचे, मानवी जीवनाचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. लेखक, साहित्य आणि संस्कृती यांचा सहसंबंध विद्यार्थी स्पष्ट करेल. ३. साहित्यविषयक विश्लेषण करेल. ४. उपयोजित भाषाकौशल्याचे मूल्यमापन करेल. ५. 'युवक' वयोगटातील विद्यार्थ्यांची मनोभूमिका विकसित होईल.
बी. ए. भाग १ ऐच्छिक अभ्यासक्रम		
पेपर २	अभिरूची	<ol style="list-style-type: none"> १. साहित्यकृतीतील भाषेचे, विशेष वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करेल. ३. साहित्यातील विविध कलाकृतींचे विश्लेषण करेल. ४. साहित्यभाषेचे वेगळेपण, वैशिष्ट्ये यांचे मूल्यमापन करेल. ५. विद्यार्थ्यांची साहित्यविषयी अभिरूची विकसित होईल.

बी. ए. भाग १: (मराठी) सत्र २

अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासक्रम संकेतांक
आवश्यक अभ्यासक्रम		
पेपर २	अभिव्यक्ती	<ol style="list-style-type: none"> १. साहित्यातील समाज जीवनाचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. साहित्य आणि संस्कृती यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करेल. ३. वाङ्मयीन प्रकार व कलाप्रकार यांचे विश्लेषण करेल. ४. 'गद्य व पद्य' या रचनाप्रकारांचे मूल्यमापन करेल ५. विद्यार्थ्यांची वाङ्मयीन अभिरूची विकसित होईल.

बी. ए. भाग १ ऐच्छिक अभ्यासक्रम

पेपर २	अभिरूची	<ol style="list-style-type: none"> १. ललित साहित्यप्रकारांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. ललित गद्य या वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांना सांगता येतील. ३. साहित्यातून मानवी जीवन व व्यवहार यांचे विश्लेषण करता येईल. ४. कविता या वाङ्मय प्रकाराचे मूल्यमापन करेल ५. साहित्याच्या सामाजिक बांधिलकीची जाण विद्यार्थ्यांमध्ये अधिक दृढ होईल.
--------	---------	--

बी. ए. भाग २ सत्र ३

ऐच्छिक अभ्यासक्रम

पेपर ३	सभासदांची बखर व अनुवादप्रक्रिया (गद्य)	<ol style="list-style-type: none"> १. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील भाषेचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. बखर वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करेल. ३. अनुवाद, भाषांतर व रूपांतर यांचे विश्लेषण करेल. ४. अनुवाद प्रक्रियेचे व बखर वाङ्मयाचे मूल्यमापन करेल. ५. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील भाषा, बखर
--------	--	--

		वाङ्मय व अनुवाद प्रक्रिया इत्यादीविषयी विद्यार्थींची मनोभूमिका विकसित होईल.
पेपर ४	'जनाबाईचे अभंग' व संपादन प्रक्रिया (पद्य)	<ol style="list-style-type: none"> १. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. जनाबाईच्या अभंगांचे स्वरूप स्पष्ट करेल. ३. संपादन प्रक्रियेचे विश्लेषण करेल. ४. संपादन प्रक्रियेचे मूल्यमापन करेल. ५. विद्यार्थ्यांची साहित्यकृतीविषयी अभिरूची निर्माण होईल.

बी. ए. भाग २ सत्र ४		
ऐच्छिक अभ्यासक्रम		
पेपर ५	'वाणीकिडे' व अनुवादप्रक्रिया (गद्य)	<ol style="list-style-type: none"> १. 'कथा' या वाङ्मयप्रकाराचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. कथेची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करेल. ३. अनुवाद प्रक्रियेतील जाहिरात आणि बातमीचे विश्लेषण करेल. ४. अनुवाद प्रक्रियेचे मूल्यमापन करेल. ५. विद्यार्थ्यांस लेखन, वाचन, भाषा, भाषिक कौशल्य याविषयी आवड निर्माण होईल.
पेपर ६	'तळ ढवळताना' व संपादन प्रक्रिया(पद्य)	<ol style="list-style-type: none"> १. दलित कविता या वाङ्मय प्रकाराचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. कवितेची संकल्पना स्पष्ट करेल. ३. संपादन प्रक्रियेतील ग्रंथ, मासिक व अहवालांचे विश्लेषण करेल. ४. संपादनप्रक्रियेचे मूल्यमापन करेल. ५. साहित्याची भाषा,ग्रंथ तसेच मासिक अहवाल याविषयी विद्यार्थ्यांची भूमिका स्पष्ट होईल.

बी. ए. भाग २ मराठी सत्र ३

(आंतरविद्याशाखीय अभ्यासक्रम)

पेपर १	'माणदेशी माणसं' व संवादप्रक्रिया	<ol style="list-style-type: none"> १. ग्रामीण साहित्यातील विविध प्रवाहांचे वैशिष्ट्ये वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. ग्रामीण कथेची संकल्पना स्पष्ट करेल. ३. संवादातील आशय, स्वरूप यांचे विश्लेषण करेल. ४. संवादकौशल्ये, शब्दनिवड, उच्चार, भाषामाध्यम इत्यादींचे मूल्यमापन करेल. ५. विविध साहित्यप्रवाहांचे, संवादकौशल्यांचे ज्ञान आत्मसात केल्यामुळे विद्यार्थ्यांमधूनही काही सृजनशील लेखक निर्माण होतील.
पेपर २ (सत्र ४)	'झिम पोरी झिम' व संवादप्रक्रिया	<ol style="list-style-type: none"> १. ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप, विशेष, वैशिष्ट्ये यांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. ग्रामीण कादंबरीची संकल्पना स्पष्ट करेल. ३. संवादप्रक्रियेमधील विश्लेषण करेल. ४. प्रसारमाध्यमातील संवाद याविषयी विवेचन करेल. ५. विद्यार्थ्यांने साहित्य, वाचन, लेखन, भाषिक कौशल्ये आत्मसात केल्यामुळे त्यांच्या बौद्धिक क्षमतेचा विकास होईल.

बी. ए. भाग ३ सत्र ५

ऐच्छिक अभ्यासक्रम

पेपर ७	काव्यशास्त्र	<ol style="list-style-type: none"> १. प्राचीन काव्यशास्त्रज्ञांच्या ग्रंथाची व त्यातील काव्यविषयक संकल्पना, स्वरूप यांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. काव्यनिर्मितीचे उद्देश स्पष्ट करेल. ३. साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया आणि स्वरूप यांचे विश्लेषण करेल. ४. विविध अलंकाराची लक्षणे, विशेष, वैशिष्ट्येयांचे मूल्यमापन करेल. ५. पौर्वात्य, पाश्चात्य व आधुनिक काव्यशास्त्राची लक्षणे आणि प्रयोजने समजल्यामुळे विद्यार्थ्यांची
--------	--------------	--

		आस्वादक्षमता वाढेल.
पेपर ८	भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	<ol style="list-style-type: none"> १. आधुनिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध स्पष्ट करेल. ३. भाषेची उत्पत्ती, स्वरूप, कार्ये यांचे विश्लेषण करेल. ४. ध्वनिपरिवर्तनाची कारणे त्यांचे प्रकार यांचे मूल्यमापन करेल. ५. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेबद्दलची जाण निर्माण होईल.
पेपर ९	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	<ol style="list-style-type: none"> १. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयपरंपरेच्या इतिहासाचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. या कालखंडातील वाङ्मयीन रचनाप्रकारांचा उद्देश स्पष्ट करेल. ३. या कालखंडातील वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचे विश्लेषण करेल. ४. या कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचे मूल्यमापन करेल. ५. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयीन काळातील मराठी भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये या विषयी विद्यार्थ्यांची अभिरूची विकसित होईल.
पेपर १०	मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन	<ol style="list-style-type: none"> १. भाषेचे दैनंदिन जीवनातील महत्त्व तिचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये इत्यादींचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. विविध क्षेत्रातील भाषिक कौशल्ये स्पष्ट करेल. ३. लेखन, वाचन, भाषण या कौशल्यांचे विश्लेषण करेल. ४. उपयोजित व सर्जनशील लेखनाचे मूल्यमापन करेल. ५. भाषेच्या उपयोजनाने विद्यार्थ्यांच्या ठिकाणी आत्मविश्वास निर्माण होऊन त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होईल.

पेपर ११	वाङ्मयप्रवांहाचे अध्ययन (ग्रामीण साहित्य)	<ol style="list-style-type: none"> १. मराठीतील विविध साहित्य प्रवांहाचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. साहित्यातील लेखकांचा व त्यांच्या वाङ्मयाचे स्वरूप यांचा संबंध स्पष्ट करेल. ३. ग्रामीण साहित्यप्रवांहाची प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व विकास यांचे विश्लेषण करेल. ४. अभ्यासार्थी नेमलेल्या साहित्यकृतीचे मूल्यमापन करेल. ५. ग्रामीण साहित्याविषयी विद्यार्थ्यांची आवड निर्माण होईल.
---------	---	---

बी. ए. भाग ३ सत्र ६		
ऐच्छिक अभ्यासक्रम		
पेपर क्र. १२	काव्यशास्त्र	<ol style="list-style-type: none"> १. शब्दशक्तीचे स्वरूप व प्रकार यांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. रसप्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करेल. ३. साहित्याच्या आस्वाद प्रक्रियेचे विश्लेषण करेल. ४. साहित्यनिर्मितीच्या आणि आस्वादाच्या आनंदाचे मूल्यमापन करेल. ५. विद्यार्थींचा वाङ्मयीन दृष्टिकोण विकसित होईल.

पेपर १३	भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	<ol style="list-style-type: none"> १. अर्थपरिवर्तनाची कारणे व प्रकारांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम असेल. २. मराठीचा उगमकाळ व तिच्या जनकभाषा यांचे स्वरूप स्पष्ट करेल. ३. अंतर्वर्तुळ आणि बहिर्वर्तुळ सिंध्यात यांचे विश्लेषण करेल. ४. मराठीतील शब्दसंज्ञा, शब्दांच्या जाती, त्यांच्या व्याख्या, यांचे विशेष उदाहरणे यांसह मूल्यमापन करेल. ५. मराठी भाषेबद्दलची विद्यार्थ्यांची आवड विकसित होईल.
पेपर १४	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	<ol style="list-style-type: none"> १. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील रचनाप्रकारांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. समर्थ रामदास यांची ग्रंथरचना आणि इतर धर्मियांनी केलेली मराठी भाषेची साहित्यसेवा स्पष्ट करेल. ३. पंडिती काव्यविशेषांचे विश्लेषण करेल. ४. पोवाडा व लावणी या काव्यप्रकारांचे मूल्यमापन करेल. ५. विविध मराठी वाङ्मयप्रकारातून विद्यार्थ्यांची वाचन व लेखनसंहिता विकसित होईल
पेपर १५	मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन	<ol style="list-style-type: none"> १. साहित्य आणि भाषा यांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. दूरदर्शन या दृक—श्राव्य माध्यमासाठी करावयाच्या लेखनाचे कौशल्ये स्पष्ट करेल. ३. संहितालेखनाची पूर्वतयारी व या माध्यमातील तंत्राचे विश्लेषण करेल. ४. प्रशासनिक भाषेचे मूल्यमापन करेल. ५. साहित्य, प्रसारमाध्यमे आणि प्रशासन या क्षेत्रात भाषेचे वाचन, लेखन, कौशल्ये, आत्मसात केल्याने विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व विकसित होईल.

पेपर १६	वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (दलित साहित्य)	<ol style="list-style-type: none"> १. दलित साहित्यप्रवाहांची प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये यांचे वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल. २. 'सुंभ आणि पीळ' या मधील आशयसूत्र तसेच 10 आणि व्यक्तीचे स्वरूप स्पष्ट करेल.
---------	--	--

		<p>३. 'सुंभ आणि पिळ' मधील पात्रे, प्रसंगचित्रण, व्यक्तिचित्रण यांचे विश्लेषण करेल.</p> <p>४. दलित साहित्यातील लेखकांचे व त्यांच्या वाङ्मयाचे मूल्यमापन करेल.</p> <p>५. दलित साहित्याविषयी विद्यार्थ्यांची अभिरूची वाढेल.</p>
--	--	--

बी. कॉम. भाग १ (मराठी) सत्र १		
अभ्यासक्रम अ		
पेपर अ	आविष्कार	<p>१. मराठी साहित्यामधील जीवनदर्शन, सामाजिक चित्रण, स्वरूप वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल.</p> <p>२. साहित्य आणि भाषा यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करेल.</p> <p>३. वृत्तपत्राची भाषा आणि भाषेच्या विकासाबाबत विश्लेषण करेल.</p> <p>४. वर्तमानपत्रातील वृत्त भाषांतराचे मूल्यमापन करेल.</p> <p>५. भाषेच्या उपयोजनाने विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होईल.</p>
बी. कॉम भाग १ सत्र २		
अभ्यासक्रम ब		
पेपर ब	आविष्कार	<p>१. साहित्यामधील विविध कलाकृतींचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये वर्णन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल.</p> <p>२. साहित्य आणि भाषा यांचे स्वरूप स्पष्ट करेल</p> <p>३. विविध कलाकृतींचे विश्लेषण करेल.</p> <p>४. वृत्तपत्राच्या लेखनासाठी भाषिक कौशल्याचे मूल्यमापन करेल.</p> <p>५. मराठी साहित्यातील विविध उपयोजनामुळे साहित्यविषयक अभिरूची वाढेल.</p>

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१/बी.कॉम.१ : B.A. I/B.Com I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Compulsory Generic Elective (CGE-1) : Marathi (Course - A)

आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-1) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - अ)

सत्र १ : Semester - I

पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता

१. नापास मुलांची गोष्ट (निवडक लेख)

संपा. अरुण शेवते, ऋतुरंग प्रकाशन, मुंबई.

२. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा

उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयी अभिरूची विकसित करणे.
२. मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय करून देणे.
३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि उच्च मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
४. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून विविध परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षांची पूर्वतयारी करून घेणे.
५. निबंधलेखनाच्या माध्यमातून भाषा उपयोजनाची कौशल्ये विकसित करणे.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	१) निवड - यशवंतराव चव्हाण २) वाटेवरच्या सावल्या - कुसुमाग्रज ३) पन्नास पैकी शून्य मार्कस् - शांताबाई शेळके	१५	१
विभाग २ Module II	४) शब्दांचे मोल - चंद्रशेखर धर्माधिकारी ५) संगमनेरचे दिवस - दया पवार व्यक्तिविशेष लेख : ६) संकल्प सिद्धीला नेणारा महापुरुष : डॉ. बापूजी साळुंखे - बळवंत देशमुख	१५	१
विभाग ३ Module III	● व्यक्तिमत्त्व संकल्पना ● व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक ● व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व	१५	१
विभाग ४ Module IV	● भाषिक कौशल्ये(श्रवण, वाचन, भाषण आणि लेखन कौशल्ये) ● कार्यक्रमाचे संयोजन - स्वागत, प्रास्ताविक, परिचय, मनोगत, आभार, सूत्रसंचलन आणि कार्यक्रमाचे फलकलेखन	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची:

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	बदलते मराठी साहित्य व संस्कृती	संपा. विलास रणसुभे	श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर
२	शिक्षण महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे	संपा. सुरेश पाटील, तुकाराम पाटील	पारख प्रकाशन, बेळगांव
३	निळी पहाट	रा. ग. जाधव	सुरेश एजन्सी, पुणे
४	साहित्यसंवाद	वि. शं. चौघुले	प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५	मराठी साहित्यातील स्पंदने	गो. म. कुलकर्णी	सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
६	साहित्यातील विचारधारा	के. रं. शिरवाडकर	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
७	चिंतनाच्या वाटा	निर्मलकुमार फडकुले	मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
८	साहित्य समजून घेताना	दत्ता भगत	मीरा बुक्स अॅण्ड पब्लिकेशन, औरंगाबाद
९	साहित्य : मूल्य आणि मूल्यांकन	निशिकांत ठकार	सुविधा प्रकाशन, सोलापूर
१०	साहित्य, भाषा आणि समाज	मिलिंद बोकिल	मौज प्रकाशन, मुंबई
११	व्यावहारिक मराठी	ल.रा. नसिराबादकर	फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
१२	भाषिक सर्जन आणि उपयोजन	राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील	दर्या प्रकाशन, पुणे
१३	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१४	सूत्रसंचलन : एक प्रयत्नसाध्य कला	श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर

**प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
Pattern of Question Paper**

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१/बी.कॉम.१ : B.A. I/B.Com I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Compulsory Generic Elective (CGE-2) : Marathi (Course - B)

आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-2) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - ब)

सत्र २ : Semester - II

पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	१. संत नामदेव १) पतितपावन २) पंढरीस जावे २. अनंत फंदी १) जमाना आला उफराटा २) हे मुख्या खूण तर्का ३. महात्मा फुले १) मानवांचा धर्म एक २) धीर ४. बालकवी १) फुलराणी २) अप्सरांचे गाणे	१५	१
विभाग २ Module II	५. विंदा करंदीकर १) माझ्या मना बन दगड २) झपताल ६. वाहरू सोनवणे १) गोधड २) चळवळ म्हणजे ७. प्रज्ञा दया पवार १) माणसासारखा माणूस असूनही २) आग आणि फुफाटा ८. एकनाथ पाटील १) शहर एक उदास पोकळी २) शोधयात्रा	१५	१
विभाग ३ Module III	● निबंधाचे स्वरूप, व्याप्ती ● निबंधाचे घटक ● निबंधाचे प्रकार ● निबंधाची वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ४ Module IV	● निबंध लेखन (प्रात्यक्षिकासह वर्गात सराव करून घेणे)	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	नामदेव गाथा	ह. श्री. शेणोलीकर	साहित्य अकदमी, नवी दिल्ली
२	अनंत फंदी यांच्या कविता व लावण्या	संपा. मधुकर मोंढे	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
३	महात्मा फुले समग्र वाङ्मय	संपा. धनंजय कीर व इतर	महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
४	समग्र बालकवी	संपा. नंदा आपटे	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
५	संहिता	संपा. मंगेश पाडगावकर	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
६	गोधड	वाहरु सोनवणे	रविराज प्रकाशन, पुणे
७	मी भिडवू पाहतेय समग्राशी डोळा	प्रज्ञा पवार	ग्रंथाली, मुंबई
८	खुंट्यांवर टांगलेली दुःखं	एकनाथ पाटील	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
९	संत नामदेव	हे. वि. इनामदार	केसरी प्रकाशन, पुणे
१०	संत नामदेव : समाजशास्त्रीय अभ्यास	श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, पुणे
११	मराठी शाहिरी वाङ्मयाचे स्वरूप	चंद्रकांत व्यवहारे	विश्वभारती प्रकाशन, नागपूर
१२	मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप	संपा. गो. मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१३	साहित्य अध्यापन व प्रकार	संपा. श्री. पु. भागवत व इतर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१४	मराठी कविता आणि आधुनिकता	यशवंत मनोहर	सुगावा प्रकाशन, पुणे
१५	आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती	भुजंग मेश्राम	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
१६	आदिवार्ता (वाहरु सोनवणे विशेषांक)	संपा. दिपककुमार वळवी, उमाकांत वळवी	शिवकमल प्रकाशन, कोल्हापूर
१७	वाहरु सोनवणे : व्यक्तीपासून समष्टीपर्यंतचा सम्यक प्रवास	संपा. प्रशांत नागावकर	सम्यक विद्रोही प्रबोधन प्रकाशन, कोल्हापूर
१८	वर्तमान पिढीचे संदर्भ	संपा. चंद्रकांत पोतदार	द.म.सा.प्रकाशन, कोल्हापूर
१९	काव्याची भूषणे	म.वा. धोंड	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२०	मराठी कवितेच्या नव्या दिशा	महेंद्र भवरे	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
२१	आदिवासी साहित्य	अमर कांबळे	निर्मिती प्रकाशन, कोल्हापूर
२२	मराठी निबंध	रा. ग. जाधव	कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
२३	मराठी निबंध : उद्गम आणि विकास	गिरीश मोरे	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील निबंधलेखन (चार पैकी एक)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१ : B.A. I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Discipline Specific Core (DSC-A1) : Marathi (Course - I)

विद्याशास्त्रीय विशेष गाभा (DSC-A1) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - १)

सत्र १ : Semester - I

पाठ्यपुस्तक - अक्षरबंध

१. कथा - निवडक भास्कर चंदनशिव - लाल चिखल (निवडक कथा)

संपा. इंद्रजित भालेराव, लोकवाङ्मय गृह, मंबई.

२. चित्रपट : आस्वाद प्रक्रिया

उद्दिष्ट्ये :

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयी अभिरूची विकसित करणे.

२. मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय करून देणे.

३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि उच्च मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.

४. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून विविध परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षांची पूर्वतयारी करून घेणे.

५. चित्रपट आणि प्रसारमाध्यमे यांच्या लेखन आणि उपयोजनाच्या आकलनाचा अवकाश वाढविणे.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	कथा - निवडक भास्कर चंदनशिव ● उमाळं ● जांभळढव्ह ● तडा	१५	१
विभाग २ Module II	● वासना ● लाल चिखल ● पाणी	१५	१
विभाग ३ Module III	● चित्रपट म्हणजे काय ? ● चित्रपट : एक दृक श्राव्य माध्यम ● चित्रपट : माध्यमांतर ● दिग्दर्शकाचा दृष्टिकोन ● छायाचित्रण	१५	१

विभाग ४ Module IV	<ul style="list-style-type: none"> ● चित्रपटाची कथा - पटकथा - संवाद ● चित्रपटाचे संगीत - गीत ● अभिनय ● ध्वनी - प्रकाशयोजना - वेशभुषा ● संकलन - संपादन ● चित्रपटाचा आश्वाद 	१५	१
----------------------	---	----	---

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	मराठी कथा : रूप आणि परिसर	म. द. हातकणंगलेकर	सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
२	भास्कर चंदनशिव यांची कथा आणि स्वरूप	सुनील चंदनशिवे	शब्दाली प्रकाशन, पुणे
३	कथाकार भास्कर चंदनशिव	मथू सावंत	सुविधा प्रकाशन, सोलापूर
४	मराठी साहित्य : आकलन आणि आस्वाद	विश्वनाथ शिंदे	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
५	माती आणि नाती	भास्कर चंदनशिव	निर्मल प्रकाशन, नांदेड
६	ग्रामीण साहित्य आणि संस्कृती	मोहन पाटील	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
७	शूटिंग	श्री. दा. पानवलकर	मौज प्रकाशन, मुंबई
८	सय	सई परांजपे	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
९	लमाण	डॉ. श्रीराम लागू	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१०	सामना (चित्रपटाची पटकथा)	विजय तेंडूलकर	नीलकंठ प्रकाशन, पुणे
११	चौकटीबाहेरचा सिनेमा	गणेश मतकरी	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१२	चलतचित्र	अरुण खोपकर	राजहंस प्रकाशन, पुणे
१३	अभिनयाचे प्राथमिक सहा पाठ	सदाशिव अमरापूरकर, विनायक दातेगावकर	लोकवाडमयगृह प्रकाशन, मुंबई.

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१ : B.A. I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2018 onward

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

Discipline Specific Core (DSC-A13) : Marathi (Course - II)

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-A13) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - २)

सत्र २ : Semester - II

पाठ्यपुस्तक - अक्षरबंध

१. कविता : ... बाकी सर्व ठीक आहे - लोकनाथ यशवंत (निवडक कविता)

प्रकाशक - समुद्र पब्लिकेशन, नागपूर

२. वृत्तपत्रीय व स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखन

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	...बाकी सर्व ठीक आहे - लोकनाथ यशवंत (निवडक कविता) १) जीवाचा आटापिटा २) मुख्यप्रवाह ३) एका वृक्षाची गोष्ट ४) राग ५) जीवन सुंदर आहे ६) भविष्य ७) तडजोड ८) पर्सनल मुलाखत	१५	१
विभाग २ Module II	९) गौडबंगाल १०) पर्यावरण ११) सोन्याचा दात १२) मांजर १३) स्पर्श १४) युद्ध असे सुरू होते १५) जन्म आईचा १६) शेतमजूर	१५	१
विभाग ३ Module III	वृत्तपत्रीय लेखन ● बातमी ● अग्रलेख ● वाचकांचा पत्रव्यवहार ● नाटक/चित्रपट परीक्षण	१५	१

विभाग ४ Module IV	उपयोजित व स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखन अ) पत्रलेखन : पत्रलेखनाचे स्वरूप व प्रकार, पत्रलेखनाचे बदलते स्वरूप - ई. पत्रव्यवहार, प्रात्यक्षिकासह पत्रलेखन ब) आकलन : <ul style="list-style-type: none"> ● आकलनाचे स्वरूप ● उताऱ्याचे आकलन ● कवितेचे आकलन ● प्रात्यक्षिकासह उतारा व कवितेवरील आकलन 	१५	१
----------------------	---	----	---

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक/संपादक	प्रकाशन
१	दलित साहित्याची वैचारिक पार्श्वभूमी	जनार्दन वाघमारे	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
२	दलित साहित्य : एक अभ्यास	संपा. अर्जुन डांगळे	सुगावा प्रकाशन, पुणे
३	दलित कवितेचे नवे प्रवाह	महेंद्र भवरे	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
४	दलित कविता व दलित साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र	म. सु. पाटील	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
५	बदलते मराठी साहित्य व संस्कृती	संपा. विलास रणसुभे	श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर
६	साहित्य, भाषा आणि समाज	मिर्लिंद बोकिल	मौज प्रकाशन, मुंबई
७	मराठी कविता : आकलन आणि आस्वाद	नागनाथ कोत्तापल्ले	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
८	आंबेडकरी साहित्य : स्थिती आणि स्थित्यंतरे	भगवान ठाकूर	आकांक्षा प्रकाशन, पुणे
९	सदाचार अर्थात नैतिक मूल्यांचे शिक्षण	संपा. रघुनाथ केंगार, दादासाहेब यादव	क्रांतिबा प्रकाशन, कराड
१०	व्यावहारिक मराठी	संपा. सयाजीराजे मोकाशी, रंजना नेमाडे	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर
११	भाषिक सर्जन व उपयोजन	राजन गवस, अरूण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील	दर्या प्रकाशन, पुणे
१२	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१३	प्रबोधनाची निवडक पत्रे	डॉ. श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks - 50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-३ : Semester No. III

Discipline Specific Core Course (DSC-C1) Marathi Paper No.III

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-C1) (अभ्यासपत्रिका - ३)

साहित्यकृती : काय डेंजर वारा सुटलाय! (नाटक)

जयंत पवार, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २०११

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

उद्दिष्ट्ये:

१. नाटक या वाङ्मय प्रकाराचे आकलन करून घेणे.
२. समकालीन नाटकातून नाटककाराच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशाप्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
३. नाट्याभ्यासाद्वारे प्रयोगरूप नाटक व नाट्यक्षेत्रातील ज्ञानसंपादनास चालना देणे.
४. नाट्याभ्यासातून सभ्यता, संस्कृती, राष्ट्रीय एकात्मता व बंधुता वाढीस लावणे.
५. विद्यार्थ्यांमध्ये संवादलेखन कौशल्ये विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	काय डेंजर वारा सुटलाय! – आशयसूत्रे	१५	१
विभाग २ Module II	काय डेंजर वारा सुटलाय! – पात्रे, घटनाप्रसंग, संवाद व संघर्षाचे स्वरूप	१५	१
विभाग ३ Module III	काय डेंजर वारा सुटलाय! – नाट्यविशेष व भाषाविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी – संवाद लेखन ● संवाद : स्वरूप आणि व्याख्या ● संवाद कौशल्यासाठी आवश्यक बाबी ● संवादाचे प्रकार ● उदाहरणदाखल कथानकावर संवादलेखन	१५	१

मूलभूत वाचन :

१. कदम-जांगडा, नीलिमा लेख- 'अंतर्बाह्य हादरवणारा वारा' दै. वृत्तमाणूस, मुंबई, १४/८/२०१०
२. करमकर, दीपेश लेख- 'जागतिकीकरणाचा डेंजर वारा' आपला परममित्र (दिवाळी अंक) नोव्हें., डिसेंबर, २०१२
३. बागले, प्रभाकर लेख- 'काय डेंजर वारा सुटलाय-एक विचार' साहित्य आणि सांस्कृतिक संवेदन, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.
४. जोशी, संजय भास्कर लेख- 'लक्षवेधी पुस्तके - काय डेंजर वारा सुटलाय' ललित, सप्टें., २०११
५. पवार, जयंत लेख- 'एका गुंत्याचा गुंताडा' साधना, पुणे, १२ जाने., २०१३
६. आठलेकर, मंगल लेख- 'खूप मोठं अवसान गोळा करावं लागतं' साधना, पुणे, १२ जाने., २०१३
७. गमरे, गौतम बा. लेख- 'काय डेंजर वारा सुटलाय' रंगवाचा (मासिक), फेब्रु., २०१७
८. गुप्ते, विश्राम लेख- 'काय डेंजर वारा सुटलाय-बोलकी हिंसा' परिवर्तन (त्रैमासिक), मुंबई, एप्रिल, मे, जून, २०१२
९. नाडकर्णी, कमलाकर लेख- 'काय डेंजर वारा सुटलाय' दै. आपलं महानगर, मुंबई, २० ऑगस्ट, २०१०

पूरक वाचन :

१०. धांडे, चंद्रकांत मराठी नाट्यसमीक्षेचा इतिहास, परिमल प्रकाशन, औरंगाबाद
११. कुलकर्णी, व. दि. नाटक : रंगाविष्कार आणि रंगास्वाद, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
१२. शिंदे, विश्वनाथ व स्मार्त, हिमांशू मराठी नाटक आणि रंगभूमी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००८
१३. कुलकर्णी, द. भि. नाटक : स्वरूप आणि समीक्षा, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
१४. भावे, पुष्पा रंग नाटकाचे, राजहंस प्रकाशन, मुंबई
१५. गावडे, गोपाळ मामा वरेरकर : प्रयोगाची नांदी, मनोकामना प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१७
१६. भगत, दत्ता मराठी नाटक आणि रंगभूमीचा इतिहास: आरंभ ते १९९० पर्यंत, प्रकाशक महाराष्ट्र राज्य साहित्य, संस्कृती मंडळ, २०१९
१७. कानडे, मु. श्री. मराठी रंगभूमीची १२५ वर्षे : नाट्यविषयक ठळक नोंदी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस पुणे, २०१०
१८. घोरपडे, अक्षय संवाद आणि लेखन कौशल्ये, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१९
१९. तौर, पृथ्वीराज (संपा.) मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, २०१८
२०. जोशी, प्रभाकर व वले, वासुदेव उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
२१. जोशी, प्रभाकर उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वर लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-३ : Semester No. III

Discipline Specific Core Course (DSC-C2) Marathi Paper No. IV

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-C2) (अभ्यासपत्रिका - ४)

पाठ्यपुस्तक : काव्यगंध

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठी काव्यपरंपरा व प्रवाहांची ओळख करून घेणे.
२. मराठी काव्यातून प्रकट होणारे माणूस आणि समाज यातील परस्पर संबंध शोधणे.
३. कवितेच्या कलात्मक आकृतीबंधाचे मोल अभ्यासणे.
४. काव्यप्रवाहानुरूप काव्यलेखनाचे विशेष अभ्यासणे.
५. प्रात्यक्षिकाद्वारे काव्यलेखन कौशल्ये रुजविणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	केशवसुत- १. अंत्यजाच्या मुलाचा पहिला प्रश्न २. नवा शिपाई (सामाजिक) ३. तुतारी ४. मजुरावर उपासमारीची पाळी ५. गोफण केली छान! वसंत बापट- १. फुंकर २. जपावयाला शिकली होतीस ३. आज (प्रेमविषयक) अचानक ४. नाजुक रुपडे ५. विस्मृती	१५	१
विभाग २ Module II	नारायण सुर्वे- १. दोन दिवस २. माझी आई ३. गिरणीची लावणी (श्रमविषयक) ४. पोष्टर ५. नेहरू गेले त्या वेळची गोष्ट वसंत आबाजी डहाके- १. त्या संध्याकाळी समुद्र २. आख्यान (महानगरीय) ३. खेळ ४. पुतळे ५. वास्तववाद	१५	१
विभाग ३ Module III	अजीम नवाज राही- १. दुष्काळ : काही संदर्भ (वंचितांची कविता) २. जातीय दंगल : बारा भानगडींची तेरा वळणे ३. सुरक्षेची हमी देणारा कळपवाद! ४. मोडतोडीतून डागडुजीची भाषा शिकताना ५. मोहल्ला, पक्षी आणि कातरवेळ कल्पना दुधाळ- १. बाय आणि गाय २. झुलत्या फांदीला (कृषी जाणीव) ३. घोषणा ४. खस्ता ५. धग असतेच आसपास	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - काव्यनिर्मिती प्रक्रिया १. प्रसंगावर २. घटनेवर ३. चित्रावर ४. अनुभवावर	१५	१

मूलभूत वाचनः

१. पंडित, भ. श्री. (संपा.) समग्र केशवसुत, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
२. क्षीरसागर, शकुंतला संपूर्ण केशवसुत, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००१
३. बापट, वसंत सेतू, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, पुनर्मुद्रण, २००४
४. कुसुमाग्रज (संपा.) निवडक नारायण सुर्वे, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, १९९४
५. सुर्वे, नारायण माझे विद्यापीठ, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, आवृत्ती २ री, २००५
६. डहाके, वसंत आबाजी शुभवर्तमान, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९९७
७. डहाके, वसंत आबाजी शुनःशेष, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, १९९६
८. डहाके, वसंत आबाजी चित्रलिपी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २००६
९. राही, अजीम नवाज व्यवहाराचा काळा घोडा, मुक्तछंद प्रकाशन, नागपूर, २००४
१०. राही, अजीम नवाज कल्लोळातला एकांत, अक्षरमानव प्रकाशन, पुणे, २०१२
११. राही, अजीम नवाज वर्तमानाचा वतनदार, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०१७
१२. दुधाळ, कल्पना सिद्धर कर म्हणतेय माती, हर्मिस प्रकाशन, पुणे
१३. दुधाळ, कल्पना धग असतेच आसपास, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
१४. कदम, महेंद्र लेख-कल्पना दुधाळ यांचं शेतीशास्त्र, साप्ता. विवेक, ५ मार्च, २०१८
१५. धसकटे, सुशील मुलाखत-कल्पना दुधाळ यांची मुलाखत, अक्षरनामा, १२ जाने., २०१८
१६. शर्मा, नीला लेख-कल्पना व वास्तवादर्श्यानाचा पूल ठरलेली कविता, दै.सकाळ, ८ मार्च, २०१८
१७. कदम, महेंद्र लेख-कल्पना दुधाळ यांच्या कवितेची शैली, कवितेची शैली, अक्षरवाङ्मय, पुणे, २०१९
१८. शानेदिवान, राजेखान भारतीय मुसलमानःवर्तमान आणि भविष्य, अक्षरदालन प्रकाशन, कोल्हापूर
१९. कुलकर्णी, अंजली लेख-वर्तमानाचा स्वशोध, दै. लोकसत्ता, पुणे १५ एप्रिल, २०१८
२०. चांदवडकर, तुषार लेख-वर्तमानाचा वतनदार, दै.सकाळ, रविवार पुरवणी, २९ एप्रिल, २०१८

पूरक वाचनः

२१. सानप, किशोर युगांतराची कविता, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई
२२. पी. विठ्ठल मराठी कविताःसमकालीन परिदृश्य, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद, २०१९
२९. रसाळ, सुधीर काही मराठी कवी : जाणवा आणि शैली, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९६
३०. सुर्वे, कृष्णाबाई नारायण मास्तरांची सावली, डिंपल प्रकाशन, मुंबई

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वर लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-४ : Semester No. IV

Discipline Specific Core Course (DSC-C25) Marathi Paper No. V

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-C25) (अभ्यासपत्रिका - ५)

साहित्यकृती : माती, पंख आणि आकाश (आत्मचरित्र)

ज्ञानेश्वर मुळे, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती अकरावी, २०१७

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

उद्दिष्ट्ये:

१. आत्मचरित्र या वाङ्मयप्रकाराची ओळख करून घेणे.
२. इतर वाङ्मयप्रकार आणि आत्मचरित्र यातील अभिव्यक्ती रूपांचा अभ्यास करणे.
३. आत्मचरित्रकाराच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडण-घडण आणि त्याचा समकाल समजून घेणे.
४. वेगवेगळ्या भारतीय प्रांतातील व परदेशातील जीवनदर्शन समजून घेणे.
५. आत्मवृत्तपर लेखन कौशल्ये विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	माती, पंख आणि आकाश - जीवनानुभवाचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module II	माती, पंख आणि आकाश - शैक्षणिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक पर्यावरण	१५	१
विभाग ३ Module III	माती, पंख आणि आकाश - वाङ्मयीन गुणविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - आत्मवृत्तलेखनाचे स्वरूप १. आत्मकथन/स्वकथन २. प्रवास वर्णन ३. रोजनिशी	१५	१

मूलभूत वाचनः

१. हातकणंगलेकर, म.द. लेख-अंतःकरणाचा ठाव घेणारे वेगळ्या धाटणीचे आत्मकथन, दै.सकाळ, १ मार्च, १९९८
२. खाडिलकर, मीना लेख-वेगळ्या घाटाचे आत्मचरित्र, दै. तरुण भारत, २६ जुलै, १९९८
३. लोकापुरे, राजू लेख-माती, पंख आणि आकाश, दै. महासत्ता, ३० ऑगस्ट, १९९८
४. लाटकर, मानसी लेख-माती, पंख आणि आकाश, दै. लोकसत्ता, लोकरंग, ६ सप्टें., १९९८
५. कोटीभस्कर, मधुमालती लेख-ललितरम्य शैलीतील आत्मचरित्र, दै. पुढारी, ३१ जाने., १९९९.
६. महांबरे, गंगाधर लेख-मातीतून घेतलेल्या आकाशभरारीची सुरस, सफल आत्मकहाणी, दै.सकाळ, ४ जुलै, १९९९

पूरक वाचनः

८. जोशी, अ. म. चरित्र-आत्मचरित्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
९. भोसले, नारायण अविस्मरणीय चरित्र - आत्मचरित्रे, अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव
१०. हस्तक, उषा मराठीतील आत्मचरित्रात्मक लेखन, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
११. शानेदिवान, राजेखान खाली जमीन वर आकाश - एक विमर्ष, शब्दवेल प्रकाशन, कोल्हापूर, २००८
१२. काळसेकर, सतीश वाचणाऱ्याची रोजनिशी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-४ : Semester No. IV

Discipline Specific Core Course (DSC-C26) Marathi Paper No. 6

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-C26) (अभ्यासपत्रिका - ६)

साहित्यकृती : जुगाड (कादंबरी)

किरण गुरव, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१८

: मराठी भाषिक कौशल्ये

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१९

उद्दिष्ट्ये:

१. कादंबरी वाङ्मयप्रकाराची ओळख करून घेणे.
२. समकालीन कादंबरीतील नव्या अवकाशाचा शोध घेणे व आधुनिकतेमधील अंतर्विरोध समजून घेणे.
३. मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
४. कादंबरीलेखनाचे विशेष अभ्यासणे.
५. वृत्तांतलेखन कौशल्ये रुजविणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	जुगाड - आशयसूत्रे	१५	१
विभाग २ Module II	जुगाड - घटना, प्रसंग आणि व्यक्तिरेखांचे स्वरूप व पर्यावरण	१५	१
विभाग ३ Module III	जुगाड - वाङ्मयीन विशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - वृत्तांतलेखन : <ul style="list-style-type: none"> ● वृत्तांतलेखनाचे स्वरूप ● वृत्तांतलेखनाचे घटक आणि वैशिष्ट्ये ● वृत्तांतलेखकाच्या अंगी आवश्यक गुण ● साहित्य/संशोधन/शैक्षणिक स्थळास अभ्यास सहलीद्वारे प्रत्यक्ष भेट देऊन त्यावर आधारित वृत्तांतलेखनाचा सराव करवून घेणे	१५	१

मूलभूत वाचनः

१. थोरात, हरिश्चंद्र लेख- 'आधुनिकतेला सामोरे जाणारे जुगाड' मुक्तशब्द (मासिक), फेब्रु.२०१९
२. खरे, नंदा लेख- 'उद्योगविश्वावर क्ष किरण' दै. लोकसत्ता, रविवार पुरवणी, २०/१/२०१९
३. मुनघाटे, प्रमोद लेख- तरुण पिढीची होरपळ, दै. महाराष्ट्र टाईम्स, रविवार संवाद, १०/२/२०१९

पूरक वाचनः

४. बांदिवडेकर, चंद्रकांत मराठी कादंबरीचा इतिहास, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, दु.आ., १९९६
५. बांदिवडेकर, चंद्रकांत मराठी कादंबरी चिंतन आणि समीक्षा, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, दु.आ., १९९६
६. डहाके, वसंत आबाजी दृश्यकला आणि साहित्य, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०१३
७. यादव, आनंद साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, तिसरी आ., २००२
८. पाटील, आनंद सृजनात्मक लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५
९. इनामदार-साने, रेखा अस्तित्ववाद आणि मराठी कादंबरी, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००४
१०. शेलार, सुधाकर मराठी साहित्य : काही लेखनबंध, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, २०१३
११. पाटील, म. सु. साहित्याचे सामाजिक व सांस्कृतिक अनुबंध, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१
१२. थोरात, हरिश्चंद्र कादंबरीविषयी, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
१३. थोरात, हरिश्चंद्र कादंबरी एक साहित्य प्रकार, शब्द प्रकाशन, मुंबई
१४. टापरे, पंडित कादंबरी : संवाद, शब्द प्रकाशन, मुंबई
१५. खोले, विलास गेल्या अर्धशतकातील कादंबरी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
१६. मोहिते, गणेश समकालीन मराठी कादंबरी, जनशक्ती वाचक चळवळ, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-३ : Semester No. III

Inter Disciplinary Studies (IDS-1) Marathi Paper No. 1

साहित्यकृती : कर्मवीर भाऊराव पाटील (चरित्र)

ए.व्ही.मॅथ्यू, प्रकाशक-सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

(सदर ग्रंथाचा पहिला खंड पृ.क्र. १ ते २९३ पर्यंत अभ्यासक्रमासाठी ग्राह्य असेल)

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठीतील चरित्रात्मक वाङ्मयाचा परिचय करून घेणे.
२. चरित्रात्मक वाङ्मयातील चरित्र नायकाच्या व्यक्तित्वाचे पैलू अभ्यासणे.
३. चरित्रात्मक वाङ्मयातून सामाजिक, शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक जीवनाची पार्श्वभूमी समजून घेणे.
४. चरित्रात्मक वाङ्मयाधारे राष्ट्रीय एकात्मता आणि मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
५. जाहिरात लेखनाची कौशल्ये विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण व व्यक्तित्वाचे पैलू	१५	१
विभाग २ Module II	कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे कार्य	१५	१
विभाग ३ Module III	कर्मवीर भाऊराव पाटील या चरित्र ग्रंथातील वाङ्मयीन विशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - जाहिरात लेखन १. वृत्तपत्रासाठी जाहिरात लेखन २. आकाशवाणीवरील जाहिरात लेखन ३. चित्रवाणीवरील जाहिरात लेखन	१५	१

मूलभूत वाचनः

१. पाटील, अजित	माणसातील देव, प्रकाशक-मॅकमिलन इंडिया लिमिटेड, पुणे
२. पाटील, अजित	कर्मविरायण, प्रकाशक- सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा
३. पवार, बा. ग.	कर्मवीर भाऊराव पाटील, मातृभूमी प्रकाशन, पुणे
४. भोसले, द. ता.	कर्मवीर भाऊराव पाटील,
५. जाधव, रमेश	कर्मवीर भाऊराव पाटील,
६. तोडमल, ह. कि.	कर्मवीर पाटील,
७. पाटील, पी. जी.	कर्मवीरोपनिषद् अर्थात कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या आठवणी,
८. पाटील, विमल	वटवृक्ष,
९. पाटणे, संभाजीराव	त्यागमूर्ती कर्मवीर भाऊराव,

पूरक वाचनः

११. जोशी, अ. म.	चरित्र-आत्मचरित्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१२. भोसले, नारायण	अविस्मरणीय चरित्र - आत्मचरित्रे, अथर्व पब्लिकेशन, जळगांव
१३. नसिराबादकर, ल. रा.	व्यवहारोपयोगी मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९४
१४. घोरपडे, अक्षय	संवाद आणि लेखन कौशल्ये, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१९
१५. तौर, पृथ्वीराज (संपा.)	मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, २०१८
१६. जोशी, प्रभाकर व वले, वासुदेव	उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
१७. जोशी, प्रभाकर	उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
१८. कुंभार, प्रकाश	उपयोजित भाषाविज्ञान आणि प्रसारमाध्यमे, अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए. भाग-२ : B.A. Part-II

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2019 onward

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

Choice Based Credit System

सत्र-४ : Semester No. IV

Inter Disciplinary Studies (IDS-2) Marathi Paper No. 2

साहित्यकृती : आटपाटनगरीच्या कथा (कथासंग्रह)

द.ता. भोसले, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१८

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठी कथा वाङ्मयाचा उगम, विकास व स्वरूप अभ्यासणे.
२. लोककथेचे रचनाविशेष आणि आजची प्रयोगशील कथा यांचा परस्पर अनुबंध अभ्यासणे.
३. वर्तमानातील प्रश्न लोककथांचे तंत्र व आविष्कार पद्धतीद्वारे कसे मांडले जातात याचा अभ्यास करणे.
४. मुलाखतलेखन तंत्र विकसित करणे.

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	आटपाटनगरीच्या कथा - आशयसूत्रे	१५	१
विभाग २ Module II	आटपाटनगरीच्या कथा - मिथकातून उलगडणारे समकालीन वास्तव	१५	१
विभाग ३ Module III	आटपाटनगरीच्या कथा - वाङ्मयीन विशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	उपयोजित मराठी - मुलाखतलेखन तंत्र १. मुलाखतीची पूर्वतयारी २. वृत्तपत्रासाठी मुलाखतलेखन ३. आकाशवाणीवरील मुलाखत ४. दूरचित्रवाणीवरील मुलाखत	१५	१

मूलभूत वाचनः

१. पंचभाई, विनोद लेख-एक विलक्षण कलाकृती:आटपाटनगरीच्या कथा,चपराक (मासिक), सप्टेंबर, २०१५
२. जवंजाळ, सुनिल लेख-जगण्याला श्रीमंत करणाऱ्या विचारांची संपत्ती म्हणजे आटपाटनगरीच्या कथा, दै.एकमत, ७ फेब्रु. २०१६
३. काळे, चांगदेव ग्रंथपरिचय, शब्दरुची (मासिक), सप्टें., २०१५
४. कदम, महेंद्र लेख-आटपाटनगरीच्या कथा, म.सा.प. पुणे, ऑक्टों., २०१८

पूरक वाचनः

५. जोशी, सुधा कथा : संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन, मुंबई
६. जाधव, रा. ग. मराठीतील कथारूपे, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९९
७. ऐनापुरे, जी. के. मराठी कथा : मूल्य आणि ज्हास, ललित पब्लिकेशन, मुंबई, २०१८
८. बेंडखळे, अशोक मराठी कथा : परंपरा आणि नवता (अक्षरयात्रा), राजा प्रकाशन, मुंबई
९. हातकणंगलेकर, म. द. मराठी कथा : रूप आणि परिसर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
१०. टापरे, पंडित कथा : रूप आणि आस्वाद, नीहारा प्रकाशन, पुणे
११. नसिराबादकर, ल. रा. व्यवहारोपयोगी मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९४
१२. घोरपडे, अक्षय संवाद आणि लेखन कौशल्ये, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१९
१३. तौर, पृथ्वीराज (संपा.) मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, २०१८
१४. जोशी, प्रभाकर व वले,वासुदेव उपयोजित मराठी भाग १, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
१५. जोशी, प्रभाकर उपयोजित मराठी, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१७
१६. कुंभार, प्रकाश उपयोजित भाषाविज्ञान आणि प्रसारमाध्यमे, अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८
१७. बागाडे, जयप्रकाश मुलाखत तंत्र व मंत्र, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ५० : Total Marks-50

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	१० गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वर थोडक्यात उत्तरे द्या (चार पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १, २ व ३ वर असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग : 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

अ. क	सत्र पाचवे : नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7 काव्यशास्त्र
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8 भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते संत बहिणाबाई)
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10 मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11 वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (ग्रामीण व दलित)

अ. क	सत्र सहावे : नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12 काव्यशास्त्र
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13 भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (समर्थ संप्रदाय ते आज्ञापत्र)
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15 मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16 वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (आदिवासी व स्त्रीवादी)

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापुर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक - ७

काव्यशास्त्र

• उद्दिष्टे

१. पौर्वात्य काव्यशास्त्राची ओळख करून देणे.
२. काव्याची लक्षणे आणि प्रयोजने समजावून देणे.
३. साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया आणि स्वरूप जाणून घेणे.
४. भाषेचे 'अलंकार' समजावून देणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1 . काव्यलक्षण (पौर्वात्य)

भामह : शब्दार्थौ सहितौ काव्यम् !

दण्डी : शरीर तावदिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली !

वामन : काव्यम् ग्राह्यम् अलंकारात् ! सौंदर्यम् अलंकार !

रीतिरात्मा काव्यस्य विशिष्टा पदरचना रीति :!

रुद्रट : ननु शब्दार्थौ काव्यम् !

आनंदवर्धन : काव्यात्मा ध्वनि :!

कुंतक : शब्दार्थौ सहितौ वक्रकविव्यापारशालिनी बंधे व्यवस्थितौ काव्यम्
तद्विदाल्हादकारिणी !

क्षेमेंद्र : औचित्यस्य - रसजीवितभूतस्य !

मम्मट : तत्तदोषौ शब्दार्थौ सगुणौ अनलंकृती पुनःक्वापि !

विश्वनाथ : वाक्यं रसात्मकं काव्यम् !

जगन्नाथ : रमणीयार्थ प्रतिपादक : शब्द : काव्यम् !

घटक 2. काव्यप्रयोजन (पौर्वात्य, पाश्चात्य व आधुनिक)

मम्मटाची काव्यप्रयोजने : यश, अर्थ, व्यवहारविज्ञान, अशुभतानिवारण,
आनंद, कांतासंमित उपदेश (एकूण 6)

पाश्चात्य व आधुनिक : पलायनवाद, इच्छापूर्ती अथवा स्वप्नरंजन,
जिज्ञासापूर्ती, उद्बोधन, आत्माविष्कार, धर्म, मोक्ष, नीती, जीवनानुभूती
(एकूण 9)

घटक ३. काव्यकारण

काव्यानिर्मितीची उत्पादक अथवा जनक कारणे

१. प्रतिभा : रूद्रट, मम्मट आणि अभिनवगुप्त यांच्या प्रतिभेच्या व्याख्या प्रतिभेची सहा अंगे : ग्रहण, स्मरण, निवड, मूळकल्पना, स्फूर्ती आणि उत्प्रेक्षा प्रतिभेची चार वैशिष्ट्ये : प्रतिभाव्यापार, प्रतिभेचे अलौकिकत्व, अपूर्वनिर्मितीक्षम प्रतिभा, प्रतिभा ही वेडाची बहीण

२. व्युत्पत्ती ३. अभ्यास ४. भावनात्मकता ५. बहुश्रुतता

काव्यनिर्मितीची सहाय्यक अथवा गौण कारणे

1. मानसिक स्वास्थ्य	2. शारीरिक स्वास्थ्य
3. परिस्थिती	4. स्मृतिदृढता
	5. भक्ती

घटक ४. अलंकार : स्वरूप व विशेष

उपमा, रूपक, यमक, दृष्टान्त, अनुप्रास, अतिशयोक्ती

(व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणे अपेक्षित आहेत.)

● प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी :-

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	अलंकार (चार पैकी दोन)	—	10 गुण

● सूचना

1. अलंकारावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
2. विद्यापीठाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी दहा गुणांसाठीचे 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

● मूलभूत वाचन

१. अभिनव काव्यप्रकाश — रा. श्री. जोग
२. काव्यशास्त्रप्रदीप — स. रा. गाडगीळ
३. भारतीय साहित्यशास्त्र — ग. त्र्यं. देशपांडे
४. सुगम मराठी व्याकरण — लेखन : मो. रा. वाळंबे

- **पूरक वाचन**

१. प्राचीन काव्यशास्त्र – र. पं. कंगले
२. मराठीचे साहित्यशास्त्र – ज्ञानेश्वर ते रामदास : मा. गो. देशमुख
३. सुलभ काव्यशास्त्र – पं. महादेवशास्त्री जोशी

- **संदर्भ ग्रंथ**

१. काव्यविभ्रम – रा. श्री. जोग
२. भारतीय काव्यशास्त्राची उत्क्रांती – डॉ. वा. के. लेले
३. साहित्य आणि समीक्षा – वा. ल. कुलकर्णी (पॉप्युलर)
४. भारतीयांचा साहित्यविचार – पाटील, म. सु. (चेतश्री प्रकाशन, अंमळनेर)

- **टिप** प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

● ● ●

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८

भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा

• उद्दिष्टे

१. आधुनिक भाषाविज्ञानाचा परिचय करून देणे.
२. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध जाणून घेणे.
३. भाषेची उत्पत्ती, स्वरूप, कार्य समजावून देणे.
४. ध्वनिपरिवर्तनाची कारणे व प्रकारांची माहिती करून देणे.
५. मराठी भाषेची वर्णव्यवस्था समजावून देणे.
६. मराठी भाषेबद्दलची विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. भाषेची उत्पत्ती

ईश्वर, राजा आणि समाज यांनी भाषा निर्माण केली याबाबतची मते. भाषेच्या उत्पत्तीच्या उपपत्ती अथवा सिद्धांत : इंगित (Gestural), अनुकरण (Bow-Bow), रणन (Ding-Dong), भावनाभिव्यक्ती (Pooh-Pooh), श्रमपरिहार (Ye-He-Ho), प्रेमगानमूलक (Sing-Song), संपर्क (Contact), क्रिडासक्ती (Play - Way Theory) आणि समन्वय

घटक 2. भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि कार्य :

भाषेच्या व्याख्या : कृ. पां. कुलकर्णी, ना. गो. कालेलकर, श्री. न. गजेंद्रगडकर

भाषेचे स्वरूप : समाजव्यवहाराचे साधन, ध्वनिमाध्यमता, प्रतिकात्मकता, संकेतबद्धता, भाषा - एक पद्धती, भाषा मानवी आहे.

मानवी आणि मानवेतर संप्रेषण, भाषिक आणि भाषेतर संप्रेषण, भाषेबद्दलचे दृष्टिकोण/समजुती. सी. एफ. हॉकेटने सांगितलेली भाषेची सात वैशिष्ट्ये

- दुहेरीपण (Duality), निर्मितिक्षमता (Productivity), कार्यकारण संबंधाचा अभाव (यादृच्छिकता – Arbitrariness), अदलाबदलीची शक्यता (Inter Changeability), विशिष्टीकरण (Specialization), स्थलकालातीतता(Displacement), सांस्कृतिक संक्रमण (Cultural Transmission) याशिवाय सामाजिक संस्था, अर्जित भाषा, परिवर्तनशीलता, रैखिकता
- रोमान याकबसन(1896–1982) कृत भाषेची सहा कार्ये : संदर्भनिष्ठता, काव्यात्म, आविष्कारात्म, परिणामानिष्ठ, संपर्कनिष्ठ, भाषाविषयक

घटक ३. ध्वनिपरिवर्तन

व्याख्या आणि विशेष : निरपवाद, नियमित, अज्ञेय, सार्वत्रिक ध्वनिपरिवर्तन

कारणे : जित – जेते संबंध, भिन्न भाषिक संबंध, आळस, अनुकरणाची अपूर्णता, वागिंद्रियातील दोष, श्रवणेंद्रियातील दोष, उच्चारशीघ्रता, अज्ञान, आघात, उच्चारसौकर्य, आहार, भौगोलिकता, वर्गसिद्धांत, लोकभ्रम, सादृश्यता (एकूण 15)

प्रकार : अंत्यस्वनलोप, एकस्वनीकरण, आद्यस्वनागम, मध्यस्वनागम, अंत्यस्वनागम, सान्निध परिणाम, समानस्वनलोप, विसदृशीकरण, घोषीकरण, अघोषीकरण, मात्राभेद, सदृशता, अतिशुद्धी, दुष्प्रयोग, स्वनविपर्यय (एकूण 15)

घटक ४. मराठी वर्णव्यवस्था

ऋ, लृ, ॲ, ॳ सह 18 स्वर, 36 व्यंजने, वर्णव्यवस्थेचे उच्चारस्थानानुसार वर्गीकरण

स्वरांचे प्रकार : –ह्रस्व, दीर्घ, सिद्ध, साधित, सजातीय, विजातीय

व्यंजनांचे प्रकार : तालव्य, अंतस्थ, उष्म, संयुक्त, मूर्धन्य, कठोर व मृदू, अल्पप्राण व महाप्राण

अनुनासिक

(स्वर, व्यंजन यांची व्याख्या, वैशिष्ट्ये अपेक्षित)

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

• मूलभूत वाचन

१. कुलकर्णी कृ. पां. – मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास
२. जोशी प्र. न. – सुबोध भाषाशास्त्र, स्नेहवर्धन, पुणे
३. गवळी अनिल – भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा, हिरण्यकेशी, कोल्हापूर
४. कुलकर्णी सुलक्षणा, कुबेर वसंत – भाषाविज्ञान परिचय
५. दामले मो. के. – शास्त्रीय मराठी व्याकरण

६. हिरेमठ राजशेखर – मराठी व्याकरण परिचय

● **पूरक वाचन**

१. मालशे मिलिंद – आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, लोकवाङ्मय

२. कानडे मु. श्री. (संपा) – मराठीचा भाषिक अभ्यास, स्नेहवर्धन, पुणे

३. कालेलकर ना. गो. – ध्वनिविचार, मौज, मुंबई

४. गर्जेन्द्रगडकर श्री. न. – भाषा आणि भाषाशास्त्र, व्हीनस, पुणे

● **संदर्भ ग्रंथ**

१. भाषाविज्ञानपरिचय : (संपादक) मालशे, पुंडे, सोमण (पद्मगंधा, पुणे)

२. कालेलकर ना. गो. – भाषा : इतिहास आणि भूगोल, मौज, मुंबई

३. क्षीरसागर श्री. के. – मराठी भाषा : वाढ आणि बिघाड

४. गोखले द. न. – शुद्धलेखनविवेक

५. वाळंबे मो. रा. – सुगम मराठी व्याकरण, नितीन प्रकाशन, पुणे

६. कदम महेंद्र – मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, स्नेहवर्धन, पुणे

७. Hocket C. F. : A Course in Modern Linguistics, Oxford, New York, 1958

८. Brower Reuben (Ed). On Translation (या ग्रंथातील 'On Linguistic Aspects of Translation' हा Roman Jakobson चा लेख)

९. Labov William : The Social Motivation of a Sound Change

● **प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी**

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	–	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (भाषाविज्ञानावर)	–	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (भाषाविज्ञानावर)	–	10 गुण
प्रश्न ४.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (व्याकरणावर)	–	10 गुण

● **सूचना**

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न व्याकरणावर असणार नाही.

२. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यापीठाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ९ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक ९

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते संत बहिणाबाई)

• उद्दिष्टे

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय परंपरांचा व इतिहासाचा परिचय करून देणे.
२. या कालखंडातील वाङ्मय रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.
३. या कालखंडातील वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून देणे.
४. या कालखंडातील वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा उलगडा करणे.
५. या कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
६. या काळातील मराठी भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

• अभ्यासक्रम

- घटक 1 :** आद्यकवी मुकुंदराज - विवेकसिंधू, परमामृत व पवनविजय, हेमाड पंडित महानुभाव संप्रदाय - स्थूल परिचय - आचारधर्म व तत्त्वज्ञान - महानुभावीयांचे गद्य वाङ्मय - लीळाचरित्र, श्रीगोविंदप्रभूचरित्र, दृष्टांतपाठ, सूत्रपाठ, स्मृतिस्थळ
- घटक 2 :** आद्य कवयित्री - महदंबा - धवळे, केशिराज-मूर्तिप्रकाश महानुभावीयांचे पद्य वाङ्मय (साती ग्रंथ) रूक्मिणीस्वयंवर, शिशुपालवध, उद्धवगीता, वछाहरण, ज्ञानप्रबोध, सह्याद्रीवर्णन, श्रीऋद्धिपूरवर्णन
- घटक 3 :** वारकरी संप्रदाय - स्थूल परिचय - वारकरी संप्रदायातील महत्त्वाचे संतकवी त्यांचे साहित्य - अ) ज्ञानदेव, ब) नामदेव, क) संतमेळ्यातील इतर कवी - गोरा कुंभार, सावता माळी, चोखामेळा, सेना महाराज, मुक्ताबाई व जनाबाई
- घटक 4 :** संत एकनाथ व संत तुकाराम यांचे समग्र साहित्य, तुकाराम शिष्या संत बहिणाबाई

● प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	टिपा लिहा. (तीन पैकी एक)	—	10 गुण

- सूचना :- अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी शिवाजी विद्यापीठाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

● मूलभूत वाचन

१. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड – 1 ते 3 महाराष्ट्र साहित्य परिषद प्रकाशन, पुणे
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास – खंड 1 ते 4 : डॉ. अ. ना. देशपांडे
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप : ह. श्री. शेणोलीकर
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : ल. रा. नसिराबादकर (आठवी आवृत्ती, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर)
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास – खंड 1 व 2 – ल. रा. पांगारकर
६. संत , पंत आणि तंत – श्री. म. माटे

● पूरक वाचन

१. संत एकनाथ दर्शन – संपादक डॉ. हे. वि. इनामदार
२. पाच भक्तिसंप्रदाय – र. रा. गोसावी
३. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती – गं. बा. सरदार
४. महाराष्ट्रीय संतमंडळाचे ऐतिहासिक कार्य – बा. रं. सुंठणकर
५. ज्ञानदेव आणि नामदेव – शं. दा. पेंडसे

● संदर्भ ग्रंथ

१. सर्वात्मभावी तुकाराम – डॉ. अनिल गवळी
२. श्री नामदेव दर्शन – संपादक मिरजकर नि. धों.
३. संत नामदेव – डॉ. हे. वि. इनामदार
४. पाच संतकवी – डॉ. शं. गो. तुळपुळे
५. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास – बहिरट भा. पं.
६. संत साहित्य आणि अंधश्रद्धा निर्मूलन – संपादक रा. तु. भगत
७. श्री. ज्ञानदेवांचे अध्यात्मचिंतन आणि आधुनिक विज्ञान – प्राचार्य गोपाळराव मयेकर
८. संत साहित्य संदर्भ कोश – मु. श्री. कानडे
९. मराठी साहित्याचे अदिबंध – उषा देशमुख

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापुर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका कमांक १०

मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन

• उद्दिष्टे

१. औपचारिक आणि अनौपचारिक क्षेत्रानुसार भाषिक व्यवहार समजावून देणे, भाषेचे दैनंदिन जीवनातील महत्त्व समजावून देणे.
२. विविध क्षेत्रातील भाषिक कौशल्ये आणि क्षमता विकसित करणे.
३. लेखन, वाचन, भाषण या कौशल्यांचा विकास करणे.
४. भाषिक उपयोजनाने विद्यार्थ्यांचा शब्दसंग्रह समृद्ध करणे.
५. व्यवहारपयोगी व सर्जनशील लेखनास विद्यार्थ्यांना उद्युक्त करणे.
६. वृत्तपत्र, नभोवाणी, दूरचित्रवाणी या माध्यमांतील मराठीच्या वापराचे स्वरूप आणि महत्त्व सांगणे.
७. मराठीच्या विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडविणे.
८. जनसंपर्क कौशल्याची आवश्यकता व तंत्रे समजावून देणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. भाषिक उपयोजनाची क्षेत्रे

1. साहित्य
2. प्रसारमाध्यमे (वृत्तपत्र, आकाशवाणी, दूरचित्रवाणी)
3. प्रशासन

घटक 2. आकाशवाणीसाठी लेखन

उद्घोषक, उद्घोषणा, जाहिरातलेखन, बातमीलेखन, श्रुतिकालेखन

घटक ३. दूरचित्रवाणीसाठी लेखन

संवादक, जाहिरातलेखन, बातमीलेखन, महाचर्चा/संवाद

घटक ४. व्यक्तिमत्त्व विकास

1. मराठीच्या विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व (साहित्य/व्यावसायिक क्षेत्राशी संबंधित)
2. भाषणकौशल्य (Skill of Speaking) (मनोगत-मत व्यक्त करणे, सूत्रसंचालन करणे, आभार मानणे इ.)
3. वाचनकौशल्य (Skill of Reading) (उच्चार, शब्दबोध, चुकीचे वाचन, प्रकट वाचन, मूकवाचन)
4. लेखनकौशल्य (Skill of Writing) (शब्दनिवड, वाक्यरचना, शब्दक्रम, शब्दांकन, सुलेखन व श्रुतलेखन)

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

● मूलभूत वाचन

१. नासिराबादकर ल. रा. : व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, (आठवी आवृत्ती)
२. मोकाशी सयाजीराव, नेमाडे रंजना : व्यावहारिक मराठी
३. तावरे स्नेहल (संपादक) : व्यावहारिक मराठी
४. नामजोशी प्रसाद : नभोवाणी आणि दूरचित्रवाणी, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
५. जोशी श्रीपाद : संवादशास्त्र, संभव प्रकाशन, नागपूर
६. भागवत यशोदा : जाहिरातीचं जग, मौज प्रकाशन, मुंबई
७. बोबडे सुहास : मराठी भाषा : सर्जन आणि उपयोजन, युनिटी, पुणे

● पूरक वाचन

१. अध्ययनासाठी संवादकौशल्ये
२. दृक-श्राव्य माध्यमासाठी लेखन
३. वाचन आणि लेखन कौशल्ये
४. श्रवण आणि संभाषण कौशल्ये (पुस्तके 1 ते 4 यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक यांची प्रकाशने)
५. कुलकर्णी एस. के. : वार्ताजगत, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
६. देशपांडे स. ह. : वृत्तविद्या
७. आकाशानंद : माध्यम चित्रवाणी, ग्रंथघर प्रकाशन, कुर्ला, मुंबई
८. रामबिहारी विश्वकर्मा :, आकाशवाणी, सूचना प्रसारण मंत्रालय
९. काणे पुष्पा, नभोवाणी कार्यक्रम : तंत्र आणि मंत्र, इंडिया बुक कंपनी, पुणे

१०. शेवते अरुण (संपादक) , संवाद : मुळा एज्युकेशन सोसायटी, सोनई.
११. जोशी श्रीपाद, सुसंवाद : स्वतःशी व इतरांशी
१२. पेंडसे अंजली : देहबोली, नीळकंठ प्रकाशन, पुणे
१३. देसाई रवींद्र : प्रभावी भाषणकला, प्रफुलता, पुणे
१४. नेमाडे भालचंद्र : साहित्याची भाषा, साकेत प्रकाशन
१५. केळकर अशोक : वैखरी : भाषा आणि भाषा व्यवहार, मॅजेस्टिक
१६. लेले वा. के., भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य, राजहंस, पुणे
१७. मिरजकर शामसुंदर : सूत्रसंचालन एक कला
१८. कुलकर्णी रवींद्र : मराठी नाट्यलेखनतंत्राची वाटचाल
१९. केळकर अशोक : मध्यमा

● **संदर्भ ग्रंथ**

१. पानसे मु. ग. (संपादक) – भाषा : अंतःसूत्र आणि व्यवहार, मसाप प्रकाशन, पुणे
(यातील शासनव्यवहाराची भाषा हा ग. प्र. प्रधान यांचा लेख)
२. सराफ रा. सो. , भाषा : मातृभाषा आणि परभाषा
३. ग्रामोपाध्ये सुरेंद्र : भाषाव्यवहार आणि भाषाशिक्षण, मौज प्रकाशन, मुंबई
४. बेलवलकर सुमन : बेलभाषा
५. भागवत लीलावती : बोलू ऐसे बोल
६. पुंडे द. दि. : भयंकर सुंदर मराठी भाषा, मॅजेस्टिक प्रकाशन
७. सखाराम शंकर : शब्दानुबंध, मॅजेस्टिक प्रकाशन
८. भागवत यशोदा : बोलका कॅमेरा, मौज प्रकाशन
९. फडके अरुण : मराठी लेखनकोश, ढवळे प्रकाशन, मुंबई
१०. भाटवडेकर मो. वि. : राजहंस व्यावहारिक शब्दार्थ कोश, राजहंस प्रकाशन
११. ठकार वि. शिं. : पर्याय शब्दकोश, मेहता पब्लिशिंग हाऊस
१२. व्यावहारिक मराठी विशेषांक : नवभारत, 1982
१३. आचवल, माधव : किमया, मौज प्रकाशन, मुंबई
१४. शर्मा रॉबीन : महानतेच्या दिशेने
१५. माळी जी. पी. : वेली आणि फुले

- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण

- सूचना

१. प्रश्न क्र. 4 उपयोजनाचा असेल.
२. घटक क्र. 2 व 3 उपयोजनासाठी असतील.
३. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यापीठाने 'चर्चासत्र' सूचित केले आहे.

● ● ●

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ५ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक ११

वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन

(ग्रामीण व दलित)

• उद्दिष्टे

१. मराठीतील विविध साहित्यप्रवाहांचा परिचय करून देणे.
२. ग्रामीण व दलित साहित्यप्रवाहांची प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व विकास समजावून देणे.
३. अभ्यासार्थ नेमलेल्या साहित्यकृतीद्वारे संबंधित साहित्यप्रवाहाचे आकलन करून देणे.

• अभ्यासक्रम

साहित्यकृती : अंगारमाती : भास्कर चंदनशिव, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

घटक 1 : ग्रामीण साहित्य : प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि विकास

घटक 2 : दलित साहित्य : प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि विकास

घटक ३ : अंगारमाती : आशयसूत्रे

घटक ४ : अंगारमाती : अभिव्यक्ती (प्रसंगचित्रण, व्यक्तिचित्रण, भाषा)

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा. ('अंगारमाती' वर)	— 5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न ('अंगारमाती' वर)	— 12 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) ('अंगारमाती' वर)	— 07 गुण
प्रश्न ४.	अ) अंतर्गत विकल्पासह ग्रामीण साहित्यप्रवाहावर प्रश्न	— 08 गुण
	ब) अंतर्गत विकल्पासह दलित साहित्यप्रवाहावर प्रश्न	— 08 गुण

• सूचना

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी शिवाजी विद्यापीठ सूचित 'चर्चासत्र' 10 गुणांसाठी आहे.

- **मूलभूत वाचन**

अंगारमाती : भास्कर चंदनशिव, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

- **पूरक वाचन**

१. लाल चिखल : संपादक इंद्रजित भालेराव (लोकवाङ्मय गृह)
२. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि शोध – नागनाथ कोत्तापल्ले (मेहता)
३. ग्रामीण साहित्य : रा. रं. बोराडे (साकेत)
४. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन – द. ता. भोसले (मेहता)
५. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप व समस्या : आनंद यादव (मेहता)
६. ग्रामीण कथा : स्वरूप आणि विचार – वासुदेव मुलाटे
७. 1960 नंतरची सामाजिक स्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह – आनंद यादव
८. दलित साहित्याच्या निमित्ताने – सदा क-हाडे (अभिनव, मुंबई)
९. दलित चळवळ : एक आकलन – बाळकृष्ण कवठेकर (अजब)
१०. दलित चळवळ आणि साहित्य – कृष्णा किरवले (प्रतिमा)
११. दलित कथासाहित्य – प्रकाश कुंभार (प्रियदर्शी, कोल्हापूर)
१२. आंबेडकरी विचार आणि साहित्य – अविनाश डोळस (साकेत)

- **संदर्भ ग्रंथ**

१. ग्रामीणता : साहित्य आणि वास्तव – आनंद यादव (मेहता)
२. ग्रामीण साहित्य आणि संस्कृती – मोहन पाटील (स्वरूप)
३. दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान – बाबूराव बागूल
४. निळी पहाट – रा. ग. जाधव (श्रीविद्या)
५. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह – भालचंद्र फडके (श्रीविद्या)
६. दलित साहित्य : स्वरूप व भूमिका – वामन निंबाळकर (प्रबोधन, नागपूर)
७. आंबेडकरी चळवळीचे अंतरंग – अर्जुन डांगळे (लोकवाङ्मय)
८. संदर्भ दलित चळवळीचा – भा. ल. भोळे (बजाज)
९. कथाकार भास्कर चंदनशिव – मथु सांवत (संगत, नागपूर)

- **टिप** प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

● ● ●

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १२

काव्यशास्त्र

• उद्दिष्टे

१. शब्दशक्तीचे स्वरूप व प्रकार समजावून देणे.
२. रसप्रक्रिया समजावून देणे.
३. साहित्याची आस्वादप्रक्रिया समजावून घेणे.
४. साहित्यनिर्मितीच्या आणि आस्वादाच्या आनंदाची मीमांसा करणे.
५. विद्यार्थ्यांचा वाङ्मयीन दृष्टिकोण विकसित करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. शब्दशक्ती

अभिधा : व्याख्या व प्रकार : योग, रूढी, योगरूढ

लक्षणा : स्वरूप - व्याख्या, लक्षणेस आवश्यक गोष्टी : मुख्यार्थबाधा, लक्ष्यार्थाचा मुख्यार्थाशी संबंध, रूढी अथवा प्रयोजन (उपप्रकार अपेक्षित नाहीत)

शाब्दी व्यंजना : 1. अभिधामूलक व्यंजना 2. लक्षणामूलकव्यंजना

आर्थी व्यंजना : 1. वस्तुध्वनी 2. अलंकारध्वनी 3. रसध्वनी

व्यंजना शक्तीचे काव्यातील महत्त्व व तिच्याबद्दल आक्षेप

घटक 2. रसविचार

भरतमुनीचे रससूत्र : भरतमुनींनी दिलेले आठ स्थायीभाव व रस

भट्टनायक आणि अभिनव गुप्त यांचा रसविचार

रसकसोट्या : मूलभूतता, सार्वत्रिकता, उचितता, आस्वाद्यता, उदात्तीकरण,

भक्तिरस आणि शांतरस यांचा विचार

घटक ३. काव्यानंदमीमांसा

- अ) कवीचा आनंद : क्रीडानंद, निर्मितीचा आनंद, आत्माविष्कारानंद (एकूण 3)
- ब) रसिकाचा आनंद : ज्ञानानंद, रस वा चर्वणा, चमत्कृति, समधातता, पुनःप्रत्यय, प्रत्यभिज्ञा, तादात्म्य, जिज्ञासापूर्ती (एकूण 8)
- क) करुणरसानंद : केवलानंदवाद, सुखदुःखात्मक रसभावना, दोन मने : अणू आणि विभू, कॅथार्सिस (एकूण 4)

घटक ४. छंद आणि वृत्ते : स्वरूप व विशेष

छंद : अभंग, ओवी, मुक्तछंद, लावणी

वृत्त : भुजंगप्रयात, आर्या, दिंडी, वसंततिलका

(व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणे अपेक्षित आहेत)

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	छंद व वृत्ते (चार पैकी दोन)	—	10 गुण

• सूचना

- छंद व वृत्ते यावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
- विद्यापीठाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी सूचविलेला दहा गुणांसाठी गट प्रकल्प (Group Project) घ्यावा.

• मूलभूत वाचन

- अभिनव काव्यप्रकाश — रा. श्री. जोग
- काव्यशास्त्रप्रदीप — स. रा. गाडगीळ
- भारतीय साहित्यशास्त्र — ग. त्र्यं. देशपांडे
- सुगम मराठी व्याकरण — लेखन : मो. रा. वाळंबे

• पूरक वाचन

- रसविमर्श — डॉ. के. ना. वाटवे
- सुलभ काव्यशास्त्र — पं. महादेवशास्त्री जोशी

- **संदर्भ ग्रंथ**

१. काव्यविभ्रम – रा. श्री. जोग
२. ओवी : छंद व स्वरूप – डॉ. रोहिणी तुकदेव
३. मराठी छंदोरचनेचा विकास – ना. ग. जोशी
४. रससूत्र – नरहर कुरुंदकर, (इंद्रायणी साहित्य, पुणे)

- **टिप** प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

• • •

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १३

भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा

• उद्दिष्टे

१. अर्थपरिवर्तनाच्या कारणांची व प्रकारांची माहिती करून देणे.
२. मराठीचा उगमकाळ व तिच्या जनकभाषेविषयी माहिती करून देणे.
३. मराठीची शब्दव्यवस्था (शब्दांच्या जाती) समजावून देणे.
४. मराठी भाषेबद्दलची विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. अर्थपरिवर्तन

व्याख्या आणि स्वरूप : अर्थ म्हणजे निर्देश, प्रतिमा, संकल्पना व विचार
कारणे : साम्यतत्व, रूपक - लक्षणाजन्य शब्द, बदलते समाजजीवन, अशुभतापरिहार, ग्राम्यतापरिहार, अतिशयोक्ती, शब्दसिद्धी, अतिपरिचयातून सभ्यता, अत्यादरदर्शन, सांस्कृतिक आदान (एकूण 10)
प्रकार : अर्थविस्तार, अर्थसंकोच, अर्थप्रशस्ती, अर्थच्युती, अर्थापकर्ष, अर्थान्तर, अर्थभ्रंश, अर्थादेश, अर्थभेद, अर्थसार (एकूण 10)

घटक 2. मराठीचा उगमकाळ

मराठीच्या उगमकाळ निश्चितीची साधने :

१. ग्रंथ : विवेकसिंधू, लीळाचरित्र, ज्ञानेश्वरी, ज्योतिषरत्नमाला, हेमचंद्र व वररुचिचे व्याकरण ग्रंथ, राजमतीप्रबोध, मानसोल्लास, कुवलयमाला
२. लेख : उनकेश्वर, पंढरपूर, नेवासे, आंबेजोगाई, परळ, पळसदेव, श्रवणबेळगोळ, दिवे-आगर येथील शिलालेख/ताम्रपट
३. वैद्य - गुणेवाद

घटक ३. मराठीची जनकभाषा

१. अंतर्वर्तूळ – बहिर्वर्तूळ सिद्धांत
२. मराठीच्या पूर्वभाषांचे ऋण : संस्कृत, पाली, पैशाची, मागधी, अर्धमागधी, शौरसेनी, माहाराष्ट्री अपभ्रंश (संस्कृत > प्राकृत > अपभ्रंश > मराठी अशा साखळी स्वरूपात अध्यापन करू नये)
३. जनकभाषेविषयी मते : प्रा. प्र. रा. देशमुख, वि. का. राजवाडे, कृ. पां. कुलकर्णी, डॉ. शं. गो. तुळपुळे

घटक ४. शब्दजाती

शब्दसंज्ञा – व्याख्या, शब्दजाती : विकारी आणि अविकारी
उपप्रकारासह (व्याख्या, विशेष, उदाहरणे यासह अपेक्षित)

• मूलभूत वाचन

१. जोशी प्र. न. : सुबोध भाषाशास्त्र
२. गवळी अनिल : भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
३. पोतदार अनुराधा : मराठीचा अर्थविचार
४. गोसावी वैद्य : मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र
५. दामले मो. के. : शास्त्रीय मराठी व्याकरण

• पूरक वाचन

१. कुलकर्णी कृ. पां. : शब्द : उगम आणि विकास
२. मालशे, इनामदार, सोमण (संपा.) भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व ऐतिहासिक
३. कालेलकर ना. गो. : भाषा आणि संस्कृती (मौज)

• संदर्भ ग्रंथ

१. जोगळेकर गं. ना. : अभिनव भाषाविज्ञान (सुविचार)
२. हिरेमठ राजशेखर : मराठी व्याकरण परिचय
३. यास्मिन शेख : मराठी लेखनकोश

• टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (भाषाविज्ञानावर)	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (भाषाविज्ञानावर)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक) (व्याकरणावर)	—	10 गुण

- सूचना

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न व्याकरणावर असणार नाही.
२. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यार्थ्यांना गट प्रकल्प द्यावा. (Group Project)

● ● ●

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १४

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (समर्थ संप्रदाय ते आज्ञापत्र)

• **उद्दिष्टे**

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय परंपरांचा व इतिहासाचा परिचय करून देणे.
२. या कालखंडातील वाङ्मय रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.
३. या कालखंडातील वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून देणे.
४. या कालखंडातील वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा उलगडा करणे.
५. या कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
६. या काळातील मराठी भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

• **अभ्यासक्रम**

- घटक 1 : समर्थ संप्रदाय - स्थूल परिचय, समर्थ रामदास यांची ग्रंथरचना - इतर धर्मियांनी केलेली मराठी भाषेची साहित्यसेवा - 1. फादर स्टिफन्स
2. फादर क्रुआ 3. शेख महंमद 4. हुसेन अंबरखान
- घटक 2 : पंडित कवी - पंडिती काव्याचे विशेष
1. मुक्तेश्वर 2. वामन पंडित 3. रघुनाथ पंडित 4. श्रीधर 5. निरंजन माधव
6. मोरोपंत
- घटक ३ : शाहिरी काव्य - स्वरूप - पोवाडा व लावणी या काव्यप्रकारांचा परिचय -
पुढील शाहिरांच्या वाङ्मयसेवेचा परिचय - 1. अनंत फंदी 2. परशुराम
3. रामजोशी 4. प्रभाकर 5. सगनभाऊ 6. होनाजी बाळा
- घटक ४ : बखर वाङ्मय - बखर - स्वरूप व वर्गीकरण
अ) शिवपूर्वकालीन बखरी
1. महिकावतीची बखर 2. राक्षसतागडीची बखर
3. शालिवाहनाची बखर
ब) शिवकालीन बखरी
1. सभासदाची बखर 2. शिवदिग्विजय 3. शिवाजी प्रताप
4. शिवछत्रपतींचे सप्तप्रकरणात्मक चरित्र

- क) पेशवेकालीन बखरी
1. पाणिपतची बखर
  2. भाऊसाहेबांची बखर
  3. श्री शाहू महाराज यांची बखर
- ड) आज्ञापत्र

● **प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी**

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	टिपा लिहा. (तीन पैकी एक)	—	10 गुण

- **सूचना** :- अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुणांसाठी गट प्रकल्प (Group Project) द्यावा.

● **मूलभूत वाचन**

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — खंड 1 ते 4 : डॉ. अ. ना. देशपांडे
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप : ह. श्री. शेणोलीकर
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : ल. रा. नसिराबादकर (आठवी आवृत्ती, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर)
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — खंड 1 व 2 — ल. रा. पांगारकर
५. संत पंत आणि तंत — श्री. म. माटे

● **पूरक वाचन**

१. मराठी बखर — र. वि. हेरवाडकर
२. मराठी शाहिरी पोवाडा — डॉ. विश्वनाथ शिंदे
३. मराठी काव्यातील शिवदैवत दर्शन : डॉ. शिवशंकर उपासे
४. मध्ययुगीन साहित्याविषयी : डॉ. सतीश बडवे (मीरा, औरंगाबाद)

● **संदर्भ ग्रंथ**

१. म-हाटी लावणी — संपादक म. वा. धोंड
२. श्री. रामदास : वाङ्मय आणि कार्य — न. र. फाटक
३. मराठी शाहिरी वाङ्मय — म. ना. सहस्त्रबुध्दे
४. प्राचीन मराठी पंडिती काव्य — संपादक के. ना. वाटवे
५. संत बहिणाबाईची अभंगवाणी (संपादक) : प्रा. भैरव कुंभार, डॉ. अनिल गवळी

- **टिप** प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्र. १७

मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन

• उद्दिष्टे

१. औपचारिक आणि अनौपचारिक क्षेत्रानुसार भाषिक व्यवहार समजावून देणे, भाषेचे दैनंदिन जीवनातील महत्त्व समजावून देणे.
२. विविध क्षेत्रातील भाषिक कौशल्ये आणि क्षमता विकसित करणे.
३. आकलन, परीक्षण या कौशल्यांचा विकास करणे.
४. भाषिक उपयोजनाने विद्यार्थ्यांचा शब्दसंग्रह समृद्ध करणे.
५. व्यवहारपयोगी व सर्जनशील लेखनास विद्यार्थ्यांना उद्युक्त करणे.
६. मुलाखत, संपादन, ग्रंथपरीक्षण अशा विविध भाषिक आकृतिबंधांचा परिचय घडविणे, त्यातील लेखनकौशल्य आत्मसात करणे.
७. मराठीच्या विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडविणे.
८. जनसंपर्क कौशल्याची आवश्यकता व तंत्रे समजावून देणे.

• अभ्यासक्रम

घटक 1. स्मरणिका संपादन आणि ग्रंथपरीक्षण

1. स्मरणिकेचे स्वरूप, संपादकाचे कार्य, मुद्रणप्रत
2. ग्रंथपरीक्षणाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये

घटक 2. मुलाखत लेखन

मुलाखतकाराची तयारी, मुलाखतलेखनाची तंत्रे, मुलाखतीचे विविध माध्यमांनुसार बदलणारे स्वरूप
कलावंत-खेळाडू-विद्यार्थी-शेतकरी-कामगार यांच्या मुलाखतीचे उपयोजन
- नमुने

घटक ३. सर्जनशील लेखन : स्वरूप आणि विशेष

(लघुकथा व ललितलेख यांचे सर्जनशील लेखन)

घटक ४. प्रशासनिक कौशल्ये

1. कामाचे नियोजन (Event Management)
2. वेळेचे नियोजन (Time Management)
3. परिचयपत्र (Bio-Data), शिष्टाचार (Manners) , पोशाख, कागदपत्रांचे नियोजन, ज्ञान, नोकरीसाठीच्या मुलाखतीची पूर्वतयारी इ.
4. कार्यालयीन प्रशासन : आवक – जावक नोंदवही, परिपत्रक वाचनाचे कौशल्य, कार्यालय अंतर्गत टिप्पणीलेखन, निर्णयप्रक्रिया (Decision Making), सभेची सूचना, विषयपत्रिका , इतिवृत्त लेखन

● **मूलभूत वाचन**

१. नासिराबादकर ल. रा. – व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, (आठवी आवृत्ती)
२. मोकाशी सयाजीराव, नेमाडे रंजना – व्यावहारिक मराठी
३. तावरे स्नेहल (संपादक) – व्यावहारिक मराठी
४. बोंबडे, सुहास , मराठी भाषा : सर्जन आणि उपयोजन (युनिटी, पुणे)
५. पाटील आनंद, सृजनात्मक लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
६. यादव आनंद , साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया
७. गोर्ले शिवराज , माणसं कशी जोडावी, राजहंस प्रकाशन
८. खेरा शिव, यश तुमच्या हातात, मॅकमिलन प्रकाशन, पुणे

● **पूरक वाचन**

१. गोखले अरविंद : संपादन
२. भाषिक सर्जनशीलता : स्वरूप आणि प्रकार, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक यांचे प्रकाशन
३. नंदनवार भास्कर : मुलाखती साहित्यिकांच्या
४. दळवी जयवंत : गप्पा दहा साहित्यिकांशी
५. चौगुले वि. शं. : साहित्यसंवाद, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
६. पेंडसे अंजली : देहबोली, नीळकंठ प्रकाशन, पुणे
७. शासन व्यवहारात मराठी : भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य
८. प्रशासनिक भाषा : भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

- **संदर्भ ग्रंथ**

१. सराफ रा. सो., भाषा : मातृभाषा आणि परभाषा
२. दावतर वसंत : मराठीचे शिक्षण
३. बेलवलकर सुमन : बेलभाषा
४. गोडबोले अच्युत : संगणकयुग, मौज प्रकाशन
५. व्यावहारिक मराठी विशेषांक, नवभारत 1982
६. पाटील विजया : सेकंद, मुक्ता पब्लिसिंग हाऊस, कोल्हापूर
७. सारडा शंकर : ग्रंथवेध
८. संगवई संजय (संपादक) : माध्यमवेध

- **प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी**

प्रश्न १.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा	—	5 गुण
प्रश्न २.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	15 गुण
प्रश्न ३.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण
प्रश्न ४.	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)	—	10 गुण

- **सूचना**

१. प्रश्न क्र. 4 उपयोजनाचा असेल.
२. घटक क्र. 2 व 3 उपयोजनासाठी असतील.
३. अंतर्गत मूल्यमापनासाठी 10 गुण असून त्यासाठी विद्यार्थ्यांना गट प्रकल्प (Group Project) द्यावा.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग - 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून

सत्र - ६ : अभ्यासपत्रिका क्रमांक १६

वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन

(आदिवासी व स्त्रीवादी)

• उद्दिष्टे

१. मराठीतील विविध साहित्यप्रवाहांचा परिचय करून देणे.
२. आदिवासी व स्त्रीवादी साहित्यप्रवाहांची प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व विकास समजावून देणे.
३. अभ्यासार्थ नेमलेल्या साहित्यकृतीद्वारे संबंधित साहित्यप्रवाहाचे आकलन करून देणे.

• अभ्यासक्रम

साहित्यकृती : माझी काटेमुंडरीची शाळा : गो. ना. मुनघाटे, साधना प्रकाशन, पुणे

घटक 1 : आदिवासी साहित्य : प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि विकास

घटक 2 : स्त्रीवादी साहित्य : प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि विकास

घटक ३ : माझी काटेमुंडरीची शाळा : आशयसूत्रे

घटक ४ : माझी काटेमुंडरीची शाळा : अभिव्यक्ती (प्रसंगचित्रण, व्यक्तिचित्रण, भाषा)

• प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १. एका वाक्यात उत्तरे लिहा. ('माझी काटेमुंडरीची शाळा' वर)	— 5 गुण
प्रश्न २. अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न('माझी काटेमुंडरीची शाळा' वर)	— 12 गुण
प्रश्न ३. लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी एक)('माझी काटेमुंडरीची शाळा' वर)	— 07 गुण
प्रश्न ४. अ) अंतर्गत विकल्पासह आदिवासी साहित्यप्रवाहावर प्रश्न	— 08 गुण
ब) अंतर्गत विकल्पासह स्त्रीवादी साहित्यप्रवाहावर प्रश्न	— 08 गुण

• सूचना

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी शिवाजी विद्यापीठ सूचित 'गटप्रकल्प' (Group Project)
10 गुणांसाठी आहे.

- मूलभूत वाचन : माझी काटेमुंडरीची शाळा : गो. ना. मुनघाटे,

साधना प्रकाशन, पुणे

● पूरक वाचन

१. आदिवासी मराठी साहित्य : संपादक प्रमोद मुनघाटे (प्रतिमा)
२. आदिवासी साहित्य विचार : प्रमोद मुनघाटे – (हरीवंश, वर्धा)
३. आदिवासी साहित्य : स्वरूप व समीक्षा – विनायक तुमराम (विजय, नागपूर)
४. आदिवासी साहित्य विचार – माहेश्वरी गावित (वाङ्मयसेवा, नाशिक)
५. आदिवासी प्रश्न – गोविंद गारे (आदिम, पुणे)
६. भारतीय संदर्भातून स्त्रीवाद : स्त्रीवादी समीक्षा व उपयोजन – शोभा नाईक (लोकवाङ्मय गृह मुंबई)
७. स्त्रीवादी विचार आणि समीक्षेचा मागोवा – डॉ. शोभा पाटील (स्नेहवर्धन)
८. बायकांचा जन्म : शांता किलोस्कर
९. स्त्रीपुरुष तुलना – ताराबाई शिंदे
१०. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन – अश्विनी धोंगडे
११. जेव्हा माणूस जागा होतो ÷ गोदावरी परुळेकर, (मौज)

● संदर्भ ग्रंथ

१. आदिवासी साहित्य : डॉ. धनाजी गुरव (वाङ्मयशोभा, नाशिक)
२. आदिवासी कवितेचा उषःकाल – तुकाराम रोंगटे (संस्कृती, पुणे)
३. आदिवासी साहित्य : नियतकालिकातील – तुकाराम रोंगटे (संस्कृती, पुणे)
४. जनसाहित्याच्या दिशेने – या. वा. वडस्कर (मेहता)
५. स्त्री –पुरुष – छाया दातार (ग्रंथाली)
६. स्त्रीवादी समीक्षा : संकल्पना आणि उपयोजन – डॉ. मंगला वरखेडे
७. स्त्रीवाद : एक विचार – संपादक, अरुणा सबाणे (आकांक्षा, नागपूर)
८. स्त्रीप्रश्नांची चर्चा – प्रतिभा रानडे (पॉप्युलर)
९. स्त्रीविकासाच्या पाऊलखुणा – स्वाती कर्वे (प्रतिमा)
१०. The Second Sex (सिमॉन – द – बोव्हा) अनुवाद करुणा गोखले (पद्मगंधा, पुणे)
११. आदिवासी मुले आणि शिक्षक : अनुताई वाघ (महाराष्ट्र दिन रौप्य महोत्सव विशेषांक, 1985)

- टिप प्रत्येक घटकासाठी 15 तासिका असतील.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वर्ग : बी. ए. भाग : 3

मराठी (विशेष)

जून २०१२ पासून लागू होणा-या अभ्यासक्रमासाठी समकक्षता

अ. क.	जुना अभ्यासक्रम	अ. क.	नवीन अभ्यासक्रम
1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 4 काव्यशास्त्र	1	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7 (सत्र 5 वे) काव्यशास्त्र
			अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 12 (सत्र 6 वे) काव्यशास्त्र
2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 5 भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	2	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8 (सत्र 5 वे) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
			अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 13 (सत्र 6 वे) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा
3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 6 मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स. 1800)	3	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 9 (सत्र 5 वे) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते संत बहिणाबाई)
			अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 14 (सत्र 6 वे) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (समर्थ संप्रदाय ते आज्ञापत्र)
4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 7 मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन	4	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 10 (सत्र 5 वे) मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
			अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 15 (सत्र 6 वे) मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन
5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 8 मराठी साहित्यातील विविध प्रवाहांचे अध्ययन	5	अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 11 (सत्र 5 वे) वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (ग्रामीण व दलित)
			अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 16 (सत्र 6 वे) वाङ्मयप्रवाहांचे अध्ययन (आदिवासी व स्त्रीवादी)

**SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION**

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Course :

B.A. (Philosophy)

COURSE STRUCTURE

B.A. Philosophy Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars		B.A			
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI	
1	Registration Fee		1340	1340	1340	
2	S.I.M. Fee		1015	1180	1015	
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370	
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370	
5	Cost of Application Form		20	20	20	
6	Study Centre Fee		565	565	565	
7	Prospectus Charges		20	20	20	
8	E-Facility Fee		50	50	50	
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)		0	50	0	
10	Dhwaj Nidhi		10	10	10	
	Total of 1 to 10		3760	3975	3760	
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
12	Late Fee		50	50	50	
13	Super Late Fee		350	350	350	

Shivaji University Kolhapur
Syllabus
Implmented from June, 2018

B.A.PART - I SEM-I
Philosophy Paper-I
Outlines of Philosophy (Indian)

Unit : 1		Nature of Indian Philosophy
	A)	Common Characteristics of Indian Philosophy
	B)	Kinds of Darshanas
	C)	Philosophy of Carvaka
		1) Theory of Knowledge
		2) Ethical Views
Unit : 2		Jaina Darshana
	A)	Nature and Principle of Ahimsa
	B)	Anekantavada : Nayavada and Syadavada
	C)	Jaina Metaphysics : Jiva and Ajiva
Unit : 3		Buddhism
	A)	Four Noble - truths
	B)	Astanga - marga
	C)	Concept of Nirvana
Unit : 4		Advaita Vedanta
	A)	Nature of Brahman
	B)	Mayavada and Sattatraya Sidhanta
	C)	Nature of Moksha

बी.ए.भाग—१ सत्र पहिले
पेपर—१

तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा
(भारतीय)

सत्र पहिले		
घटक : १		भारतीय तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप
	अ)	भारतीय तत्त्वज्ञानाची समान वैशिष्ट्ये
	ब)	दर्शनांचे प्रकार
	क)	चार्वाकांचे तत्त्वज्ञान
		१)ज्ञान विषयक उपपत्ती
		२)नीतिशास्त्रीय विचार
घटक : २		जैन दर्शन
	अ)	जैन तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप आणि अहिंसातत्त्व
	ब)	अनेकान्तवाद : नयवाद व स्याद्वाद
	क)	जैन सत्ताशास्त्र : जीव व अजीव तत्त्वे
घटक : ३		बौद्ध दर्शन
	अ)	बौद्धांची चार आर्यसत्ये
	ब)	बौद्धांचा अष्टांग—मार्ग २

	क)	निर्वाण संकल्पना
घटक : ४		अद्वैत वेदान्त
	अ)	ब्रह्माचे स्वरूप
	ब)	मायावाद व सत्तात्रय सिध्दांत
	क)	मोक्षाचे स्वरूप

Books for Reading		
1.	M.Hiriyanna	Outlines of Indian Philosophy
2.	S.Radhakrisnan	Indian Philosophy Vol-I & II
3.	Outlines of Philosophy	Shivaji University Publication Prof.Hirave, Prof.Waghode, Prof.Nagare Prof.Pitke and Prof.Phartare
4.	श्री. ह. दीक्षित	भारतीय तत्त्वज्ञान
5.	श्री. द. वा. जोग	सर्वदर्शन संग्रह
6.	श्री. भा. ग. केतकर	भारतीय तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा (अनुवादित)
7.	भारतीय तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा	शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन प्रा. हिरवे प्रा. नांगरे, प्रा.पिटके, प्रा. फरतारे, प्रा. वाघमोडे, प्रा. चौगुले
8.	ग.ना.जोशी	भारतीय तत्त्वज्ञानाचा बृहत इतिहास (१३खंड)

B.A.Part-I Sem-II
Philosophy Paper - II
Outlines of Philosophy (Western)

SEMESTER - II		
Unit : 1		Philosophy of Socrates & Plato
	A)	Socrates
		1) Socratic Method
		2) Ethical Teachings
	B)	Plato
		1) Theory of Knowledge
		2) Doctrine of Ideas
Unit :2		Philosophy of Aristotle
	A)	Theory of Causation
	B)	Doctrine of Form & Matter
	C)	Views on God
Unit :3		Philosophy of Rene Descartes
	A)	Rationalism
	B)	Method of Doubt and Cogito Ergo Sum
	C)	Mind- Body Relationship
	D)	Nature and proofs for existence of God
Unit : 4		Philosophy of John Locke
	A)	Empiricism
	B)	Origin of Ideas
	C)	Theory of Knowledge

बी.ए.भाग—१ सत्र पहिले
पेपर—१
तत्त्वज्ञान पेपर — १
तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा (पाश्चिमात्य)

सत्र दुसरे		
घटक : १		सॉक्रेटीस व प्लेटोचे तत्त्वज्ञान
	अ)	सॉक्रेटीस
		१)सॉक्रेटीसची पध्दती
		२)सॉक्रेटीसची नैतिक शिकवण
	ब)	प्लेटो
		१)प्लेटोची ज्ञान उपपत्ती
		२) प्लेटोची कल्पना उपपत्ती
घटक :२		अॅरिस्टॉटलचे तत्त्वज्ञान
	अ)	कारण उपपत्ती
	ब)	आकार व द्रव्यतत्व
	क)	ईश्वर विषयक विचार
घटक : ३		रेने देकार्तचे तत्त्वज्ञान
	अ)	बुद्धीवाद
	ब)	मी जाणतो म्हणून मी आहे.
	क)	शरीर—मन संबंध
	ड)	ईश्वराच्या अस्तित्वाचे पुरावे
घटक :४		लॉकचे तत्त्वज्ञान
	अ)	अनुभववाद
	ब)	कल्पनांची उपपत्ती
	क)	ज्ञान उपपत्ती

Books for Regarding		
1.	F. Copleston	History of Philosophy
2.	D.J.O. Connor	A critical History of Western Philosophy
3.	Outlines of Philosophy	Shivaji University Publication Prof.Hirave , Prof. Waghmode, Prof. Nagare Prof. Pitke and Prof. Pharatare .
4.	ग. ना. जोशी	पाश्चात्य तत्त्वज्ञानाचा इतिहास खंड १ व २
5.	तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा	शिवाजी टिापीठ प्रकाशन प्रा. हिरवे, प्रा. नांगरे, प्रा. पिटके, प्रा. फरतारे, प्रा. वाघमोडे

CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Vision

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

BACHELOR OF ARTS (BA)

Political Science

Programme Objectives

1. To strengthen the theoretical understanding and expand the knowledge base in political sphere
2. To enhance ability to understand and analyze social and political system
3. To promote and foster engagement of students in Indian Constitution, collective action and demand driven approach.
4. To acquire skills to work in political, administrative institutions and other fields.
5. To create political awareness among students to enhance participation at all levels.

Programme Outcomes

After completing B. A. in Political Science students will be able acquire following

Skills and abilities:

1. To enhance the theoretical understanding and expand the knowledge base in political sphere.
2. To become a responsible citizen and participating in the development of Indian demopcracy.
3. To increase the awareness of Rights, liberty, equality and Justice.
4. To enhance political participation at local, national and international level.
5. To increase employability in the professions like Political Advisor, Analyst and Political consultant etc.
6. To become Electoral Campaigner, back office support staff for political parties, Speakers of Political Parties, Media representative etc.
7. To become a responsible citizen well informed in fundamental rights and obligations as well.

8. To enhance the expand knowledge sub-disciplines of political Science. To design and manage political institutions for societal development.
9. To develop plan for sustainable development.
10. Development of political leadership with public vision

Programme Structure

B.A. Political Science Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Semester III and 24 Credits for Semester IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Semester I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Semester III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Semester V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars		B.A			
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI	
1	Registration Fee		1340	1340	1340	
2	S.I.M. Fee		1015	1180	1015	
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370	
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370	
5	Cost of Application Form		20	20	20	
6	Study Centre Fee		565	565	565	
7	Prospectus Charges		20	20	20	
8	E-Facility Fee		50	50	50	
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)		0	50	0	
10	Dhwaj Nidhi		10	10	10	
	Total of 1 to 10		3760	3975	3760	
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee		50	50
13	Super Late Fee		350	350	350	

BACHELOR OF ARTS - I (BA I)
SEMESTER –I
Choice Based Credit System Syllabus
B. A. I Political Science (from June 2018)
Paper I: Introduction to Political Science

Course Outcomes

To enable the student to

1. Describe the Meaning, Definition, Nature, and Scope Political Science
2. Explain the Sub-disciplines of Political Science such as a political theory, political process, public administration and International politics.
3. Describe the meaning and definition and organs of State and also discuss the meaning and types of Democracy.
4. Analyze the importance and challenges before democracy.
5. Describe the key concepts of political science such as a Rights, Liberty, Equality and Justice.

Course Syllabus

Module I- Introduction to Political Science

- a) Meaning, Definition, Nature, and Scope
- b) Difference Between Political Science and Politics
- c) Importance of Political Science

Module II- Introduction to Sub-disciplines of Political Science

- a) Political Theory: Meaning, Nature and Scope
- b) Political Process: Meaning, Nature and Scope
- c) Public Administration: Meaning, Nature and Scope
- d) International Politics: Meaning, Nature and Scope

Module III-State and Democracy

- a) State : Meaning, Definition, Organs of State
- b) Democracy: Meaning, Types(Direct and Indirect or Representative Democracy), Features of Democracy
- c) Democracy: Importance and Challenges before Democracy

Module IV- Key Concepts of Political Science

- a) Rights: Meaning, and Types
- b) Liberty: Meaning, and Types
- c) Equality: Meaning, and Types
- d) Justice: Meaning, and Types

Reference list

- Bhargav .R. (2008) What is Political Theory Political Theory – an Introduction Pearson Longman, New Delhi
- Sabine G. H., T.L. Thorson (1973) A History of Political Theory, Oxford and IBH, New Delhi.
- Sing M.P. & Saxena R, (2008) Indian Politics- Contemporary issue and Concerns , PHI New Delhi
- Sriranjani .V. (2008) 'Liberty', Pearson Longman, New Delhi
- Garner J. W., (1952) Political Science and Government, World Press, Calcutta.
- Gokhale B.K. (1972) Political Science, A.R.Sheth & Co., Mumbai.
- Kapur A. C., (2014) Principle of Political Science, S. Chand and Co. Ltd., New Delhi.
- Rawls John,(1999) A Theory of Justice, Harvard University Press.
- Verma S. P., (1999) Modern Political Theory, Vikas Publication House, Delhi.
- शेळके आणि शिंदे, ज.रा.राजकीय सिद्धांत, कैलास प्रकाशन, जून १९९
- गर्दे दि.का. आणि वि.मा.बाचल, आधुनिक राजकीय विश्लेषण, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, १९७९
- घांगरेकर, चि.ग., आधुनिक राजकीय विश्लेषण, विद्या प्रकाशन, रूईकर रोड, नागपूर, १९९१

SEMESTER –II
Choice Based Credit System Syllabus
B. A. I Political Science (from June 2018)
Paper I: Indian Constitution

To enable the student to

1. Describe historical background making and features of Indian Constitution.
2. Explain Fundamental Rights, Duties and Directive Principles of State Policy
3. Compare and analyze the role of components of Union Govt.
4. Explain the powers and functions of the judiciary

Apply knowledge related to Indian government in political affairs

Course Syllabus

Module I- Introduction to Indian Constitution

- a) Historical Background of Indian Constitution (Acts of 1909,1919,1935)
- b) Making of Indian Constitution :Constituent Assembly
- c) Basic Features of Indian Constitution

Module II- Philosophy of Indian Constitution

- a) Preamble
- b) Fundamental Rights
- c) Directive Principles of State Policy and Fundamental Duties

Module III- Legislature and Executive in Indian Constitution

- a) Parliament
- b) Prime Minister and his Cabinet
- c) President

Module IV- Judiciary

- a) Supreme Court: Composition, Powers and Functions
- b) Judicial Review

Reference

- Abbas H. Kumar (2011) Indian Government & Politics, Pearson, New Delhi
- Austin, Granville (2001) Working a Democratic Constitution: The Indian Experience, OVP, Fifth impression,
- Basu D.D. (2018) Introduction to the Constitution of India, Lexis Nexis.
- Brass, Paul (2004) The Politics of India Since Independence, Delhi, Cambridge University Press.
- Chandhoke, N. Priyadarshi, (2011) Contemporary India, Pearson, New Delhi
- Chandra D. Mukharji, (2000) India after Independence, Penguin, New Delhi
- Laxmikanth M. Indian Polity McGraw Hill Education, New Delhi

---

**SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION**

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Course :

B.A. (Sanskrit)

COURSE STRUCTURE

B.A. Sanskrit Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars		B.A			
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI	
1	Registration Fee		1340	1340	1340	
2	S.I.M. Fee		-	-	-	
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370	
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370	
5	Cost of Application Form		20	20	20	
6	Study Centre Fee		565	565	565	
7	Prospectus Charges		20	20	20	
8	E-Facility Fee		50	50	50	
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr2019)		0	50	0	
10	Dhwaj Nidhi		10	10	10	
	Total of 1 to 10		2745	2795	2745	
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee		50	50
13	Super Late Fee		350	350	350	

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

Choice Based Credit System

June 2018 Onwards

Class : B.A. Part - I

Sanskrit (Compulsory)

SEMESTER -- I

COURSE NAME –CRITICAL SURVEY OF SANSKRIT LITERATURE (GE—1)

संस्कृत साहित्याची विवेचक पाहणी

घटक अ – वैदिक साहित्य (अ)

संहिता (ऋक्, यजुः, साम, अथर्व), काळ, विषय-वस्तु, धर्म व तत्त्वज्ञान, सामाजिक जीवन

घटक ब –वैदिक साहित्य (ब)

ब्राह्मण, आरण्यक, उपनिषद, वेदांगे (स्थूल आढावा)

घटक क – आर्ष महाकाव्य (अ)

रामायण-काल, विषय-वस्तु, एक आदिकाव्य, सांस्कृतिक महत्त्व

घटक ड- आर्ष महाकाव्य (ब)

महाभारत-काल, विकास, विषय-वस्तु, विश्वकोशात्मक स्वरूप ,सांस्कृतिक महत्त्व

Suggested Books / Readings :

- १ . डांगे (डॉ. सौ.) सिंधू स., भारतीय साहित्याचा इतिहास – भाग १ , महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, नागपूर (मंगल प्रकाशन, नागपूर), प्रथमावृत्ती , १९७५
२. वर्णेकर (डॉ.) श्रीधर भास्कर , भारतीय धर्म व तत्त्वज्ञान, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, नागपूर.
३. लघुसिद्धान्तकौमुदी आणि वैदिक वाङ्मयाचा इतिहास, पुणे विद्यापीठ, पुणे, २०१०
४. उपाध्याय बलदेव , संस्कृत साहित्य का इतिहास, शारदा निकेतन, वाराणसी.

५. उपाध्याय बलदेव , वैदिक साहित्य और संस्कृति , वाराणसी.
६. गोयल प्रीतिप्रभा , संस्कृत साहित्य का इतिहास, राजस्थानी ग्रन्थागार , जोधपूर .
७. शर्मा उमाशंकर 'ऋषि', संस्कृत साहित्य का इतिहास, चौखम्भा अकादमी, वाराणसी.
८. त्रिपाठी राधावल्लभ, संस्कृत साहित्य का अभिनव इतिहास, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी,
- प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि गुणविभागणी

प्रश्न – १. कंसातील योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (१० उपप्रश्न) १०

प्रश्न – २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी दोन प्रश्न) १०

प्रश्न – ३. पुढीलपैकी कोणत्याही तिहींवर परिच्छेद लिहा. (पाच पैकी तीन) १५

प्रश्न – ४. मोठा प्रश्न अथवा मोठा प्रश्न १५

Note: Teachers are free to use any relevant books/articles/e-resource if needed

SEMESTER – II

COURSE NAME –DRAMA (GE—2)

प्रतिमानाटकम् of भास

घटक अ] नाटकाचा उद्गम व विकास

घटक ब] अंक पहिला

घटक क] अंक दुसरा व तिसरा

घटक ड] नाट्यशास्त्रीय संज्ञा -नायक, नायिका, पूर्वरंग, नांदी, सूत्रधार, नेपथ्य, प्रस्तावना, कांचुकीय,

विदुषक, भरतवाक्य ।

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि गुणविभागणी

प्रश्न – १. कंसातील योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (१० उपप्रश्न)

१०

प्रश्न – २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे मराठीत किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा. (तीन पैकी दोन प्रश्न) १०

(घटक ब आणि क वर आधारित)

प्रश्न – ३. पुढीलपैकी कोणत्याही तिहींवर टीपा लिहा. (पाच पैकी तीन) १५

(घटक ड वर आधारित)

प्रश्न – ४. मोठा प्रश्न अथवा मोठा प्रश्न १५

Note: Teachers are free to use any relevant books/articles/e-resource if needed

Sanskrit (Optional) (Higher Level)

SEMESTER -- I

COURSE-- I

COURSE NAME – CLASSICAL SANSKRIT LITERATURE (POETRY) (DSE—1)

अभिजात संस्कृत साहित्य (काव्य)

घटक अ – रघुवंशम् – सर्ग १ (श्लोक १-२५)

घटक ब – कुमारसम्भवम् – सर्ग ५ (श्लोक १-३०)

घटक क – किरातार्जुनीयम् – सर्ग १ (श्लोक १-२५)

घटक ड – शिशुपालवधम्– सर्ग १ (श्लोक २६ -५६)

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि गुणविभागणी

प्रश्न – १. कंसातील योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (१० उपप्रश्न)

१०

प्रश्न – २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे मराठीत किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा. (तीन पैकी दोन प्रश्न) १०

(घटक अ आणि क वर आधारित)

प्रश्न – ३. पुढीलपैकी कोणत्याही तिहींवर परिच्छेद लिहा. (पाच पैकी तीन)

१५

(घटक ब आणि ड वर आधारित)

प्रश्न – ४. मोठा प्रश्न अथवा मोठा प्रश्न १५

Note: Teachers are free to use any relevant books/articles/e-resource if needed

SEMESTER -- II

COURSE -- II

COURSE NAME –DRAMA(DSE—2)

उत्तररामचरितम् of भवभूति

घटक अ] नाटकाचा उद्गम व विकास

घटक ब] अंक पहिला

घटक क] अंक दुसरा व तिसरा

घटक ड] नाट्यशास्त्रीय संज्ञा - नायक, नायिका, पूर्वरंग, नांदी, सूत्रधार, नेपथ्य, प्रस्तावना, कांचुकीय, विदुषक, भरतवाक्य ।

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि गुणविभागणी

प्रश्न – १. कंसातील योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (१० उपप्रश्न) १०

प्रश्न – २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे मराठीत किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा. (तीन पैकी दोन प्रश्न) १०

(घटक ब आणि क वर आधारित)

प्रश्न – ३. पुढीलपैकी कोणत्याही तिहींवर टीपा लिहा. (पाच पैकी तीन) १५

(घटक ड वर आधारित)

प्रश्न – ४. मोठा प्रश्न अथवा मोठा प्रश्न १५

Note: Teachers are free to use any relevant books/articles/e-resource if needed

Sanskrit (Optional) (Lower Level)

SEMESTER -- I

COURSE -- I

COURSE NAME – SANSKRIT LITERATURE संस्कृत साहित्य(DSE 1)

घटक अ –हितोपदेश -- मित्रलाभ --: प्रस्तावनाव पहिली कथा

घटक ब – हितोपदेश -- मित्रलाभ --: दुसरी कथा

घटक क व ड --चाणक्यनीति (पुढील श्लोक –

अनुक्रमांक	अध्याय क्रमांक	श्लोक क्रमांक	एकूण
१	१	१, २, ८, ९, १२, १३	६
२	२	२, ५, ६, ७, ११, १३. १९	७
३	३	१, ८, ११, १३, १४, १५. १८	७
४	४	५, १६	२
५	५	२, ३, ८, १५	४
६	६	६, १६	२
७	७	३, १२, १४, २०	४
८	८	७, १२, २०	३
९	९	६, १०	२
१०	१०	२, ३, ७, १५, १६	५
११	११	६, ८, १०	३
१२	१२	३, ७, १२	३
१३	१३	२, १९	२
१४	१४	९	१
१५	१५	५, १७	२
१६	१६	५, १५, १७. २०	४
		एकूण श्लोक	५७

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि गुणविभागणी

प्रश्न – १. कंसातील योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (१० उपप्रश्न)

१०

प्रश्न – २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे मराठीत किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा. (तीन पैकी दोन प्रश्न) १०

प्रश्न – ३. पुढीलपैकी कोणत्याही तिहींवर टीपा लिहा. (पाच पैकी तीन) १५

प्रश्न – ४. मोठा प्रश्न अथवा मोठा प्रश्न १५

Note: Teachers are free to use any relevant books/articles/e-resource if needed

SEMESTER -- II

COURSE -- II

COURSE NAME – NITI LITERATURE (DSE 2)

नीति साहित्य

घटक अ – पञ्चतन्त्रम् – क्षपणककथा, सिंह-कारक-मूर्खब्राह्मण कथा |

घटक ब – पञ्चतन्त्रम् – मूर्ख-पण्डित-कथा, वानर-मकर-मच्छ-कथा, गङ्गादत्त मण्डूक-कथा |

घटक क व ड – नीतिशतकम् -- १] मूर्खपद्धतिः, २] विद्वत्पद्धतिः व ३] मानशौर्यपद्धतिः |

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि गुणविभागणी

प्रश्न – १. कंसातील योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (१० उपप्रश्न)

१०

प्रश्न – २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे मराठीत किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा. (तीन पैकी दोन प्रश्न) १०

प्रश्न – ३. पुढीलपैकी कोणत्याही तिहींवर टीपा लिहा. (पाच पैकी तीन) १५

प्रश्न – ४. मोठा प्रश्न अथवा मोठा प्रश्न १५

Note: Teachers are free to use any relevant books/articles/e-resource if needed.

**CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR**

VISION:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

MISSION:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

BACHELOR OF ARTS (BA)

Sociology

PROGRAMME OBJECTIVE

1. To ability to develop plan for sustainable development
2. To understand the changes taken place during process of evolution in the context of time and space.
3. Development of leadership with public version
4. To create responsible citizens.
5. To encourage critical analysis of socialand contemporary events

PROGRAMME OUTCOME

1. To outline phases of human evolutions
2. To ability to enhance social participation at local, national and international level.
3. To use of knowledge assessing the effect of policies.
4. To self-enlightenment.
5. To critically analyze evolutions of Civilizations, Cultures, Region and Nations

PROGRAMME STRUCTURE

B.A. Sociology Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.

- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars		B.A			
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI	
1	Registration Fee		1340	1340	1340	
2	S.I.M. Fee		1015	1180	1015	
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370	
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370	
5	Cost of Application Form		20	20	20	
6	Study Centre Fee		565	565	565	
7	Prospectus Charges		20	20	20	
8	E-Facility Fee		50	50	50	
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)		0	50	0	
10	DhwajNidhi		10	10	10	
	Total of 1 to 10		3760	3975	3760	
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other	300	0	0

			University			
		d	NRI / Foreign	500	0	0
12	Late Fee			50	50	50
13	Super Late Fee			350	350	350

BACHELOR OF ARTS - I (BA I)
SOCIOLOGY
SEMESTER –I

CBCS Syllabus for B.A.I SOCIOLOGY (from June 2018) Semester I

Paper I: Introduction to Sociology

• **Course Outcomes**

To enable the Student to

1. Explain the nature and scope of Sociology.
2. Elaborate the social Interaction and its structure.
3. Examine various fundamental terms and concepts.
4. Interpret relationship between the process of society and individuals.
5. Evaluate the importance of the socialization process in society.

Module 1: Nature of Sociology

- a. Sociology meaning and subject matter.
- b. Brief outline of the development of Sociology.
- c. Brief outline of the development of sociology in India.

Module 2: Social Interaction and social structure

- a. Social interaction: definition stages and types.
- b. social structure :status and Role, Norms and values

Module 3: society and social institution

- a. Society :Meaning ,characteristics and its types
- b. Social institution meaning and characteristics.

Module 4 culture and Socialization

- a. Culture meaning characteristics and types.
- b. Socialization .meaning stages and characteristics.

List of References:

- Brom, Leonard and Selznick Phillip : Sociology, Raw, Peterson and company, New York,1957
- Chinoy, Ely : Society - An Introduction to sociology, Random House, 1961.
- InkelesAlex : What is Sociology? : Intlewood Cliffs, Inc., prentice Hall, New Delhi 1964 Johnson,
- Harry M : Society - An Introductory Analysis, Mac Millan & Co. Ltd., London, 1965.
- David Dressler and Wills, W.M. : Sociology - The study of Human Interaction, Alfred A Knof, New York, 1976.
- Horton and Hunt : Sociology, MacGraw Hill, Tokyo, 1976. Tischler,
- H.L. Whitten, Phillip & Hunter, David E.K. : Introduction to sociology, Holt, Rinehart and Winston, 1983. Harlambos, M. and R.M. Heald : Sociology - Themes and perspectives, Oxford University Press, New Delhi, 1994.
- Ram Ahuja; Indian social system, Rawat publications, New Delhi, 2002
- Rawat, H. K. : Sociology, Rawat Publications Jaipur, 2007.
- Ram Ahuja; Society in India, Rawat publications, New Delhi,2014

SEMESTER –II

CBCS Syllabus for B.A.I Sociology (from June 2018) Semester II

Paper II: APPLIED SOCIOLOGY

- **Course Outcomes**

To enable the Student to

1. outline rapid fundamental changes occurred due to establishment of applied sociology
2. Examine political, socio-economic and religious life of the people during the 1600-1707 period.
3. explain policy and contribution of Chhatrapati Shivaji Maharaj
4. discuss various aspects and institutions of society
5. theorize the relationship between internal dynamics of Maratha society and rise of Maratha Power

Module 1: Theoretical Approaches in Sociology

A) **Structural- Functional:** August Comte, M. N. Srinivas

B) **Conflict:** Karl Marx , A. R. Desai

Module 2: Society and Mass Media

- a. **Mass Media:** Meaning and Characteristics
- b. **Types of Mass Media:** Folk Media and Modern Media
- c. **Impact of Mass Media on Society:** Print, Electronic and Social Media

Module 3: Social Change in Modern Society

a. Meaning of Social Change

bModernization And Globalization.

cSocial Movements: Meaning and Types

Module 4: Applications of Sociology

a. Sociology as a Profession: Policy, Planning, Teaching and research

b. Career Opportunities: Social Sector (NGO's, Social Welfare Departments

List of References:

Davis,Knigsley : Human Society, Macmillan, New York, 1948.

Brom, Leonard and Selznick Phillip : Sociology, Raw, Peterson and company, New York,1957

Chinoy, Ely : Society - An Introduction to sociology, Random House, 1961. InkelesAlex : What is Sociology? : Intlewood Cliffs, Inc., prentice Hall, New Delhi 1964

Johnson, Harry M : Society - An Introductory Analysis, Mac Millan & Co. Ltd., London, 1965.

David Dressler and Wills, W.M. : Sociology - The study of Human Interaction, Alfred A Knof, New York, 1976.

Horton and Hunt : Sociology, MacGraw Hill, Tokyo, 1976.

Tischler, H.L. Whitten, Phillip & Hunter, David E.K. : Introduction to sociology, Holt, Rinehart and Winston, 1983.

Harlambos, M. and R.M. Heald : Sociology - Themes and perspectives, Oxford University Press, New Delhi, 1994.

Ram Ahuja; Indian social system, Rawat publications, New Delhi, 2002 Christians, C. and Nordenstreng, K. 'Media Responsibility Worldwide'. (2004)

Journal of Mass Media Ethics, 2004 Michael Gurevitch,

Tony Bennett,James Curran And Janet Woollacott,Culture, society and the media,London And New York 2005

Rawat, H. K. : Sociology, Rawat Publications Jaipur, 2007.

Ram Ahuja; Society in India, Rawat publications, New Delhi,2014.

मराठी ग्रंथ

Books Recommended (Marathi)Bhandarkar, P.L. and Vaidaya N.S. :

SamajshastriyaSiddhant, Maharashtra GranthNirmitiMandal, Nagpur, 1986.

Jadav, Ramesh :Samajshastra (in Marathi) ,

C.Jamanadas and Co. Mumbai, 1988.

SalunkheSarjero :SamajshstrateelMulbhootSankapana, (in Marathi), Narendra Publication, AppaBalawantChowk, Pune, 2006

GajananKhatu; Jagatikikaran:ParinamaniParyay,Akshar Prakashan,Mumbai,2001.

C.P.khrer; Jagatikikaran:Samsya,AshayaniAnubhav.Dilipraj Prakashan,Pune,2004

JaganKarade; Jagatikikaran:BharatasamorilAvhane, Diamond publications,pune,2008.

Internet Source : [sockom.helsinki.fi/commedia/Nordenstreng didik.mercubuana-yogya.ac.id/wp-content/uploads/.../Culture-Society-and-the-Media](http://sockom.helsinki.fi/commedia/Nordenstreng%20didik.mercubuana-yogya.ac.id/wp-content/uploads/.../Culture-Society-and-the-Media)

[www.ijhssi.org/papers/v3\(6\)/Version-4/L0364056064.pdf](http://www.ijhssi.org/papers/v3(6)/Version-4/L0364056064.pdf)

www.yourarticlelibrary.com/sociology/sociology-uses-careers-and...sociology/31257

<https://study.com/.../why-is-sociology-important-applications-in-public-policy-social-c...>

www.sociologyatwork.org/about/what-is-applied-sociology

**SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION**

Vision:

Developing human resource required for the Knowledge Society.

Mission:

Disseminate and facilitate Higher Education to marginalized and deprived masses.

Course :

B.A. (Urdu)

COURSE STRUCTURE

B.A. Urdu Programme is 3 years Programme with total 6 semesters. B. A. Part I total 12 papers with 6 papers of each semester and total Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. B. A. Part II there shall be total 13 papers with 6 papers for of each semester and one compulsory paper of Environmental Studies. Credits shall be 52 with 28 Credits for Sem III and 24 Credits for Sem IV. B. A. Part III there shall be total 12 papers with 6 papers for each semester and Credits shall be 48 with 24 Credits for each Semester. For each paper there shall be 3.2 Credits for theory and 0.8 credits for internal assessment.

The pattern of CBCS for Semester examinations:

- B. A. Part – I, Sem I & II:- 50 marks University Semester examination for each theory paper in each Semester.
- B. A. Part – II, Sem III & IV:- 50 marks University Semester examination for each theory / practical paper in each Semester.
- B. A. Part – III, Sem V & VI :- 40:10 pattern shall be applicable for each theory paper in each semester wherein 40 marks shall be for University Semester examination and 10 marks for internal assessment. 4.

There shall be 1900 marks for 3 years having 6 Semesters B. A. CBCS Program with 148 Credits.

Eligibility:

Any candidate who passed Higher Secondary Certificate Examination of Maharashtra State Board of Secondary Education.

Or

Any candidate who passed any equivalent examination of any recognized state or central board.

Fee Structure

Fresh Students Fee Structure for the Year 2020-21						
S.N.	Particulars		B.A			
			Sem I & II	Sem III & IV	Sem V & VI	
1	Registration Fee		1340	1340	1340	
2	S.I.M. Fee		1015	1180	1015	
3	Exam Fee (Oct/Nov 2020 Exam)		370	370	370	
4	Exam Fee (Mar/ Apr 2021Exam)		370	370	370	
5	Cost of Application Form		20	20	20	
6	Study Centre Fee		565	565	565	
7	Prospectus Charges		20	20	20	
8	E-Facility Fee		50	50	50	
9	Environment Studies Exam Fee(Mar/Apr 2019)		0	50	0	
10	Dhwaj Nidhi		10	10	10	
	Total of 1 to 10		3760	3975	3760	
11	*Eligibility Fee	a	Maharashtra State Board / Student of Shivaji University	75	0	0
		b	B.Ed / D.Ed	100	0	0
		c	Other than Maharashtra State Board / Student of Other University	300	0	0
		d	NRI / Foreign	500	0	0
		12	Late Fee		50	50
13	Super Late Fee		350	350	350	

Templates for CBCS

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

Class: B. A. I 2018 - 2019

Discipline: Urdu (Compulsory)

Semester: I

Text Book Asrar- e- Adab

	Topic :- Prose	Teaching Hours	Credits
Module I:	Guzra Huwa Zamana- Sir Sayyed Roshni - Prem Chand	15	1
Module II:	Muridpur Ka Peer - Pathras Bukhari Zubeda Khatoon - Maulana Ab. Haleem Sharar	15	1
Module III:	Gudhari Ka Lal - Maulvi Ab. Haque Zere-E-Lab- Safiya Akhtar	15	1
Module IV:	Zaban-E- Goya Maulana Altaf Husain Hali Khuda Parast Shahezadi - Meer Aman Dehlvi	15	1

Semester: II

Text Book Asrar- e- Adab

	Topic :- Poetry	Teaching Hours	Credits
Module I:	Sads-E- Dard & Ek Arzoo By Dr.Allama Iqbal	15	1
Module II:	Gulam Qadar Rohela & Javeed Ke Naam By Dr.Allama Iqbal	15	1
Module III:	Naya Shiwala & Tarana-E-Milli By Dr.Allama Iqbal	15	1
Module IV:	Saqleeya & Siddique By Dr.Allama Iqbal Nawjawan Se By Asrarul Haq Majuz	15	1

Templates for CBCS

Pattern of Question Paper

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	A	Five multiple choice objective type questions	05
	B	Answer in one Word/ Sentence Questions	05
Q. 2.	A	Answer the following questions in four to five sentences each (3 out of 5)	09
	B	Write short notes on the following in about 50 to 60 words (2 out of 3)	06
Q. 3.	A	Descriptive Question	06
	B.	Descriptive Question	06
Q. 4.	A	Descriptive Question	07
	B.	Descriptive Question	06

Templates for CBCS

Pattern of Question Paper

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	A	Five multiple choice objective type questions	05
	B	Answer in one Word/ Sentence Questions	05
Q. 2.	A	Answer the following questions in four to five sentences each (3 out of 5)	09
	B	Write short notes on the following in about 50 to 60 words (2 out of 3)	06
Q. 3.	A	Descriptive Question	06
	B.	Descriptive Question	06
Q. 4.	A	Descriptive Question	07
	B.	Descriptive Question	06

Templates for CBCS

Shivaji University, Kolhapur
Syllabus
Choice Based Credit System
June 2018 onwards

Class: B. Com. I
Discipline: Urdu (Compulsory) 2018-2019

Semester: I
Text Book : Asrar –E-Zauque

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Lafz – Lafz Kahera Hai By Dr. Jannat Bi Bashir Ahmed Bagban Gulam Dastagir Gulam Ki Natiya Shairi By Dr. Md. Iqbal Jarman	15	1
Module II:	Gulam Dastagir Shaikh Ki Shairi Gai By Dr. Md. Iqbal Jarman Lala-E-Sahera Principal Dr. Gulam Dastagir Shaikh By Dr. Ab. Rasheed	15	1
Module III:	Shaher Sholapur Ke Roshan Chirag Par Ek Nazar By Dr. Ab. Rasheed Lala-E-Sahera Ek Tajziya By Dr. Khateeb	15	1
Module IV:	Shaher Sholapur Ke Roshan Chirag Ek Jaiza By Dr. Md. Aadam Ali Dhutegar Principal Dr. Gulam Dastagir Shaikh – Adabi Khidmat By Prof. Dr. Khateeb	15	1

Semester: II
Text Book : Asrar –E-Zauque

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Hum Nasr Fakem Hai Gulam Ke Trafdar Nahi By Dr. Aadam Ali Dhutegar Principal Dr. Gulam Dastagir Bahasiyat Maullim By Prof. Ayesha Md. Ismail Bagban	15	1
Module II:	Mera Paigham " Mere Khizar Ke Naam" By Siraj Ahmed Md. Saed Momin Ek Accha Insan Hi Ek Accha Maullim Hota Hai By Bashira Qasim Sahab Qureshi	15	1
Module III:	Dr. Gulam Dastagir Bahasiyat Principal By Dr. Shaikh Maimuna Allah Bakhash Principal Dr. Gulam Dastagir Shaikh Ki Shakhsiyat By Prof. Sabiha Sultana	15	1
Module IV:	Ye Inteha Nahi Aagaze Kare Marda Hai By Dr. Ahetesham Husain Nadaf Dr. Gulam Dastagir Ka Mazhabi Rujhan By Dr. Alhaj Hafiz Mohd Aadam Raza.	15	1

Templates for CBCS

Faculty of Arts and Fine Arts and Social Sciences CBCS Pattern

Year	Semester	Core Paper	Generic Elective	AECC Ability Enhancement Compulsory Courses	DSE Discipline Specific Electives	Remarks
1	2	3	4	5	6	7
B. A. I	I	Urdu	1	--	4	Total Four Subjects at least one Subject from Each Group
	II	Urdu	1	--	4	
B. A. II	III	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
	IV	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
B. A. III	V	Urdu	Five papers of one subject out of the two subjects selected at B. A. Part II Level			
	VI	Urdu				

Templates for CBCS

Pattern of Question Paper

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	A	Five multiple choice objective type questions	05
	B	Answer in one Word/ Sentence Questions	05
Q. 2.	A	Answer the following questions in four to five sentences each (3 out of 5)	09
	B	Write short notes on the following in about 50 to 60 words (2 out of 3)	06
Q. 3.	A	Descriptive Question	06
	B.	Descriptive Question	06
Q. 4.	A	Descriptive Question	07
	B.	Descriptive Question	06

Templates for CBCS

Shivaji University, Kolhapur
Syllabus
Choice Based Credit System
June 2018 onwards

Class: B. A. I
Discipline: Urdu (Optional) 2018-2019

Semester: I
Text Book : Rumooz-E-Adab

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Kafan- By Prem Chand Akhri koshish By Hayatullah Ansari	15	1
Module II:	Anandi- By Ghulam Abbas Tobatek Singh- By Sadat Hasan Manto	15	1
Module III:	Nazam Darmiyani Hai- By Qurratul Ain Haidar Chauthi Ka Joda- By Ismat Chughtai	15	1
Module IV:	Apne Dukh Mujhe Dedo- By Rajindar Singh Bedi Kalu Bhangji- By Krishana Chandar	15	1

Semester: II
Text Book : Rumooz-E-Adab

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Namdev Mali & Hali By Maulvi Ab. Haque	15	1
Module II:	Sair Pahle Darvesh Ki By Meer Aman Delhvi Murda-Badast Zinda By Farhatullah Baig	15	1
Module III:	Ek Hindustani Dy. Collector Ki Apne Afsar Se Mulaqaat By Maulvi Nazir Ahmad Ghalib Bahaisiyat Shair By M.A. Hali	15	1
Module IV:	Khitab Batalba By Sultan Hydar Josh Sinema Ka Ishque By Patras Bukhari	15	1

Templates for CBCS

Faculty of Arts and Fine Arts and Social Sciences CBCS Pattern

Year	Semester	Core Paper	Generic Elective	AECC Ability Enhancement Compulsory Courses	DSE Discipline Specific Electives	Remarks
1	2	3	4	5	6	7
B. A. I	I	Urdu	1	--	4	Total Four Subjects at least one Subject from Each Group
	II	Urdu	1	--	4	
B. A. II	III	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
	IV	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
B. A. III	V	Urdu	Five papers of one subject out of the two subjects selected at B. A. Part II Level			
	VI	Urdu				

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part Ist

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN COMPULSORY

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2018

SEMESTER - I

I. Prose:

The Following selection From:
Hadeeqa-e-Farsi Part-I
Edited by Dr. Mohd. Muniroddin Taji
Published by Adv. B.S. Taji Badnera (M.S)
a) Hikayat-e-Arabi
b) Jadal-e-Sandiba Muddai

II. Rapid Reading:

The following selection from:
Nasab-Jadeed-e-Farsi
Published by Jaiyed Pres, Ballimaran, Delhi
Intekhab Az Sargazisht-e-Hajibaba
Isfahani *(First Two Gulshan)*

III. Poetry:

The following selection from:
Boostan-e-Saadi By Saadi Shirazi
Chapter IV
Bab-e-chaharum
DAR-TWAZUE

- a) Khudawand-e-Pak-O-Banda-e-khak
- b) Hikayat-e-Qatrae-Baran
- c) Javan-e-khirdmand-o-Ke-dar-Masjid, Amad
- d) Hikayat-e-ba-yazeed Bistami
- e) Hikayat-e-Farzana-e-Haq Parst
- f) Hikayate-e-Miliksah-e-O-Due Darwesh

IV. Rehtorics:

The following figures of speech, Talmeeh, Husn-e-taleel
Mara'atun-nazir, Laff-o-nashar, Murrattab Aur Ghair
Murrattab. Tashbih, Ist'cara. Tajnees-e-Tam.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part 1st

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN COMPULSORY

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2016

SEMESTER -II

I Prose:

The following selection from:

Farsi-e-Shakkarin

By M. Siddhique

Pub: Motilal Banarsidas, Patna-4.

[MUNTAKHAB - AZ - QABOOSNAMA]

II Rapid Reading:

The following selection from:

Nasab-Jadeed-e-Farsi

Published by Jaiyed Press Billimaran, Delhi

Intekhab Az Sargazish-e-

Hajibaba Isfahani

(Third and Fourth Guftar)

III Poetry:

The following selection from:

Hadeeqa-e-Farsi Part-I

Edited by Dr. Mohd. Maniruddin Taji

Published by Adv. B.S. Taji Badnera (M.S.)

MANZOOMAT-E-JADEED

- i) Parveen Etesami
  - a) Manzir-e-Nakh-o-suzan
  - b) Due Katra-e-Khun
- ii) Urfi - Shirzi
  - a) Qasidah - Dar bayan Izzat nafs Urfi-Shirazi

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part Ist

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN OPTIONAL - I

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2016

SEMESTER - I

I Prose:

- 1) Kudki:- from: Nisab-e Jadeed Farsi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

II Rapid Reading

- 1) Khudat-ra-Shanaas: from: Rehbre-Nazadnov
By Kazimzada, Iransher

III Poetry

- Poem: 1) Shair-o-Moosh – Eraj Mirza
2) Cheshma-o-Sang-Malikus-Shoura Bihar
From: Hadiqua-e-Farsi-Part-I
Publisher: Adv. S.B. Taji Badnora (M.S)
3) Gazliyat—Hafiz
(Gazal No. I, II & III)
From: Nisab-e-Jadeed Farsi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part Ist

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN OPTIONAL - I

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2016

SEMESTER - II

I Prose

- a) Gulistan-e-saadi-by Saadi Shirazi
Chapter - I - Der Sirat - e - Padshahan
Hikayat No. 1 to 10

Rapid Reading

- b) ~~Rahber-e-Nazad-e Nov~~

- 1) Rahber-e-Nazad-e Nov
By Kazim Zada Iran sheher

Chapter III Der Tanqvi-o-Tam^oddin

- c) Poetry (a) Zulal-o-Dulal = by = Malik - us- Shoorn Bihar
From-Hadiqua-Farsi (Part-I)
Publisher: Adv. B.S. Taji Badnore (M.S.)

- d) Rubayit-e-Umer Kihayam (1 to 10)
From-Nisab-e-Jadeed Farsi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

- e) Intekhab-e-Masnavi Manvi (Bashnu Azmi)
By Jalaluddin Rumi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

Templates for CBCS

Shivaji University, Kolhapur
Syllabus

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

Class: B. A. I 2018 - 2019
Discipline: Urdu (Compulsory)

Semester: I

Text Book Asrar- e- Adab

	Topic :- Prose	Teaching Hours	Credits
Module I:	Guzra Huwa Zamana- Sir Sayyed Roshni - Prem Chand	15	1
Module II:	Muridpur Ka Peer - Pathras Bukhari Zubeda Khatoon - Maulana Ab. Haleem Sharar	15	1
Module III:	Gudhari Ka Lal - Maulvi Ab. Haque Zere-E-Lab- Safiya Akhtar	15	1
Module IV:	Zaban-E- Goya Maulana Altaf Husain Hali Khuda Parast Shahezadi - Meer Aman Dehlvi	15	1

Semester: II

Text Book Asrar- e- Adab

	Topic :- Poetry	Teaching Hours	Credits
Module I:	Sads-E- Dard & Ek Arzoo By Dr.Allama Iqbal	15	1
Module II:	Gulam Qadar Rohela & Javeed Ke Naam By Dr.Allama Iqbal	15	1
Module III:	Naya Shiwala & Tarana-E-Milli By Dr.Allama Iqbal	15	1
Module IV:	Saqleeya & Siddique By Dr.Allama Iqbal Nawjawan Se By Asrarul Haq Majuz	15	1

Templates for CBCS

Pattern of Question Paper

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	A	Five multiple choice objective type questions	05
	B	Answer in one Word/ Sentence Questions	05
Q. 2.	A	Answer the following questions in four to five sentences each (3 out of 5)	09
	B	Write short notes on the following in about 50 to 60 words (2 out of 3)	06
Q. 3.	A	Descriptive Question	06
	B.	Descriptive Question	06
Q. 4.	A	Descriptive Question	07
	B.	Descriptive Question	06

Templates for CBCS

Pattern of Question Paper

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	A	Five multiple choice objective type questions	05
	B	Answer in one Word/ Sentence Questions	05
Q. 2.	A	Answer the following questions in four to five sentences each (3 out of 5)	09
	B	Write short notes on the following in about 50 to 60 words (2 out of 3)	06
Q. 3.	A	Descriptive Question	06
	B.	Descriptive Question	06
Q. 4.	A	Descriptive Question	07
	B.	Descriptive Question	06

Templates for CBCS

Shivaji University, Kolhapur
Syllabus
Choice Based Credit System
June 2018 onwards

Class: B. Com. I
Discipline: Urdu (Compulsory) 2018-2019

Semester: I
Text Book : Asrar –E-Zauque

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Lafz – Lafz Kahera Hai By Dr. Jannat Bi Bashir Ahmed Bagban Gulam Dastagir Gulam Ki Natiya Shairi By Dr. Md. Iqbal Jarman	15	1
Module II:	Gulam Dastagir Shaikh Ki Shairi Gai By Dr. Md. Iqbal Jarman Lala-E-Sahera Principal Dr. Gulam Dastagir Shaikh By Dr. Ab. Rasheed	15	1
Module III:	Shaher Sholapur Ke Roshan Chirag Par Ek Nazar By Dr. Ab. Rasheed Lala-E-Sahera Ek Tajziya By Dr. Khateeb	15	1
Module IV:	Shaher Sholapur Ke Roshan Chirag Ek Jaiza By Dr. Md. Aadam Ali Dhutegar Principal Dr. Gulam Dastagir Shaikh – Adabi Khidmat By Prof. Dr. Khateeb	15	1

Semester: II
Text Book : Asrar –E-Zauque

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Hum Nasr Fakem Hai Gulam Ke Trafdar Nahi By Dr. Aadam Ali Dhutegar Principal Dr. Gulam Dastagir Bahasiyat Maullim By Prof. Ayesha Md. Ismail Bagban	15	1
Module II:	Mera Paigham " Mere Khizar Ke Naam" By Siraj Ahmed Md. Saed Momin Ek Accha Insan Hi Ek Accha Maullim Hota Hai By Bashira Qasim Sahab Qureshi	15	1
Module III:	Dr. Gulam Dastagir Bahasiyat Principal By Dr. Shaikh Maimuna Allah Bakhash Principal Dr. Gulam Dastagir Shaikh Ki Shakhsiyat By Prof. Sabiha Sultana	15	1
Module IV:	Ye Inteha Nahi Aagaze Kare Marda Hai By Dr. Ahetesham Husain Nadaf Dr. Gulam Dastagir Ka Mazhabi Rujhan By Dr. Alhaj Hafiz Mohd Aadam Raza.	15	1

Templates for CBCS

Faculty of Arts and Fine Arts and Social Sciences CBCS Pattern

Year	Semester	Core Paper	Generic Elective	AECC Ability Enhancement Compulsory Courses	DSE Discipline Specific Electives	Remarks
1	2	3	4	5	6	7
B. A. I	I	Urdu	1	--	4	Total Four Subjects at least one Subject from Each Group
	II	Urdu	1	--	4	
B. A. II	III	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
	IV	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
B. A. III	V	Urdu	Five papers of one subject out of the two subjects selected at B. A. Part II Level			
	VI	Urdu				

Templates for CBCS

Pattern of Question Paper

Total Marks : 50

			Marks
Q. 1.	A	Five multiple choice objective type questions	05
	B	Answer in one Word/ Sentence Questions	05
Q. 2.	A	Answer the following questions in four to five sentences each (3 out of 5)	09
	B	Write short notes on the following in about 50 to 60 words (2 out of 3)	06
Q. 3.	A	Descriptive Question	06
	B.	Descriptive Question	06
Q. 4.	A	Descriptive Question	07
	B.	Descriptive Question	06

Templates for CBCS

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

Class: B. A. I

Discipline: Urdu (Optional) 2018-2019

Semester: I

Text Book : Rumooz-E-Adab

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Kafan- By Prem Chand Akhri koshish By Hayatullah Ansari	15	1
Module II:	Anandi- By Ghulam Abbas Tobatek Singh- By Sadat Hasan Manto	15	1
Module III:	Nazam Darmiyani Hai- By Qurratul Ain Haidar Chauthi Ka Joda- By Ismat Chughtai	15	1
Module IV:	Apne Dukh Mujhe Dedo- By Rajindar Singh Bedi Kalu Bhangji- By Krishana Chandar	15	1

Semester: II

Text Book : Rumooz-E-Adab

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module I:	Namdev Mali & Hali By Maulvi Ab. Haque	15	1
Module II:	Sair Pahle Darvesh Ki By Meer Aman Delhvi Murda-Badast Zinda By Farhatullah Baig	15	1
Module III:	Ek Hindustani Dy. Collector Ki Apne Afsar Se Mulaqaat By Maulvi Nazir Ahmad Ghalib Bahaisiyat Shair By M.A. Hali	15	1
Module IV:	Khitab Batalba By Sultan Hydar Josh Sinema Ka Ishque By Patras Bukhari	15	1

Templates for CBCS

Faculty of Arts and Fine Arts and Social Sciences CBCS Pattern

Year	Semester	Core Paper	Generic Elective	AECC Ability Enhancement Compulsory Courses	DSE Discipline Specific Electives	Remarks
1	2	3	4	5	6	7
B. A. I	I	Urdu	1	--	4	Total Four Subjects at least one Subject from Each Group
	II	Urdu	1	--	4	
B. A. II	III	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
	IV	Urdu	IDS	ENV	Group A Group B 2 + 2 Subjects	
B. A. III	V	Urdu	Five papers of one subject out of the two subjects selected at B. A. Part II Level			
	VI	Urdu				

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part Ist

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN COMPULSORY

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2018

SEMESTER - I

I. Prose:

The Following selection From:
Hadeeqa-e-Farsi Part-I
Edited by Dr. Mohd. Muniroddin Taji
Published by Adv. B.S. Taji Badnera (M.S)
a) Hikayat-e-Arabi
b) Jadal-e-Sandiba Muddai

II. Rapid Reading:

The following selection from:
Nasab-Jadeed-e-Farsi
Published by Jaiyed Pres, Ballimaran, Delhi
Intekhab Az Sargazisht-e-Hajibaba
Isfahani *(First Two Gulshan)*

III. Poetry:

The following selection from:
Boostan-e-Saadi By Saadi Shirazi
Chapter IV
Bab-e-chaharum
DAR-TWAZUE

- a) Khudawand-e-Pak-O-Banda-e-khak
- b) Hikayat-e-Qatrae-Baran
- c) Javan-e-khirdmand-o-Ke-dar-Masjid, Amad
- d) Hikayat-e-ba-yazeed Bistami
- e) Hikayat-e-Farzana-e-Haq Parst
- f) Hikayate-e-Miliksah-O-Due Darwesh

IV. Rehtorics:

The following figures of speech, Talmeeh, Husn-e-taleel
Mara'atun-nazir, Laff-o-nashar, Murrattab Aur Ghair
Murrattab. Tashbih, Ist'cara. Tajnees-e-Tam.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part 1st

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN COMPULSORY

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2016

SEMESTER -II

I Prose:

The following selection from:

Farsi-e-Shakkarin

By M. Siddhique

Pub: Motilal Banarsidas, Patna-4.

[MUNTAKHAB - AZ - QABOOSNAMA]

II Rapid Reading:

The following selection from:

Nasab-Jadeed-e-Farsi

Published by Jaiyed Press Billimaran, Delhi

Intekhab Az Sargazish-e-

Hajibaba Isfahani

(Third and Fourth Guftar)

III Poetry:

The following selection from:

Hadeeqa-e-Farsi Part-I

Edited by Dr. Mohd. Maniruddin Taji

Published by Adv. B.S. Taji Badnera (M.S.)

MANZOOMAT-E-JADEED

- i) Parveen Etesami
  - a) Manzir-e-Nakh-o-suzan
  - b) Due Katra-e-Khun
- ii) Urfi - Shirzi
  - a) Qasidah - Dar bayan Izzat nafs Urfi-Shirazi

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part Ist

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN OPTIONAL - I

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2016

SEMESTER - I

I Prose:

- 1) Kudki:- from: Nisab-e Jadeed Farsi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

II Rapid Reading

- 1) Khudat-ra-Shanaas: from: Rehbre-Nazadnov
By Kazimzada, Iransher

III Poetry

- Poem: 1) Shair-o-Moosh – Eraj Mirza
2) Cheshma-o-Sang-Malikus-Shoura Bihar
From: Hadiqua-e-Farsi-Part-I
Publisher: Adv. S.B. Taji Badnora (M.S)
- 3) Gazliyat—Hafiz
(Gazal No. I, II & III)
From: Nisab-e-Jadeed Farsi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. Part Ist

CHOICED BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) SYLLABUS

PERSIAN OPTIONAL - I

Title (Prose & Poetry)

w.e.f. June - 2016

SEMESTER - II

I Prose

- a) Gulistan-e-saadi-by Saadi Shirazi
Chapter - I - Der Sirat - e - Padshahan
Hikayat No. 1 to 10

Rapid Reading

- b) ~~Rahber-e-Nazd-e Nov~~

- 1) Rahber-e-Nazd-e Nov
By Kazim Zada Iran sheher

Chapter III Der Tanqvi-o-Tam^oddin

- c) Poetry (a) Zulal-o-Dulal = by = Malik - us- Shoorn Bihar
From-Hadiqua-Farsi (Part-I)
Publisher: Adv. B.S. Taji Badnore (M.S.)

- d) Rubayit-e-Umer Kihayam (1 to 10)
From-Nisab-e-Jadeed Farsi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi

- e) Intekhab-e-Masnavi Manvi (Bashnu Azmi)
By Jalaluddin Rumi
Publisher: Jaiyed Press Billimaran, Delhi